

ISTRAŽIVANJE ZNANJA, STAVOVA I PRAKSI U VEZI S RANIM RAZVOJEM DJECE

Maj 2023.

Istraživanje javnog mnjenja u Crnoj Gori sproveo je IPSOS uz podršku UNICEF-a u Crnoj Gori i Evropske unije, a u okviru inicijative „EU i UNICEF za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ (2020–2023)

Finansira
Evropska unija

unicef
za svako dijete

CILJ ISTRAŽIVANJA

- U saradnji s Vladom Crne Gore i uz podršku Evropske unije, UNICEF Crna Gora sprovodi inicijativu pod nazivom „EU i UNICEF za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ u periodu od 2020 do 2023. Opšti cilj Inicijative jeste poboljšanje zdravlja i razvoja djece uzrasta 0–6 godina, uključujući djecu sa smetnjama u razvoju, kako bi ostvarila svoj puni ljudski potencijal. Specifični cilj Inicijative jeste da mala djeca i njihovi roditelji/staratelji do kraja perioda implementacije imaju koristi od kvalitetnih, pravičnih, međusobno podržavajućih sistema zdravstvene, obrazovne, socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori.
- Tokom dvije godine sprovođenja Inicijative, realizovane su mnoge aktivnosti čiji je očekivani rezultat, između ostalog, podizanje svijesti o važnosti ranog razvoja djece na nacionalnom nivou. Za postizanje tog cilja korišćeni su različiti kanali i platforme, uključujući javne događaje, obuke, masovne medije i društvene mreže. U ovom periodu razvijena je i besplatna mobilna aplikacija „Bebbo“, namijenjena roditeljima djece uzrasta 0–6 godina.
- U okviru projekta su realizovana dva kvantitativna istraživanja – prvo 2021, a drugo 2023. godine. Istraživanja su sprovedena na nacionalno reprezentativnom uzorku primarnih staratelja djece mlađe od šest godina. Glavni cilj ovih anketa bio je ispitivanje znanja, stavova i praksi (engl. KAP) u vezi s ranim razvojem djece, kao i praćenje promjena u tim aspektima tokom implementacije Inicijative (promjene u nivou svijesti i znanja staratelja o važnosti ranog razvoja djece, kao i o roditeljskim praksama).

METODOLOGIJA KVANTITATIVNOG ISTAŽIVANJA

Realizacija:	Prikupljanje podataka obavljeno od 8. 5. do 29. 5. 2023. godine
Uzorački okvir:	Populacija roditelja ili staratelja djece predškolskog uzrasta (0–6 godina) u Crnoj Gori
Veličina uzorka:	1018 ispitanika
Tip uzorka:	Jednoetaadni reprezentativni stratifikovani uzorak
	Ispitanici u okviru domaćinstva
Tip istraživanja:	Kombinacija telefonske i onlajn ankete s upitnikom prosječne dužine 20 minuta
Mjesto istraživanja:	23 crnogorske opštine, gradska, prigradska i seoska naselja
Poststratifikacija:	Po regionu, tipu naselja i uzrastu djeteta

METODOLOGIJA – etika istraživanja

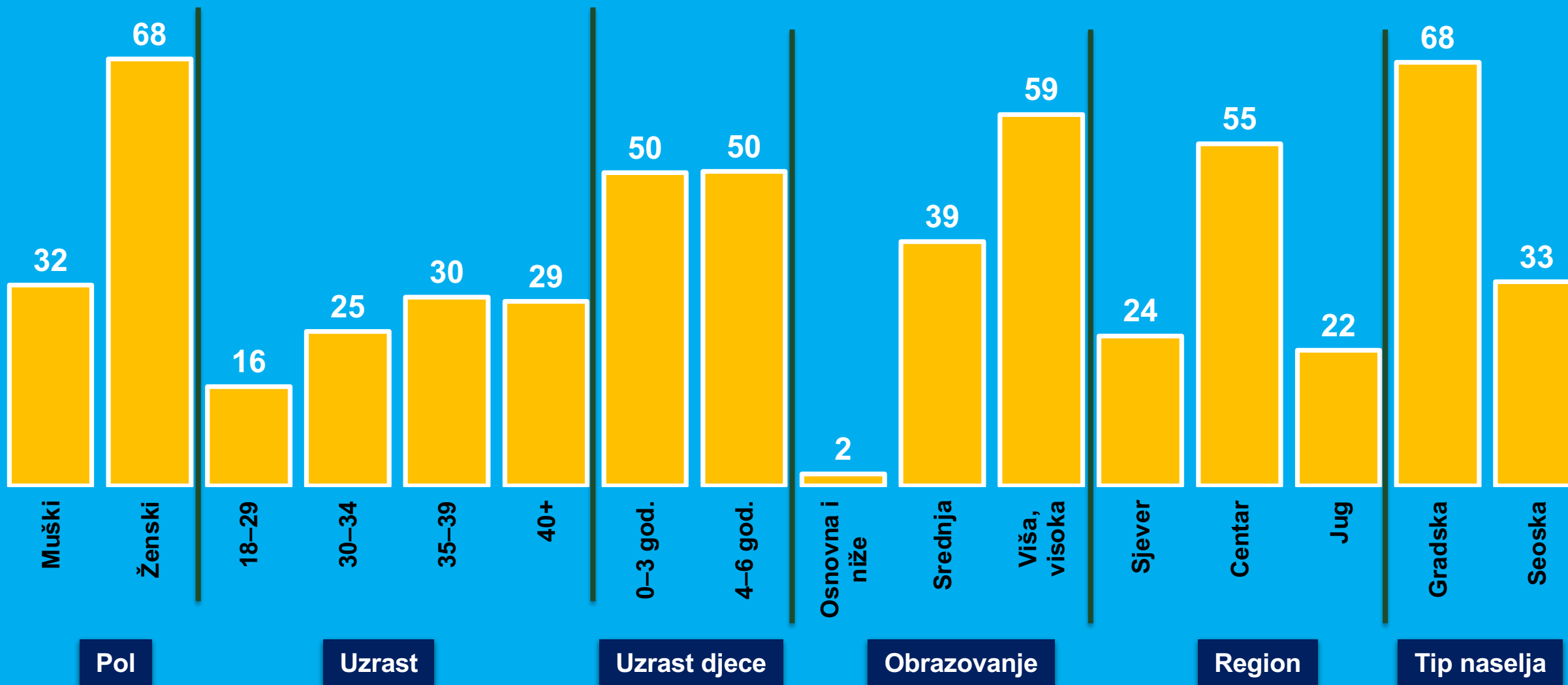
- Cjelokupno istraživanje sprovedeno je u skladu sa standardima UNICEF-a, a metodologiju istraživanja odobrio je Etički komitet kojeg je angažovalo Predstavništvo UNICEF u Crnoj Gori.
- Sprovedeno istraživanje nije ni na koji način nanijelo bol, patnju ili štetu ispitanicima – učesnici u istraživanju bili su isključivo punoljetni građani Crne Gore koji su dobrovoljno pristali da učestvuju u njemu.
- Sva pitanja u upitniku formulisana su tako da ni na koji način nijesu nanijela štetu (fizičku ili psihološku) ispitanicima – tokom terenskog rada nije zabilježen nijedan incident ili neka neočekivana situacija.
- Prije terenskog rada sprovedena je detaljna obuka anketara, u okviru koje je poseban fokus stavljen na teme ranog razvoja djece, ali i na etiku u istraživanjima.
- Uključen je trening anketara za ponašanje s ispitanicima, što je podrazumijevalo i obuku za način reagovanja u neočekivanim situacijama – svi anketari dobili su pisani protokol ponašanja.
- Sprovedeno istraživanje je u potpunosti ispoštovalo anonimnost, privatnost i povjerljivost svih ispitanika – sumarni prikaz podataka bez davanja ličnih informacija drugim stranama, skladištenje baze podataka na serveru koji je zaštićen šifrom i kome pristup ima isključivo istraživački tim ovog projekta.
- Konflikt interesa je, prilikom ovog istraživanja, u potpunosti izbjegnut.
- Ispitanicima kvantitativnog istraživanja nije data nikakva finansijska ili nefinansijska nadoknada za učestvovanje u istraživanju.

UZORAK

MAJ 2023.

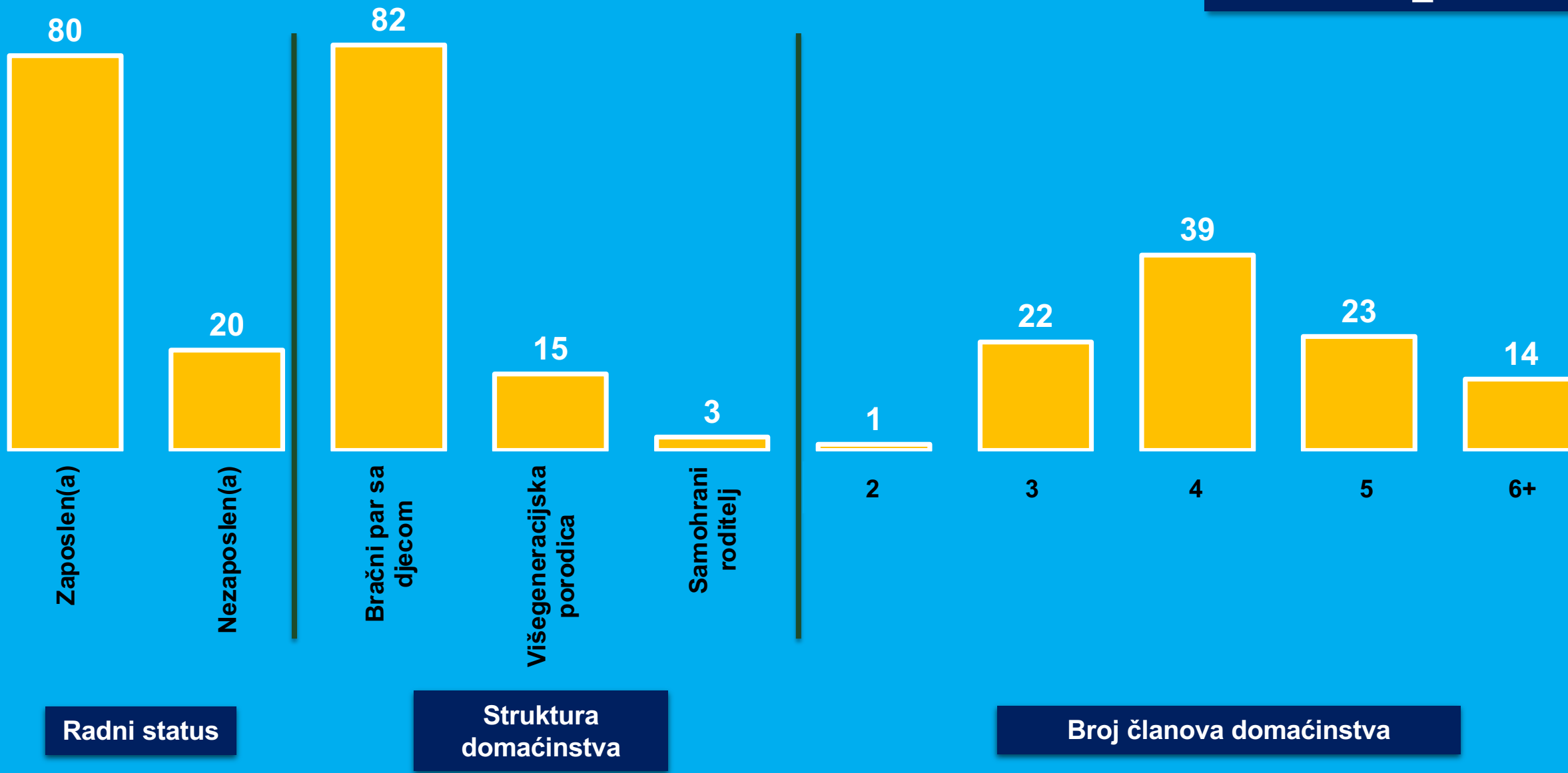
N = 1018 Σ = 100%

UZORAK

MAJ 2023.

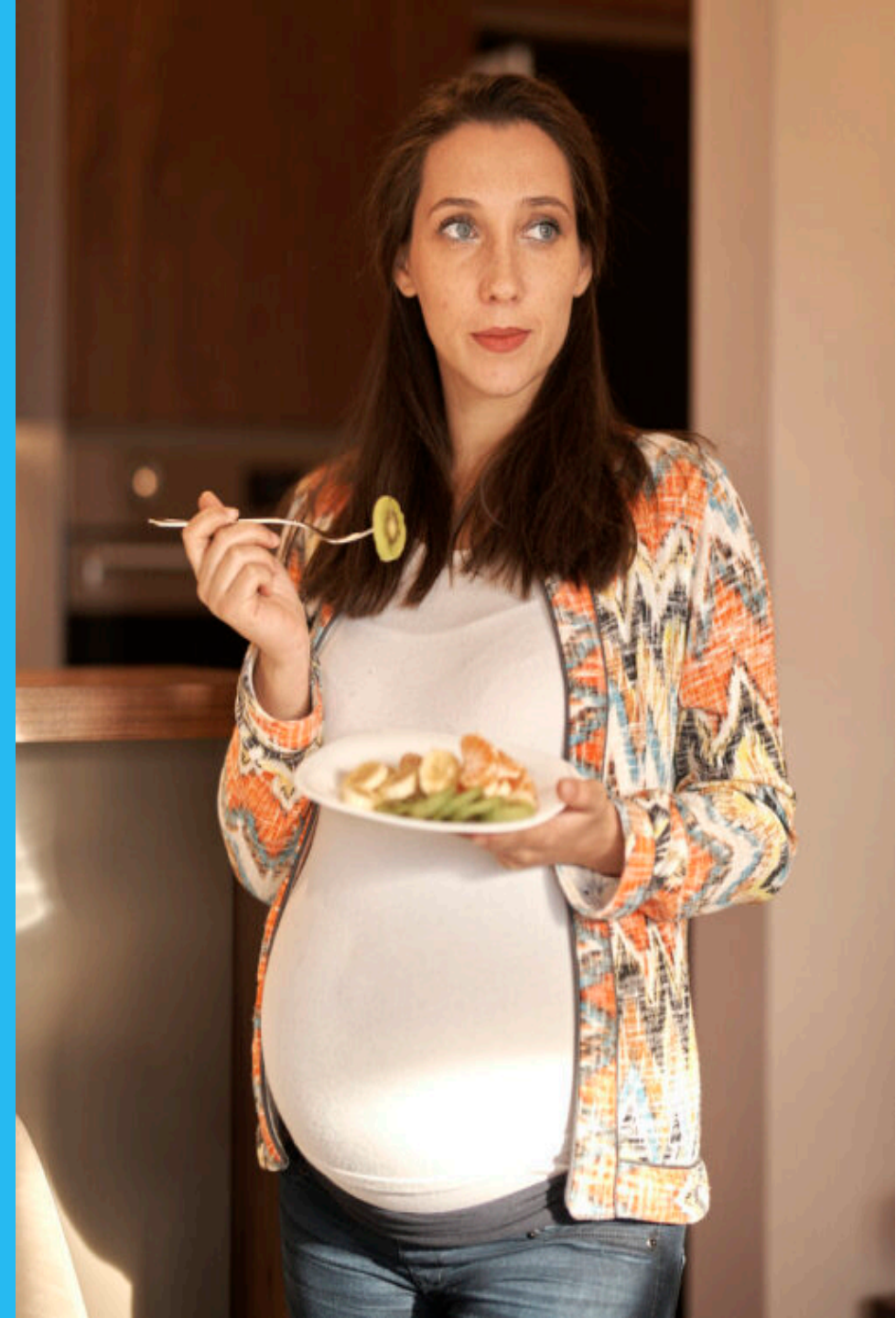
N = 1018 Σ = 100%

REZULTATI

TRUDNOĆA

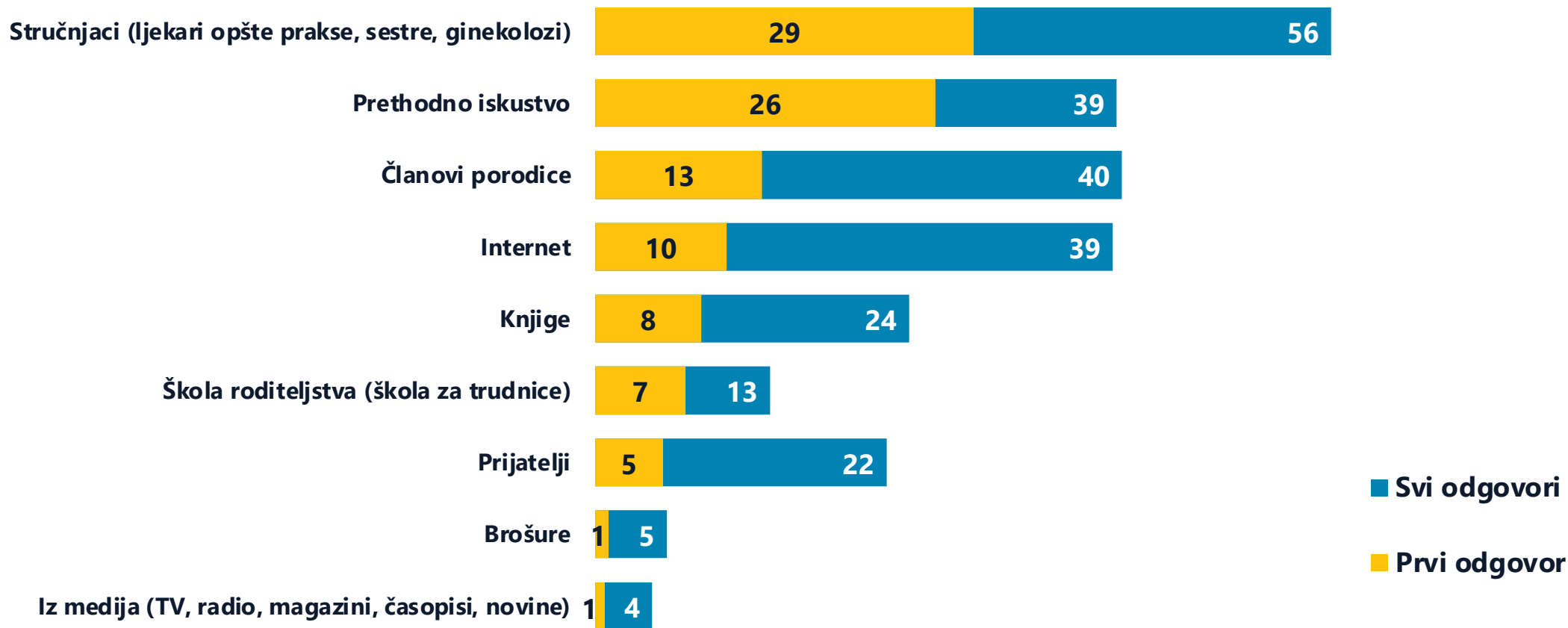

IZVORI INFORMISANJA O TRUDNOĆI

(2023)

Kad je riječ o trudnoći, brizi o novorođenčetu i srodnim aspektima, majke u Crnoj Gori se evidentno najviše oslanjaju na mišljenje i savjete zdravstvenih radnika – 29% majki navodi stručnjake kao glavni izvor informisanja, dok ih više od polovine ubraja u prva tri izvora. Svaka četvrta majka se prvenstveno oslanja na svoje prethodno iskustvo, a 13% na savjete članova porodice. Zbirno posmatrano, prethodno lično iskustvo, porodica i internet ključni su izvori informisanja za oko 40% majki.

Podaci su u %

Na koje načine ste se tokom trudnoće informisali o stvarima koje se odnose na trudnoću, brigu o novorođenčetu i sl.? Višestruki odgovori

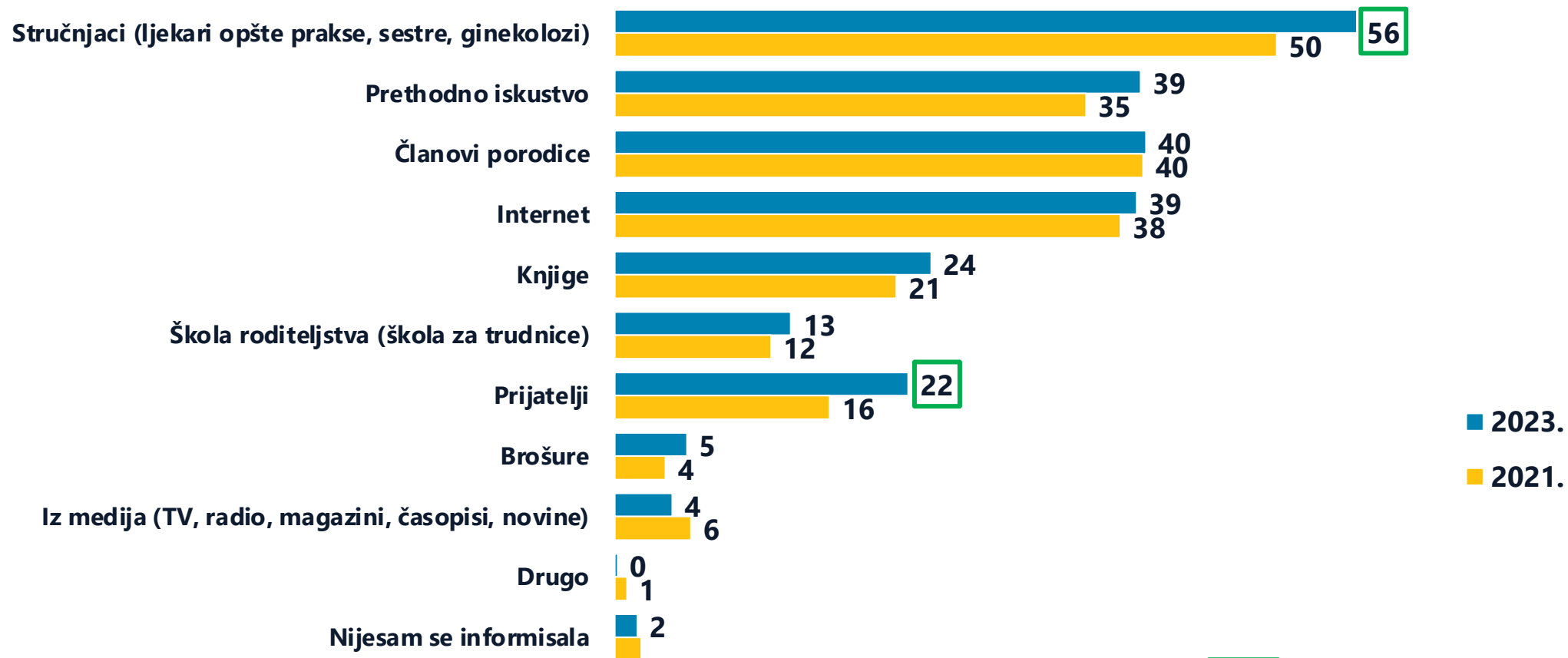
Baza: Biološke majke, N = 690

IZVORI INFORMISANJA O TRUDNOĆI

(poređenje talasa istraživanja – svi odgovori)

U poređenju s rezultatima prethodnog talasa istraživanja (2021), žene se u većoj mjeri oslanjaju na mišljenje zdravstvenih radnika kada žele da se informišu o trudnoći, brizi o novorođenčetu i srodnim temama. Dodatno, ovaj talas istraživanja pokazuje da su za svaku četvrtu ženu savjeti prijatelja jedan od ključnih izvora informisanja, što je značajno češći slučaj nego 2021. godine.

Podaci su u %

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

Na koje načine ste se tokom trudnoće informisali o stvarima koje se odnose na trudnoću, brigu o novorođenčetu i sl.? Višestruki odgovori

Baza: Biološke majke, N 2021= 806, N 2023 = 690

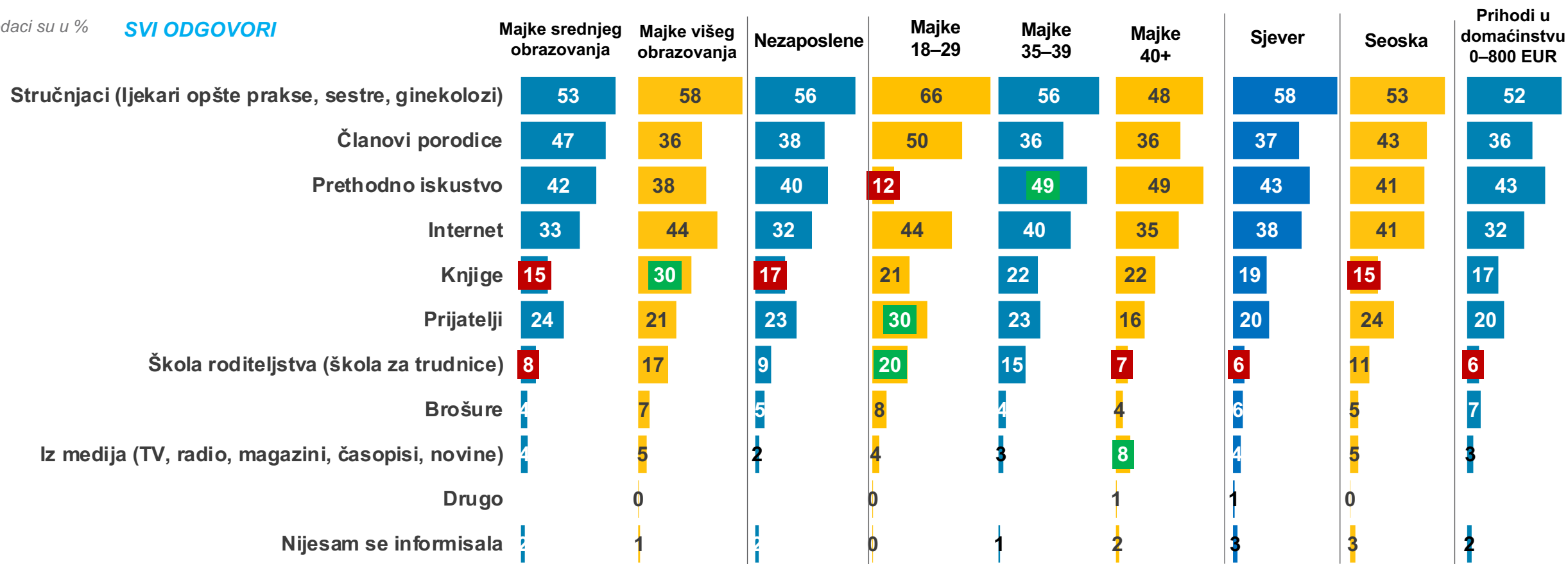

IZVORI INFORMISANJA O TRUDNOĆI

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Majke, bez obzira na sociodemografske karakteristike, najčešće biraju ljekare i sestre kao ključni izvor informisanja o trudnoći i srodnim temama. U pogledu drugih izvora ipak se bilježe razlike, pa se tako majke u drugoj polovini tridesetih više oslanjaju na svoje prethodno iskustvo, dok je to, očekivano, rjeđi slučaj kod majki starosti 18–29 godina. Visokoobrazovane žene češće u ovu svrhu čitaju knjige, što rjeđe čine majke srednjeg obrazovnog nivoa, one koje su nezaposlene i koje žive na selu. Najmlađe majke (18–29 godina) češće se za informacije obraćaju prijateljima i pohađaju školu roditeljstva, a starija grupa majki (40+) se o temama u vezi s trudnoćom značajno više od drugih informiše putem medija.

Podaci su u % **SVI ODGOVORI**

Na koje načine ste se tokom trudnoće informisali o stvarima koje se odnose na trudnoću, brigu o novorođenčetu i sl.? Višestruki odgovori

Baza: Biološke majke, N = 693

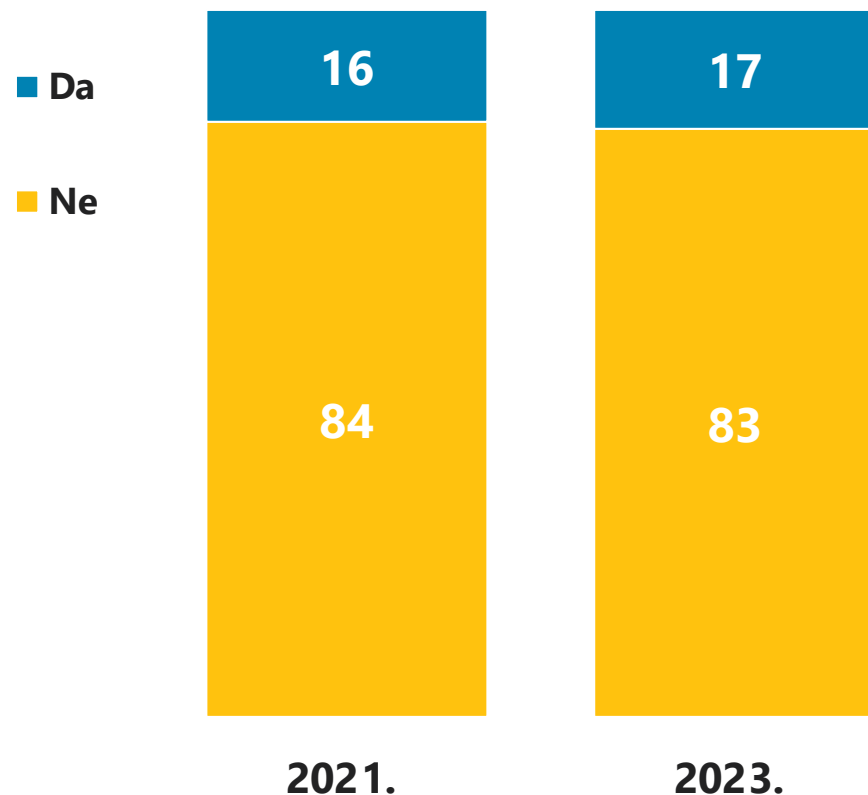
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

ŠKOLA RODITELJSTVA (ŠKOLA ZA TRUDNICE)

(poređenje talasa istraživanja)

Ovaj talas istraživanja potvrđuje rezultate koji su dobijeni 2021. godine – nijesu utvrđene statistički značajne razlike u odnosu na prethodni talas. Otprilike svaka šesta majka je tokom trudnoće pohađala školu roditeljstva (17%), pri čemu se visokoobrazovane majke češće od ostalih uključuju u ovaj program (svaka peta ili 21% njih), a majke srednjeg obrazovnog nivoa (11%), one koje žive na sjeveru zemlje (9%), one koje imaju preko 40 godina (9%) i one iz domaćinstava s nižim primanjima (10%) čine to znatno rjeđe.

Podaci su u %

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

- 21% ↑ Majke višeg obrazovnog nivoa
- 11% ↓ Majke srednjeg obrazovnog nivoa
- 9% ↓ Sjever
- 9% ↓ Majke starosti 40+
- 10% ↓ Prihodi u domaćinstvu 0–800 EUR

Da li ste tokom trudnoće pohađali školu roditeljstva (školu za trudnice) koja se organizuje u domovima zdravlja?

Baza: Biološke majke, N 2021= 806, N 2023 = 690

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

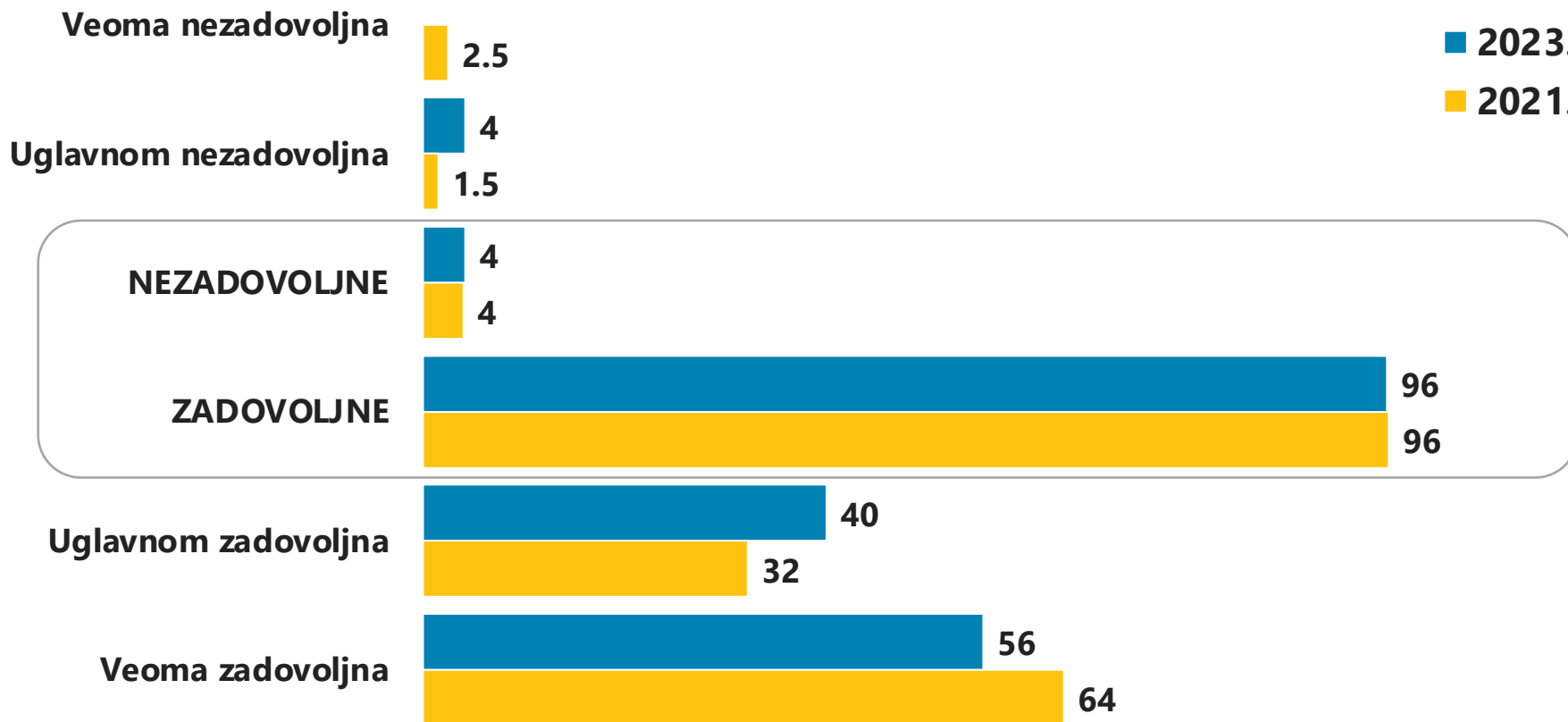
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

ZADOVOLJSTVO ŠKOLOM RODITELJSTVA

(poređenje talasa istraživanja)

Gotovo sve majke koje su pohađale školu roditeljstva navode da su zadovoljne informacijama i znanjem koje su tamo dobile (96%). Statistički značajne razlike između dva talasa istraživanja u ovom slučaju nijesu zabilježene.

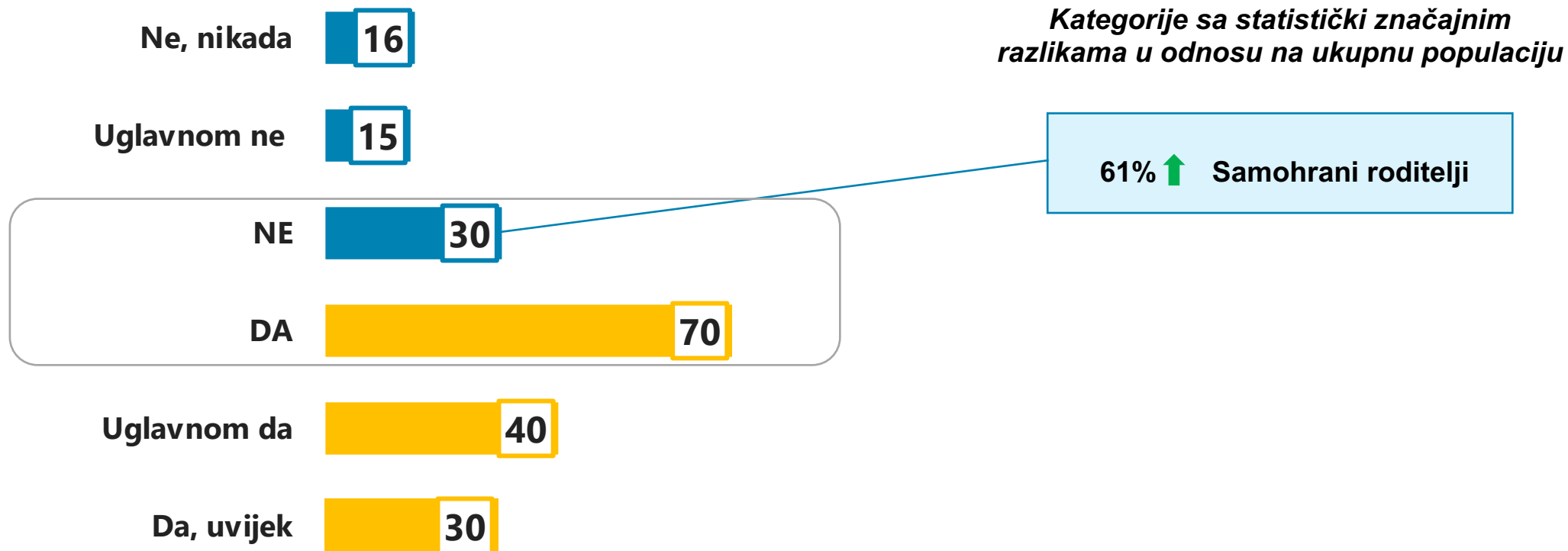
Podaci su u %

POSJETE LJEKARU S PARTNEROM (2023)

Sedam od deset majki navodi da su tokom trudnoće na ljekarske preglede uglavnom odlazile zajedno s partnerom. U grupi samohranih roditelja, očekivano, preovladava sasvim suprotno iskustvo – tri petine samohranih majki odlazilo je na preglede bez partnera.

Podaci su u %

Da li je Vaš partner zajedno s Vama posjećivao ljekara tokom trudnoće?
Baza: Biološke majke, N 2021 = 806, N 2023 = 690

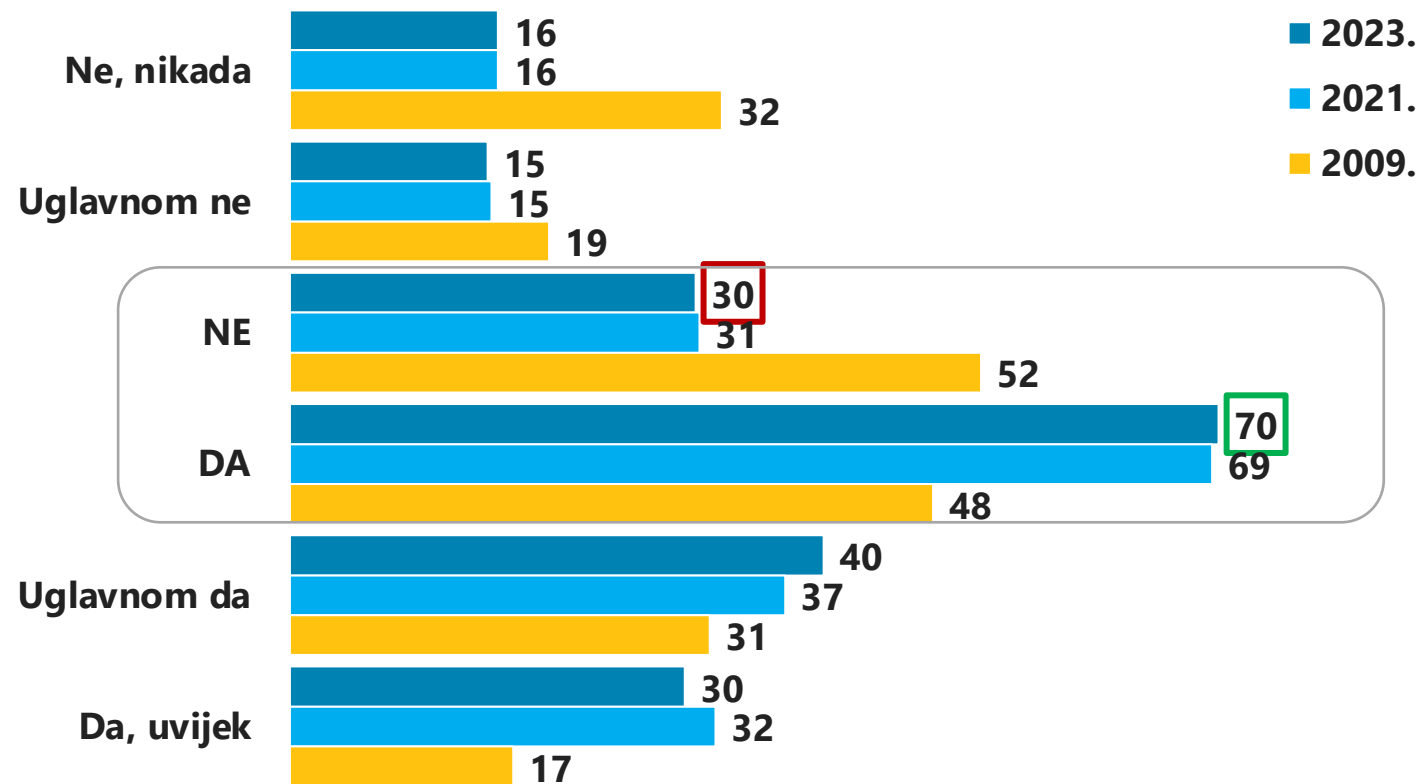
↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

POSJETE LJEKARU S PARTNEROM

(poređenje talasa istraživanja)

Prije skoro petnaest godina (2009), tek polovina majki je tokom trudnoće odlazila kod ljekara zajedno s partnerom. To je daleko manje u odnosu na situaciju iz 2023. i 2021. godine, kada 70% majki na preglede odlazi zajedno s partnerom.

Podaci su u %

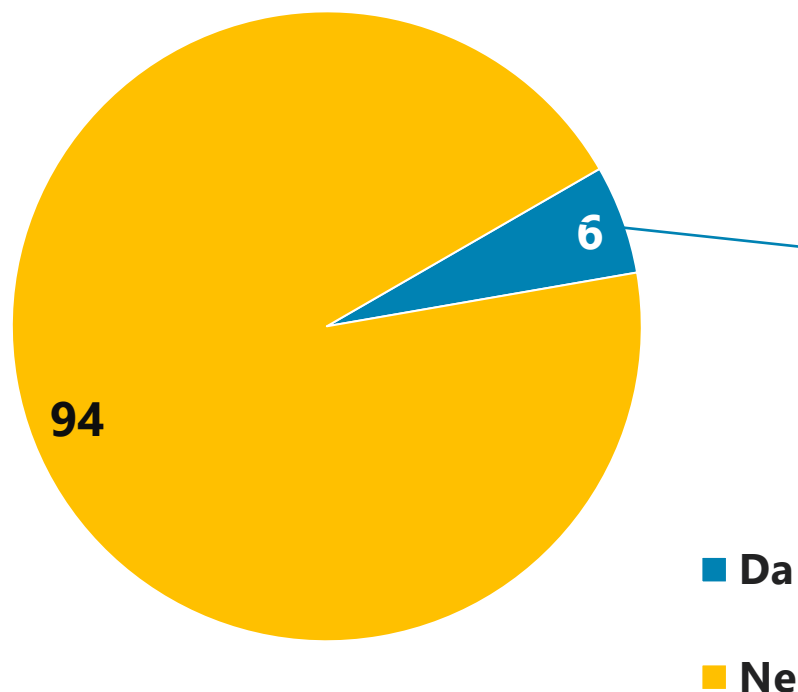
Da li je Vaš partner zajedno s Vama posjećivao ljekara tokom trudnoće?
Baza: Biološke majke, N = 806 (2021), N = 902 (2009), N = 690 (2023)

70 Statistički značajno više u odnosu na 2009. godinu
30 Statistički značajno niže u odnosu na 2009. godinu

PRISUSTVO POROĐAJU (2023)

Velika većina žena potvrđuje da prilikom porođaja nijesu imale pratnju (94%), podrazumijevajući pod tim partnera, ostale članove porodice ili druge bliske osobe. Porođaj u prisustvu neke od bliskih osoba češći je u starosnoj grupi majki 18–29 godina (10%), dok je to iskustvo rjeđe kod majki koje žive na jugu zemlje (1%).

Podaci su u %

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

10% ↑ Majke 18–29

1,4% ↓ Jug

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

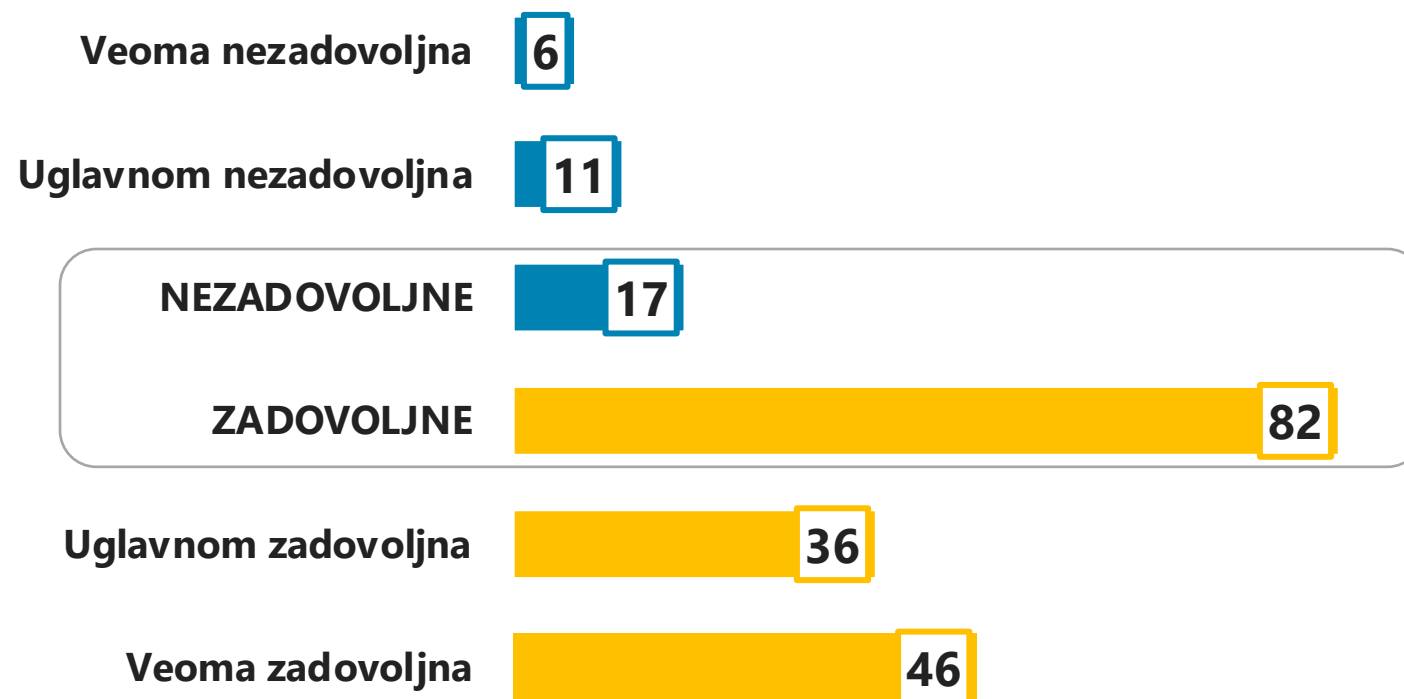
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

ZADOVOLJSTVO NJEGOM U PORODILIŠTU (2023)

Sudeći po rezultatima istraživanja, većina majki u Crnoj Gori zadovoljna je njegom koja im je pružena u porodilištu. Četiri od pet majki dijeli pozitivna iskustva o dobijenoj njezi, dok preostalih 17% imaju nepovoljne utiske o ovom tretmanu.

Podaci su u %

Koliko ste zadovoljni njegom koju ste dobili u porodilištu? Koristite skalu od 1 do 4, gdje 1 znači Veoma nezadovoljna, a 4 Veoma zadovoljna.

Baza: Biološke majke, N = 690

DOJENJE I ISHRANA

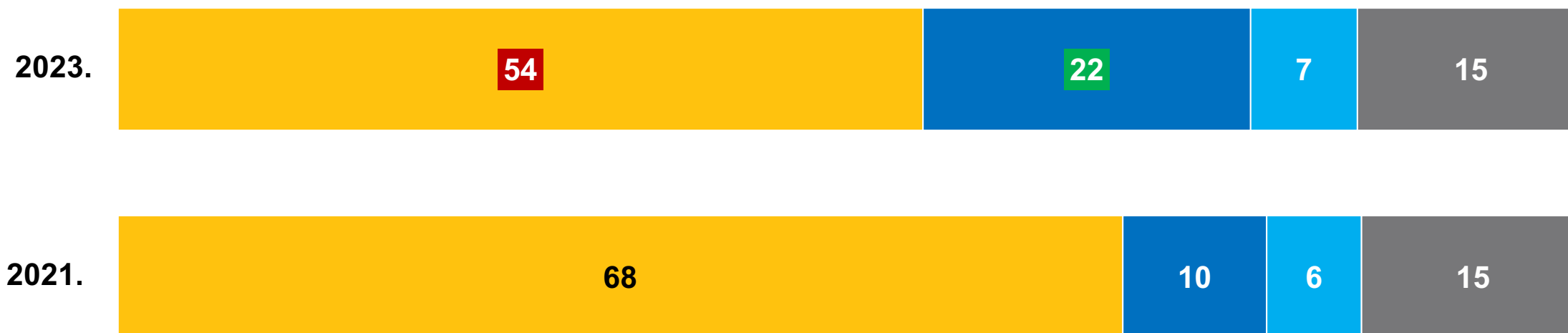
IZVORI INFORMISANJA O DOJENJU DJETETA

(poređenje talasa istraživanja)

U odnosu na situaciju koja je zabilježena 2021. godine, ovaj talas istraživanja uključio je manji broj majki koje su dojile ili trenutno doje svoje dijete (54%), a veći broj roditelja/staratelja koji su upoznati s detaljima dojenja – oni sada čine petinu uzorka. Baš kao i 2021. godine, 15% roditelja potvrđuje da njihovo dijete nije dojeno, a sličan je i udio onih koji navode da je dijete dojeno, ali da nijesu upućeni u detalje (7% naspram 6%).

Podaci su u %

■ Osoba koja je dojila / doji dijete   ■ Osoba koja zna detalje   ■ Dijete je dojeno, ali ne znam detalje   ■ Dijete nije dojeno

Da li ste osoba koja je dojila / doji dijete o kome razgovaramo ili znate detalje o tome kako je dijete dojeno?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

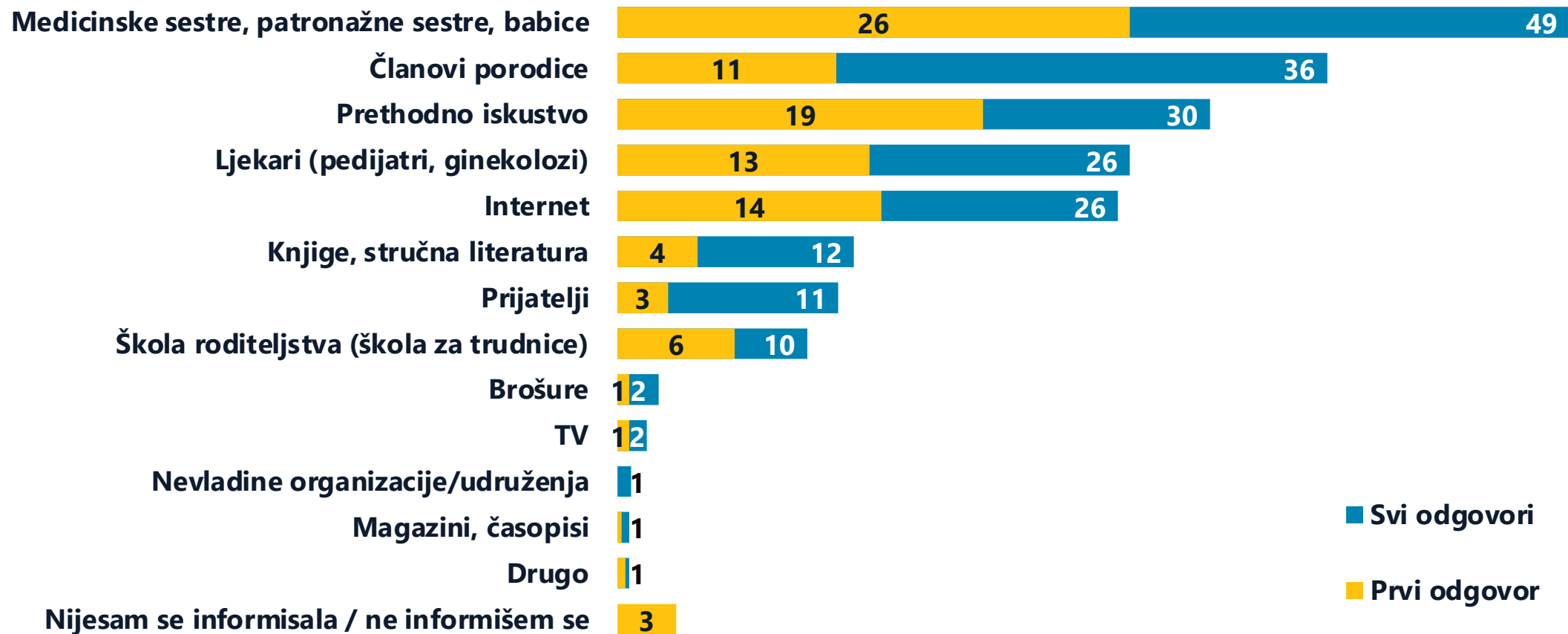
Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

IZVORI INFORMISANJA O DOJENJU DJETETA

(2023)

Majke u Crnoj Gori informišu se o dojenju na različite načine, ali se kao glavni izvor izdvajaju medicinske/patronažne sestre i babice, imajući u vidu da se s njima konsultovala gotovo svaka druga majka. Više od trećine majki (36%) obraća se za savjet i članovima porodice (mada ne nužno prvo njima), dok se nešto manje od trećine majki oslanja na sopstveno prethodno iskustvo (30%). Svaka četvrta majka ubraja internet i ljekare u glavne načine informisanja o dojenju djeteta.

Podaci su u %

■ Svi odgovori

■ Prvi odgovor

Gdje ste se NAJČEŠĆE informisali ili se informišete o dojenju djeteta? Koji je izvor bio na drugom mjestu? A na trećem? Višestruki odgovori

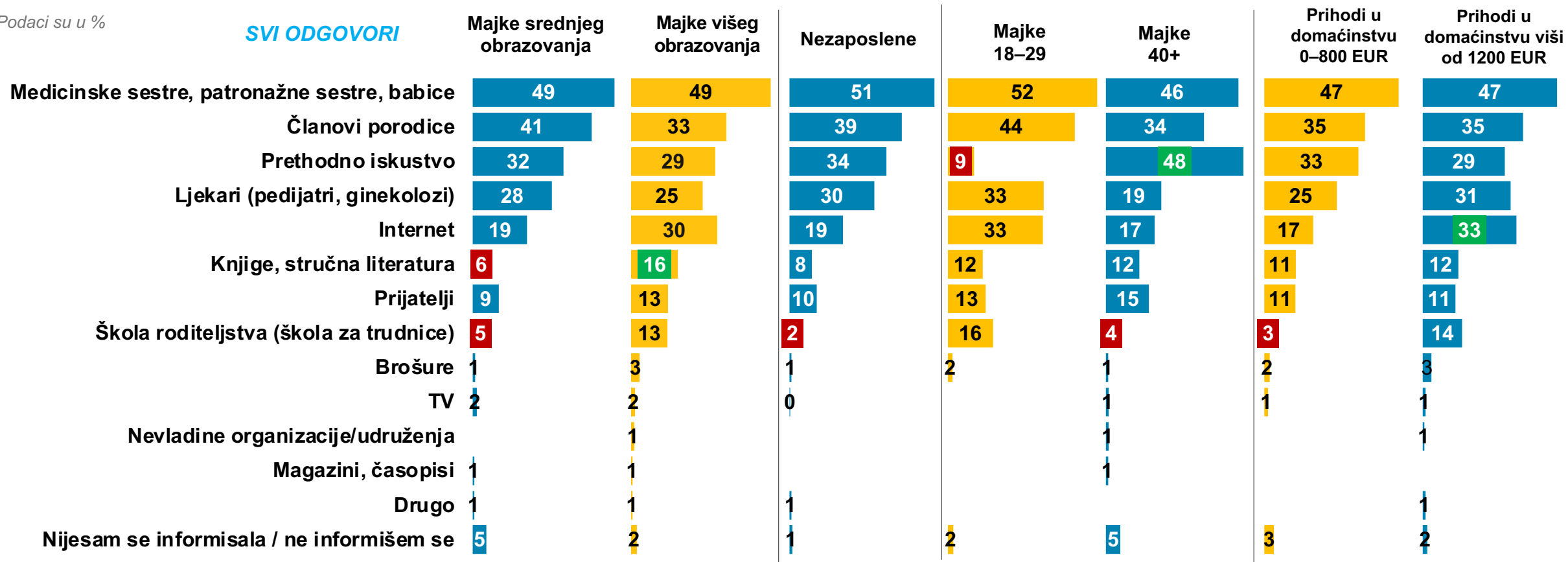
Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 553

IZVORI INFORMISANJA O DOJENJU DJETETA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Kao i o trudnoći, visokoobrazovane majke se o dojenju češće od ostalih informišu čitajući knjige, a među majkama sa srednjom školom bilježi se suprotan trend. Majke starije od 40 godina mnogo se više od drugih oslanjaju na prethodno iskustvo, dok je kod najmlađe grupe majki (18–29) to značajno rjeđi slučaj. Takođe, majke u 40-im, nezaposlene, one sa srednjom školom i iz domaćinstava s nižim prihodima su rjeđe su od drugih informacije o dojenju prikupljale u školi roditeljstva. S druge strane, majke iz domaćinstava s visokim prihodima češće kao izvor informacija navode internet.

Podaci su u %

Gdje ste se NAJČEŠĆE informisali ili se informišete o dojenju djeteta?

Koji je izvor bio na drugom mjestu? A na trećem? Višestruki odgovori

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679

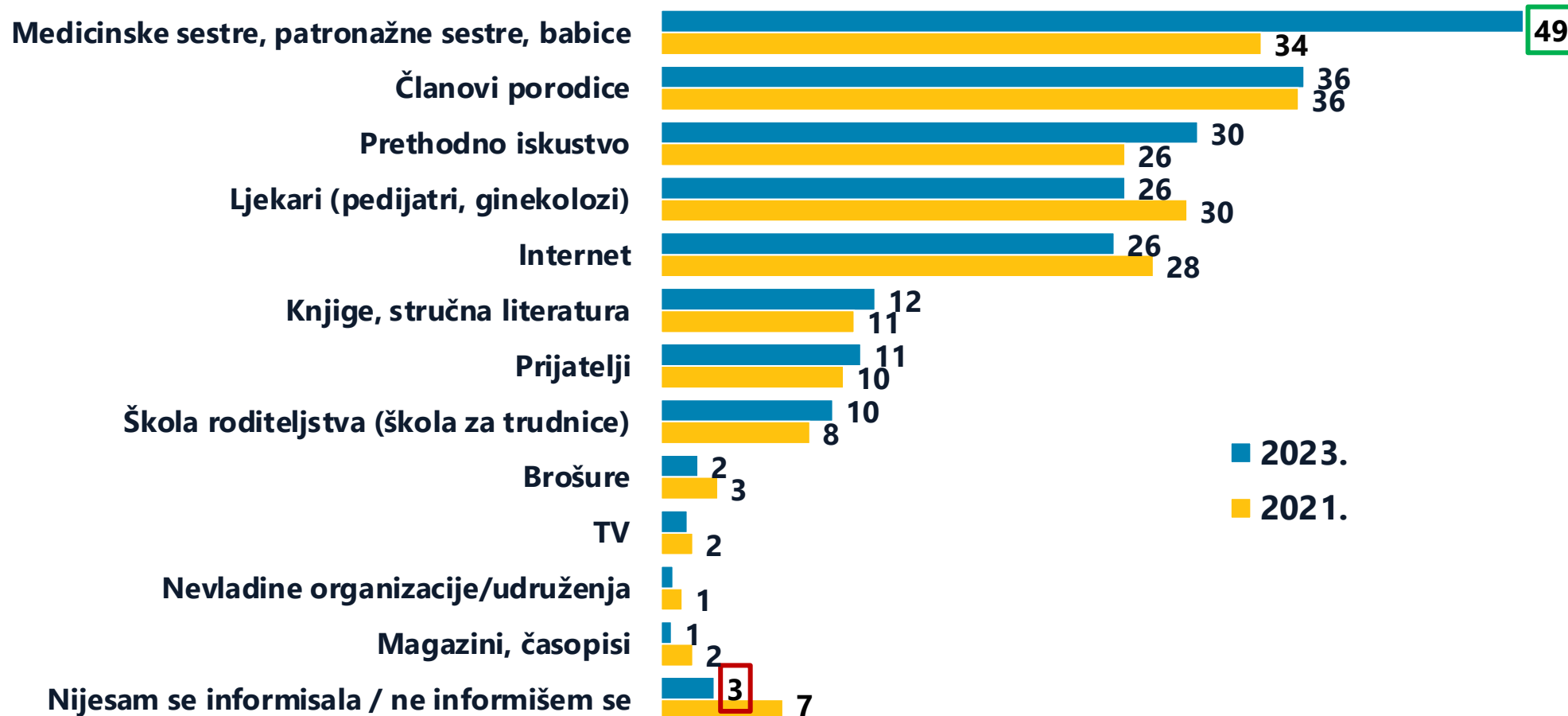
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

IZVORI INFORMISANJA O DOJENJU DJETETA

(poređenje talasa istraživanja – svi odgovori)

U odnosu na prethodni talas istraživanja, bilježi se porast broja žena koje kao izvor informisanja o dojenju navode medicinske sestre, patronažne sestre i babice (49%), dok je sada manje majki koje se nigdje nijesu informisale (3%). Kad je riječ o ostalim kanalima informisanja, statistički značajne razlike nijesu zabilježene.

Podaci su u %

■ 2023.

■ 2021.

Gdje ste se NAJČEŠĆE informisali ili se informišete o dojenju djeteta? Koji je izvor bio na drugom mjestu?

A na trećem? Višestruki odgovori

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

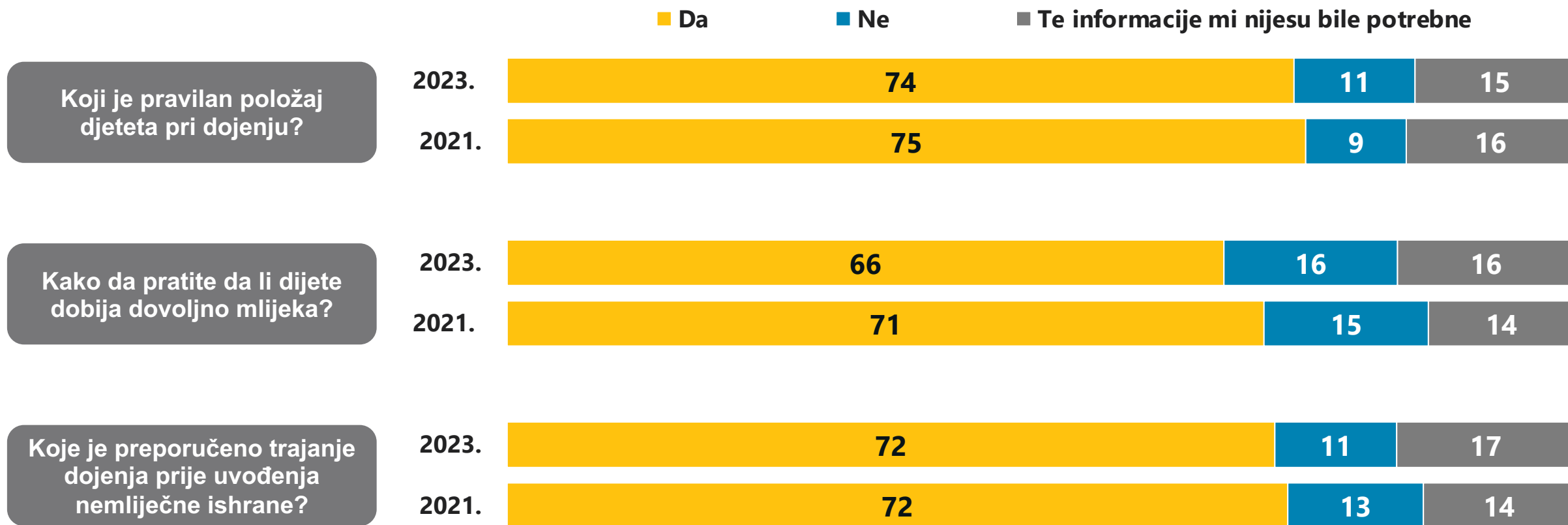

RELEVANTNOST INFORMACIJA

(poređenje talasa istraživanja)

Bez obzira na način na koji su se informisale o dojenju, majke u velikoj mjeri imaju pozitivan utisak o dobijenim informacijama. Podaci pokazuju da 70% majki (okvirno) opisuje informacije koje su dobile o različitim aspektima dojenja kao jasne i relevantne. Ni u jednom od ispitivanih aspekata, što uključuje pitanja pravilnog položaja djeteta pri dojenju (74%), preporučenog trajanja dojenja prije uvođenja nemliječne ishrane (72%) i načina na koji se prati dobija li dijete dovoljno mlijeka (66%), ne bilježe se značajne razlike u odnosu na prethodni talas.

Podaci su u %

Bez obzira na način informisanja, tj. izvor koji ste koristili/koristite, da li ste dobili jasne i relevantne informacije o sljedećim pitanjima?

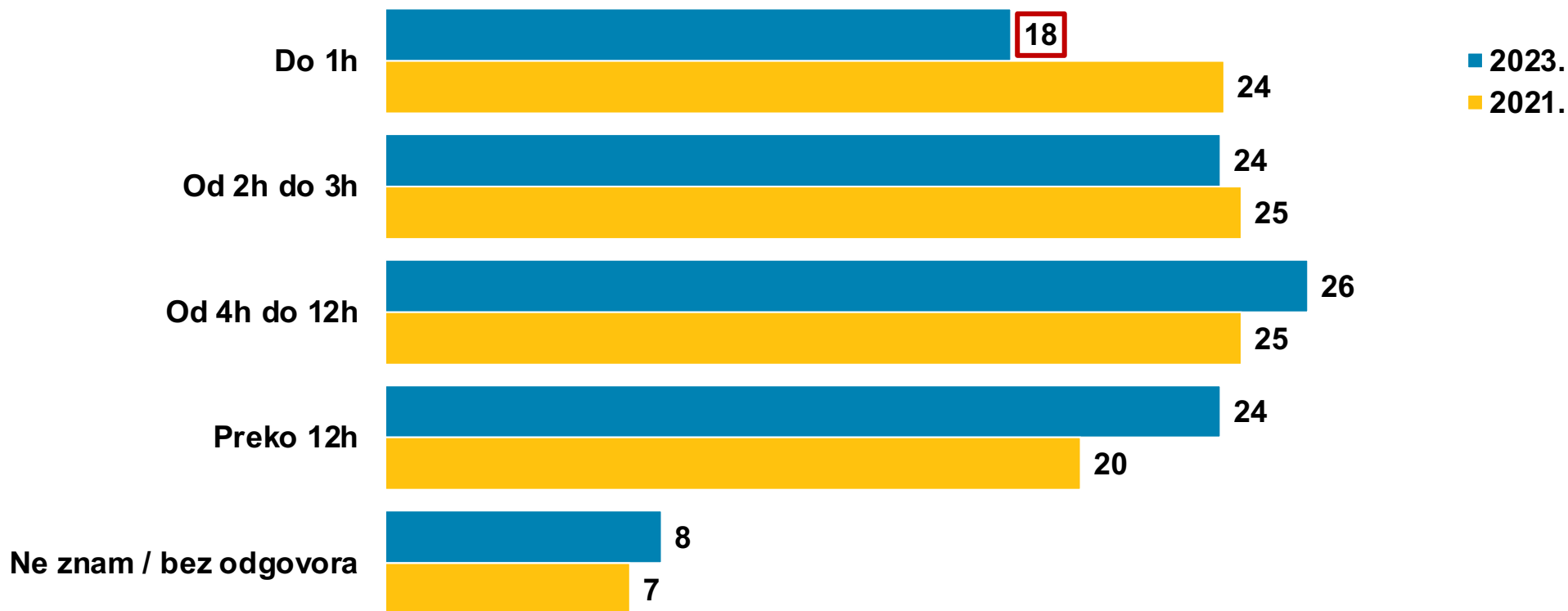
Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

PRVI PODOJ

(poređenje talasa istraživanja)

Uopšteno gledano, iskustva u vezi s prvim podojem nakon porođaja prilično su različita. Bez značajnog odstupanja u odnosu na prethodni talas, četvrtina majki je prvi put dojila svoju bebu 2–3 sata nakon porođaja, četvrtina je prvi podoj imala poslije 4–12 sati, a četvrtina više od 12 sati od porođaja. U odnosu na 2021. godinu, uočavaju se značajne razlike u pogledu prakse podoja tokom prvog sata po rođenju djeteta – sada manje od petine majki dijeli ovo iskustvo.

Podaci su u %

Kad je bio prvi podoj, koliko nakon porođaja?
Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

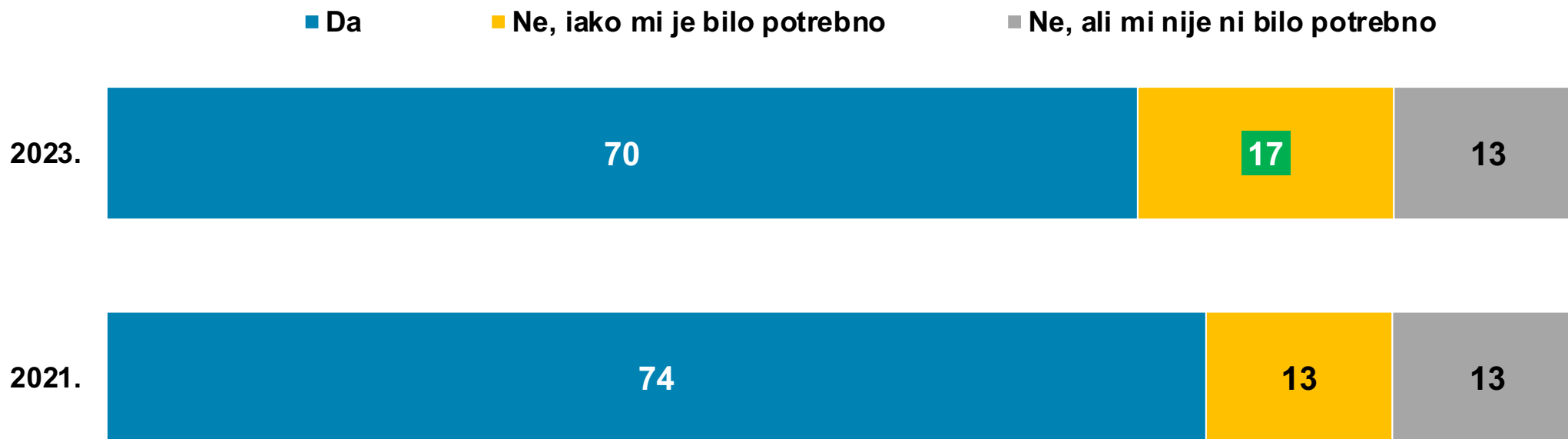
  Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
  Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

POMOĆ OKO DOJENJA U PORODILIŠTU

(poređenje talasa istraživanja)

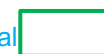
Kao i u prethodnom talasu istraživanja, većina majki je u porodilištu dobila pomoć i podršku oko dojenja kroz razgovor sa sestrom, ljekarom ili bobicom (70%), dok je 13% njih navelo da nije imalo ovo iskustvo jer im podrška nije ni bila potrebna. Ipak, 17% majki nije dobilo podršku oko dojenja iako im je bila potrebna, što je znatno više nego 2021. godine.

Podaci su u %

Da li ste u porodilištu imali pomoć i podršku oko dojenja, u smislu da su sestra, ljekar ili babica o tome razgovarali s Vama ili Vam pokazali kako da pravilno dojite bebu?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

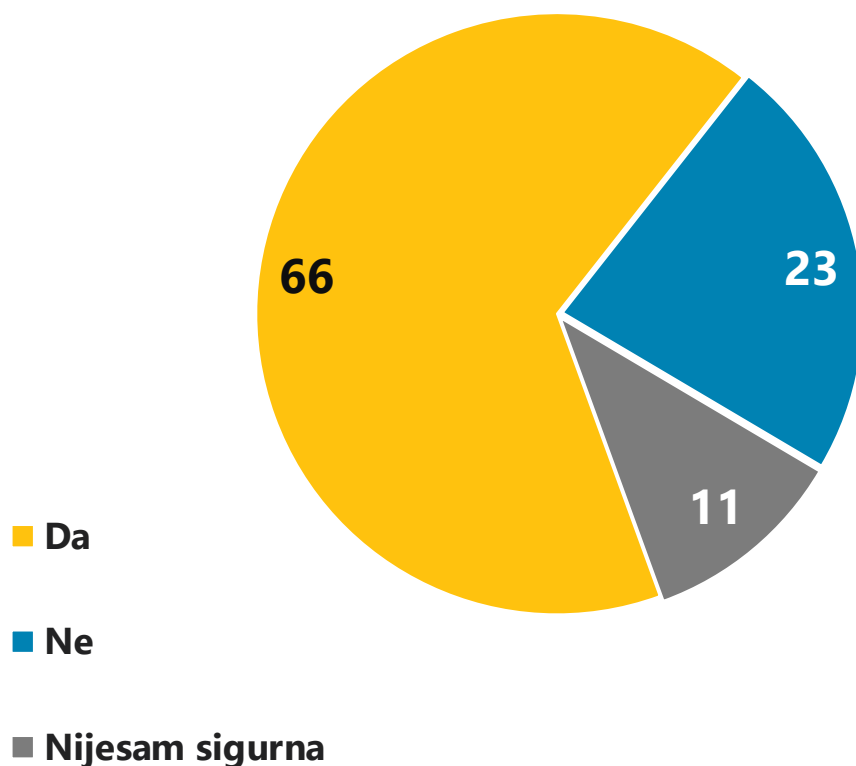

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

DOHRANA BEBE U PORODILIŠTU (2023)

Dvije od tri majke navode da je njihova beba hranjena ili dohranjivana adaptiranom mliječnom formulom u porodilištu, skoro četvrtina majki ovo negira, a svaka deseta nije sigurna da li je beba dohranjivana. Žene koje žive u višegeneracijskim porodicama (38%), kao i majke djece koja su isključivo dojena bar pet mjeseci, značajno češće od drugih ističu da njihove bebe nijesu bile dohranjivane u porodilištu.

Podaci su u %

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

38% ↑ Višegeneracijska porodica

29% ↑ Dijete isključivo dojeno 5–6 mjeseci

Da li je Vaša beba hranjena ili dohranjivana adaptiranom mliječnom formulom za vrijeme boravka u porodilištu?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 553

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

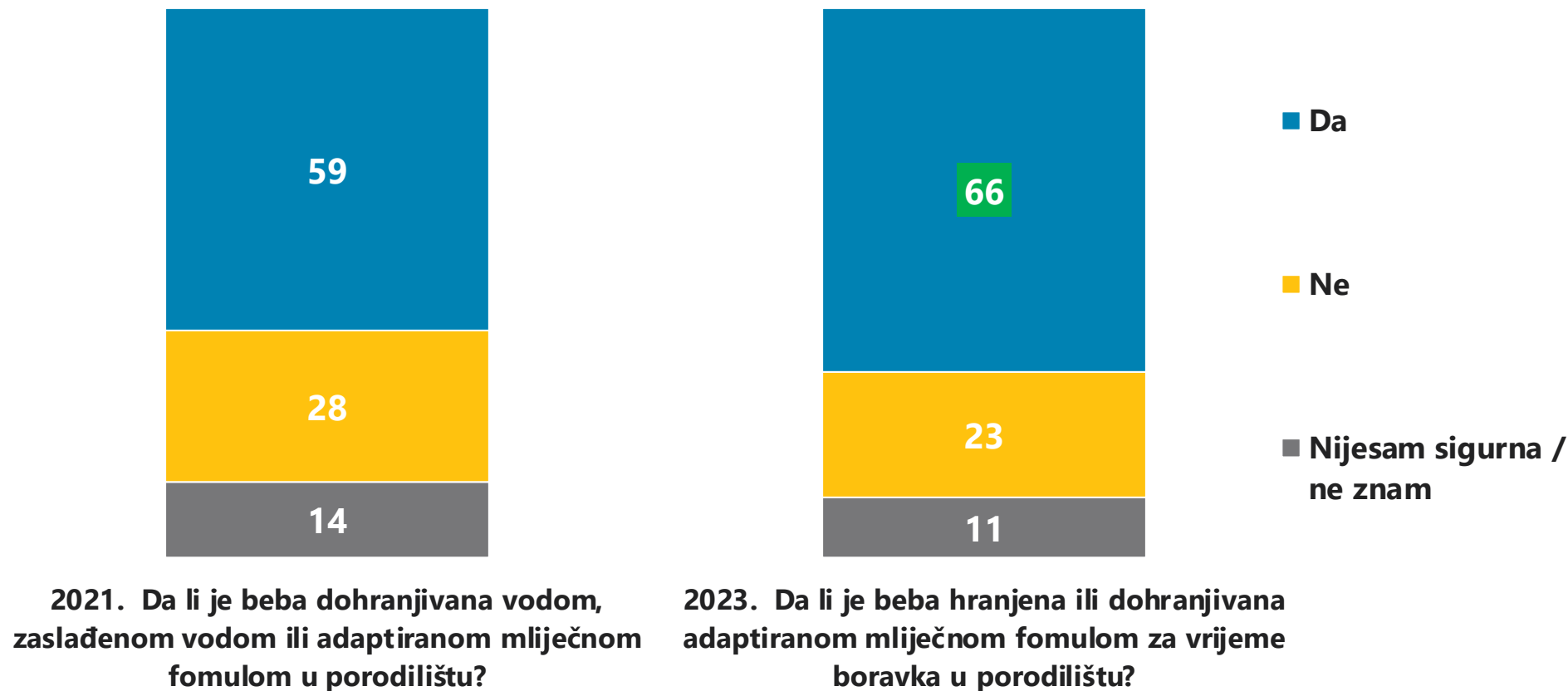
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

DOHRANA BEBE U PORODILIŠTU

(poređenje talasa istraživanja)

Iako se pitanje o dohrani bebe u porodilištu donekle razlikuje u ovom i prethodnom talasu, može se zaključiti da sada značajno više majki potvrđuje da je dohrane bilo (66% prema 59%).

Podaci su u %

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

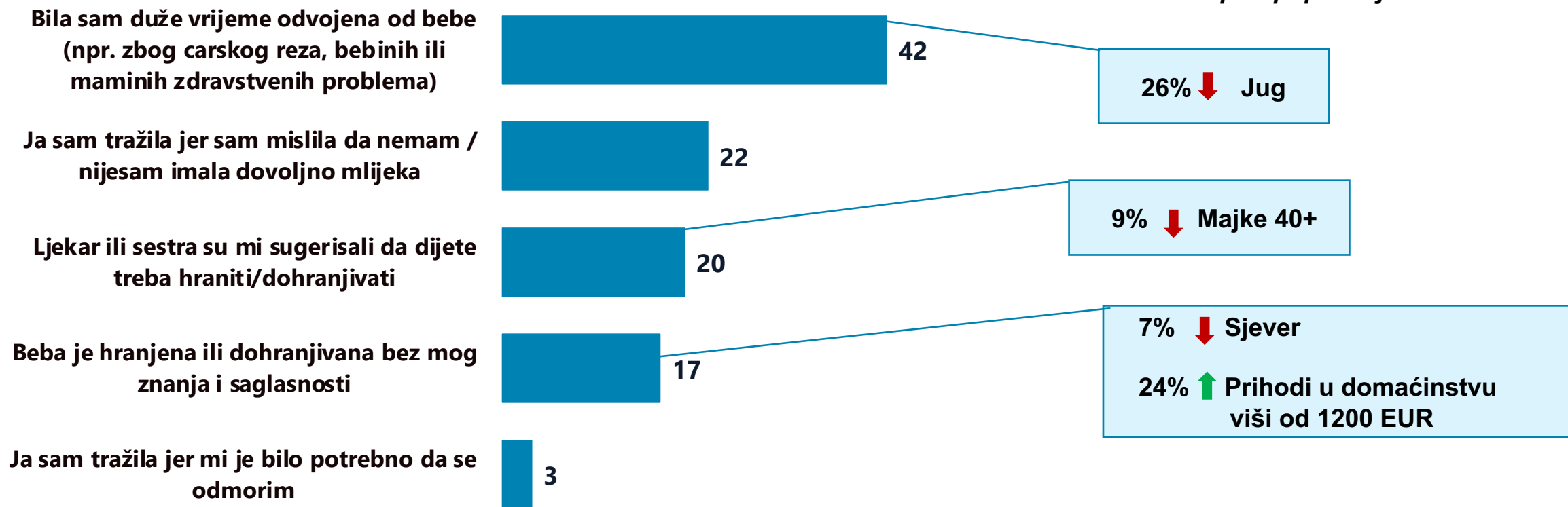
DOHRANA BEBE U PORODILIŠTU – RAZLOZI

(2023)

Kao najčešći razlog za dohranu bebe u porodilištu navodi se fizička odvojenost majke i bebe u dužem periodu (42%), pri čemu to rjeđe iznose majke koje žive na jugu zemlje (26%). Petina majki je kao razlog navela nedostatak mlijeka, a petina da su dohranu sugerisali zdravstveni radnici, što je odgovor koji su rjeđe davale majke koje imaju preko 40 godina (9%). Nešto manji procenat majki (17%) navodi da je dohrana uvedena bez njihovog znanja i saglasnosti. O tome rjeđe izvještavaju majke koje žive na sjeveru zemlje (7%), a češće majke iz domaćinstava s visokim prihodima (24%). Uz to, 60% majki koje su dale takav odgovor ističe da im nije objašnjeno zašto je dohrana bila potrebna. Svega 3% majki je samoinicijativno tražilo dohranu zbog potrebe da se odmore.

Podaci su u %

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

Iz kog razloga je beba bila hranjena ili dohranjivana u porodilištu?
Baza: Majke čije je dijete dohranjivano u porodilištu, N = 364

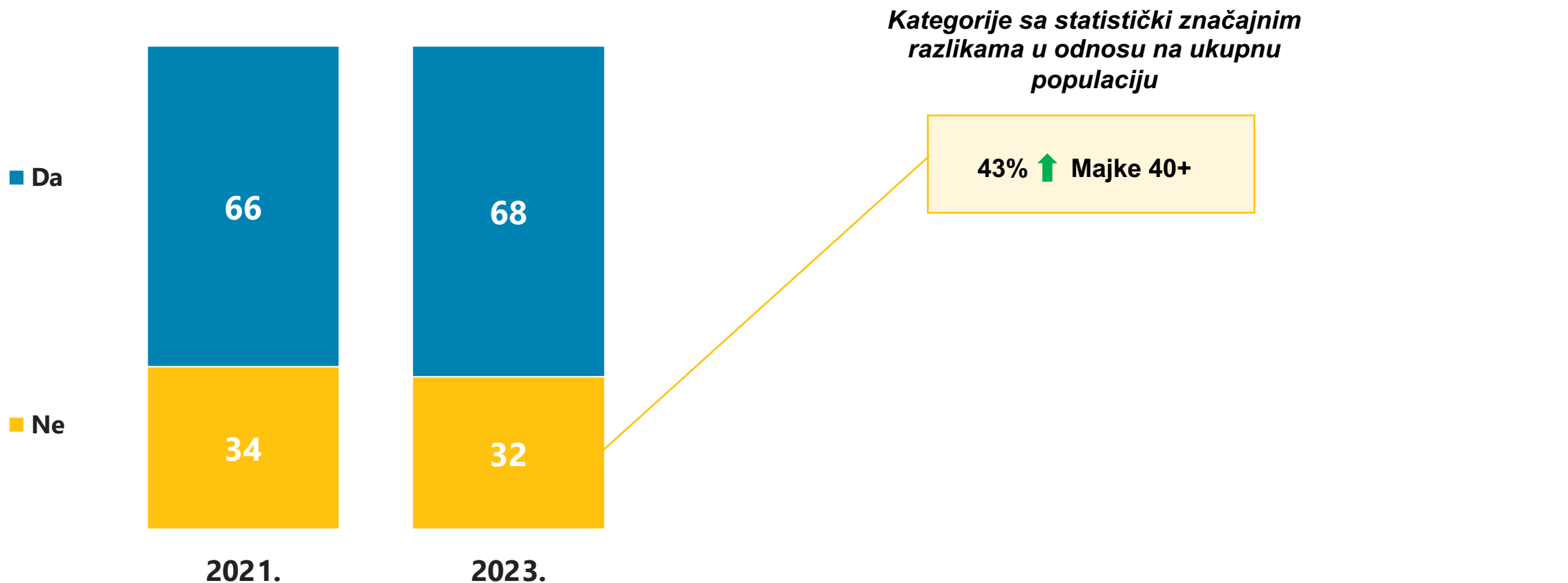
↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

POMOĆ OKO DOJENJA PO POVRATKU IZ PORODILIŠTA

Ovaj talas istraživanja potvrđuje rezultate prethodnog – većina majki je u prvim danima po povratku iz porodilišta imala pomoć oko dojenja, bilo od članova svoje porodice ili od profesionalaca. Tačnije, podršku je dobilo dvije trećine majki, dok jedna trećina ne dijeli takvo iskustvo, a u toj grupi su majke u 40-im brojnije od ostalih.

Podaci su u %

Da li ste u prva 72 sata, tj. tri dana, po povratku kući, imali pomoć i podršku oko dojenja, bilo članova porodice, bilo profesionalaca?

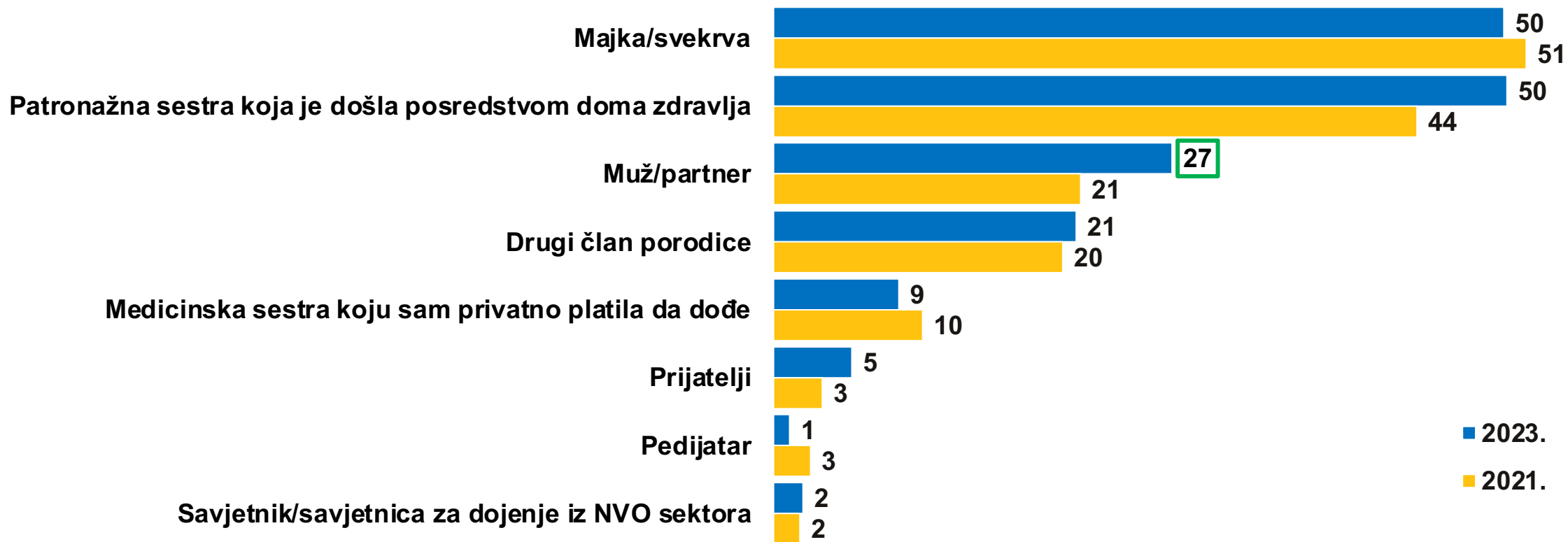
Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

POMOĆ OKO DOJENJA PO POVRATKU IZ PORODILIŠTA

(poređenje talasa istraživanja)

Kad je riječ o pomoći oko dojenja koja je majkama pružena po povratku kući, između dva talasa uglavnom nema značajnijih razlika. Izuzetak je jedan aspekt – čini se da se majke sada značajno više oslanjaju na podršku partnera nego što je to bio slučaj prije dvije godine (27% prema 21%). Što se tiče podrške drugih osoba, situacija je slična kao 2021. godine – polovina ispitanica je imala pomoć majke ili svekrve, odnosno patronažne sestre iz doma zdravlja, petini je pomoć pružao neki drugi član porodice, svaka deseta majka je u tu svrhu privatno angažovala medicinsku sestru, a manji broj majki navodi da su im pomogli prijatelji, pedijatri ili savjetnici za dojenje iz NVO sektora.

Podaci su u %

Ko Vam je pomogao? Višestruki odgovori

Baza: Majke koje su imale pomoć oko dojenja neposredno po povratku iz porodilišta, N = 451 (2021), N = 377 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

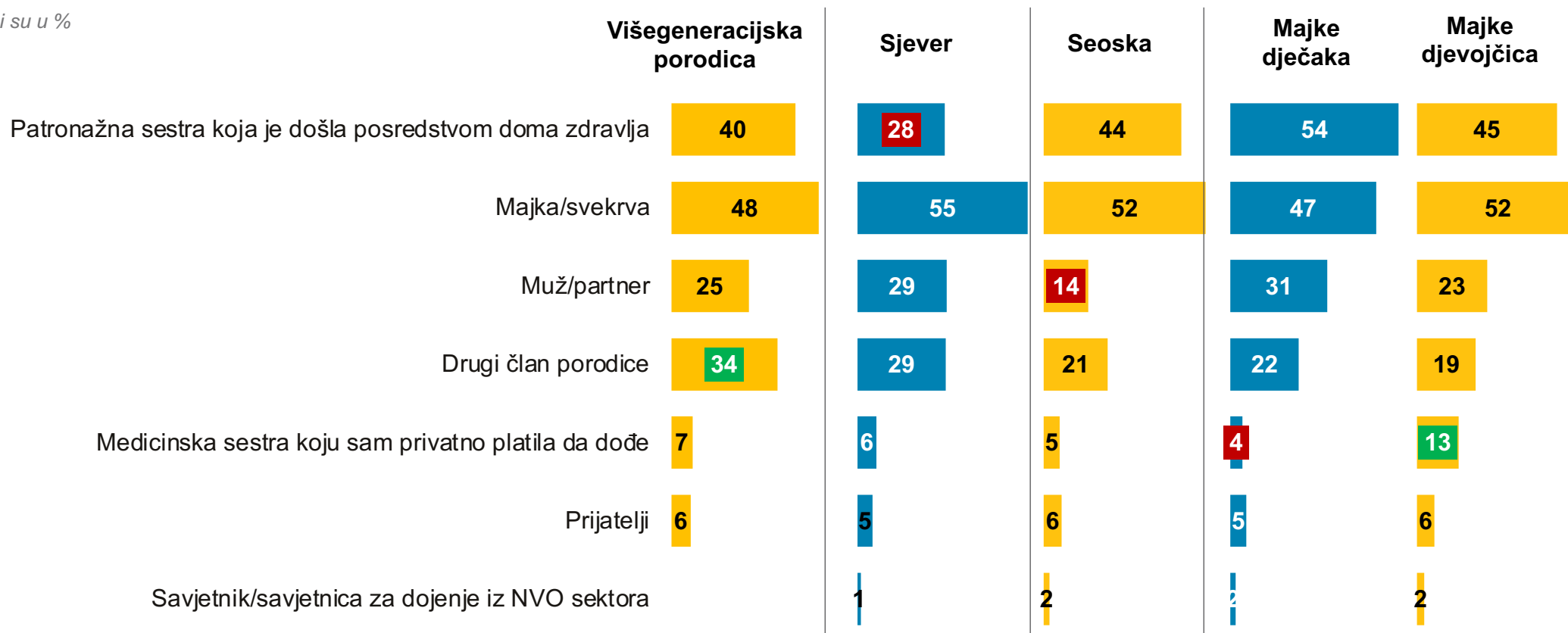
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

POMOĆ OKO DOJENJA PO POVRATKU IZ PORODILIŠTA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Majke sa sjevera zemlje su značajno rjeđe u odnosu na prosjek na nivou ispitivane populacije dobijale pomoć oko dojenja od patronažnih sestara iz domova zdravlja (28%), a majkama iz seoskih sredina su rjeđe u tome pomagali partneri (14%). Među majkama koje žive u višegeneracijskim porodicama više je onih koje su dobijale podršku od drugih članova porodice (34%). Dodatno, majke djevojčica češće od majki dječaka navode da su angažovale privatno medicinsku sestru koja im je pomagala oko dojenja.

Podaci su u %

Ko Vam je pomogao? Višestruki odgovori

Baza: Majke koje su imale pomoć oko dojenja neposredno po povratku iz porodilišta, N = 377

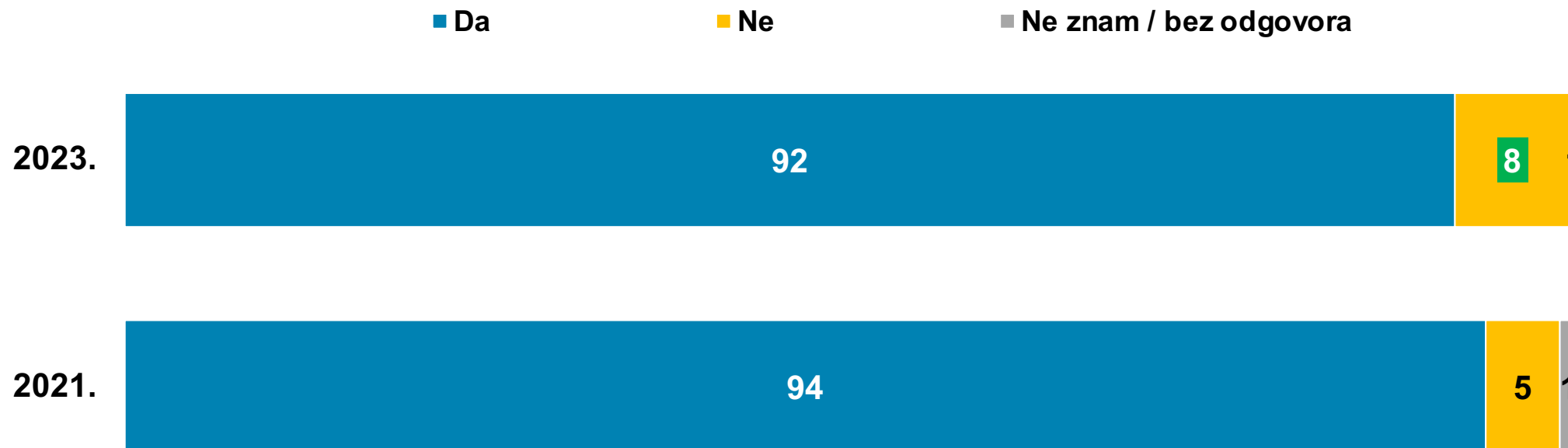
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

UNAPREĐENJE PODRŠKE OKO DOJENJA

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i 2021. godine, velika većina majki koje doje smatra da je u cilju što uspješnijeg dojenja potrebno unaprijediti podršku koju dobijaju od zdravstvenih radnika (92%).

Podaci su u %

Da li smatrate da je potrebno unaprijediti podršku koju majke dobijaju od strane zdravstvenih radnika u cilju uspješnog dojenja?
Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

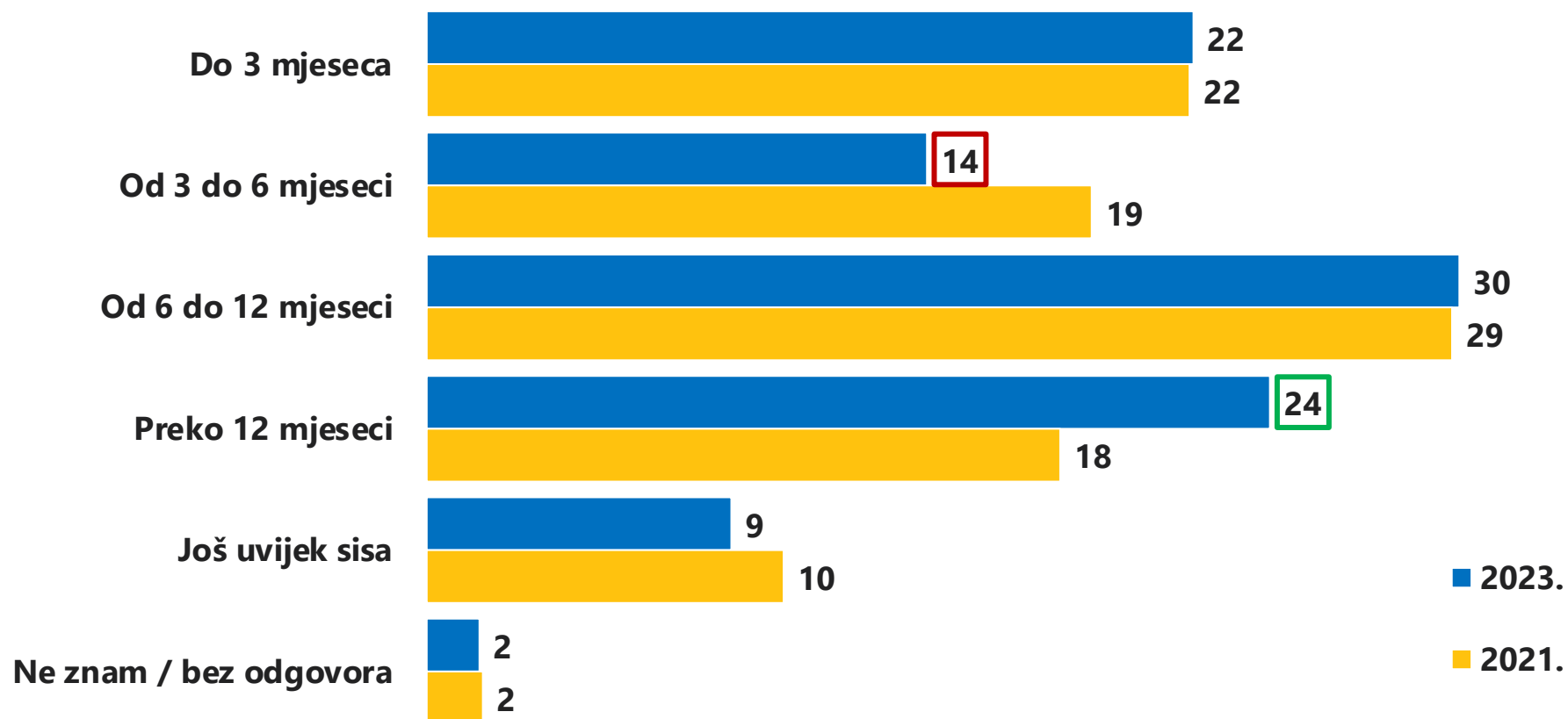
  Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
  Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

DUŽINA DOJENJA DJETETA

(poređenje talasa istraživanja)

Iskustva majki u pogledu dužine dojenja prilično su različita, a dodatne razlike uočavaju se i pri poređenju talasa istraživanja. Kao i 2021. godine, najčešći je odgovor da je dijete dojeno 6–12 mjeseci (30%), a jedna petina majki navodi da je dojenje trajalo do tri mjeseca. S druge strane, u odnosu na prethodni talas, češće se navodi da je dojenje trajalo duže od 12 mjeseci (24%), a rjeđe da je trajalo 3–6 mjeseci po rođenju djeteta (14%).

Podaci su u %

Koliko dugo poslije rođenja je dijete sisalo?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete i osobe koje znaju detalje o dojenju djeteta, N = 775 (2021), N = 778 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

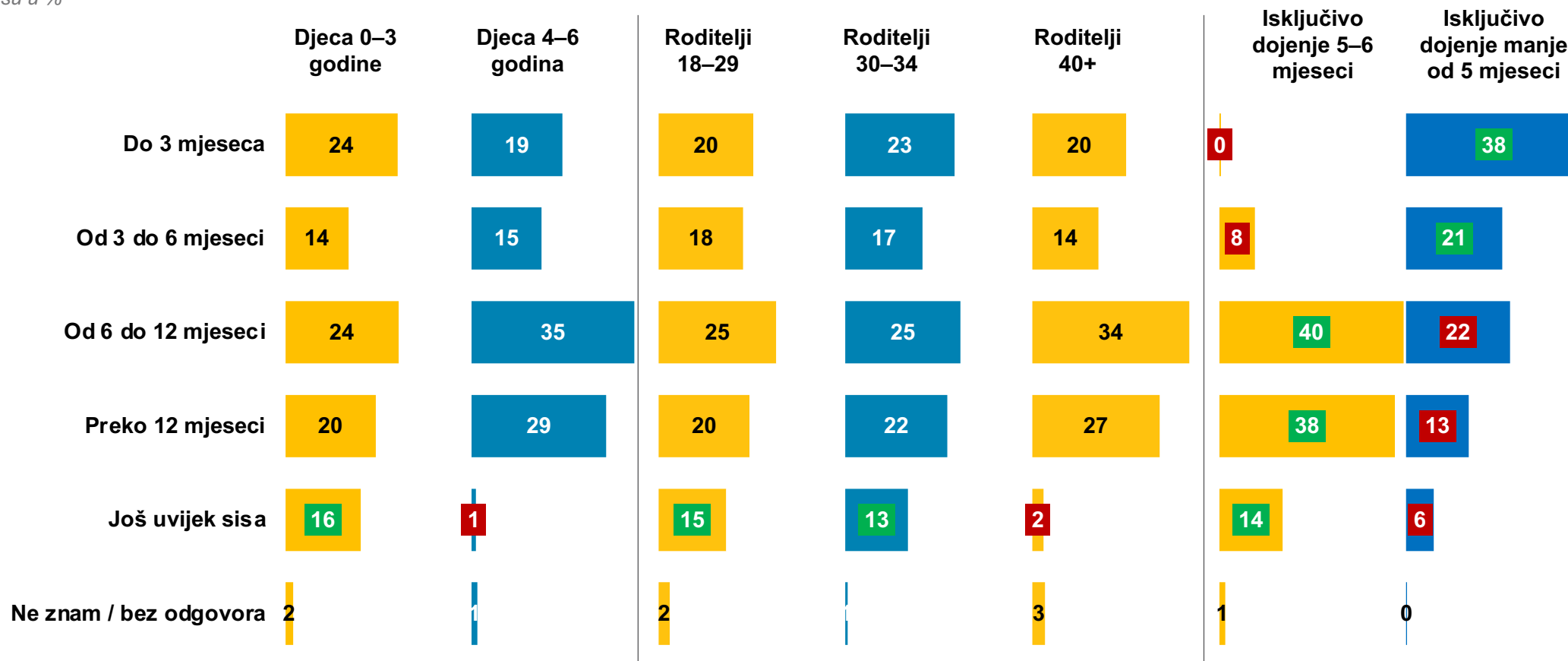
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

DUŽINA DOJENJA DJETETA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Relevantne razlike među različitim sociodemografskim grupama tiču se perioda isključivog dojenja djeteta. Očekivano, roditelji čija su djeca hranjena isključivo majčinim mlijekom 5–6 mjeseci češće od ostalih navode da je ukupan period dojenja bio godinu dana ili duže od toga. S druge strane, oni čije je dijete isključivo dojeno manje od pet mjeseci češće nego drugi navode da je beba sisala do tri mjeseca, odnosno do šest mjeseci.

Podaci su u %

Koliko dugo poslije rođenja je dijete sisalo?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete i osobe koje znaju detalje o dojenju djeteta, N = 778

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

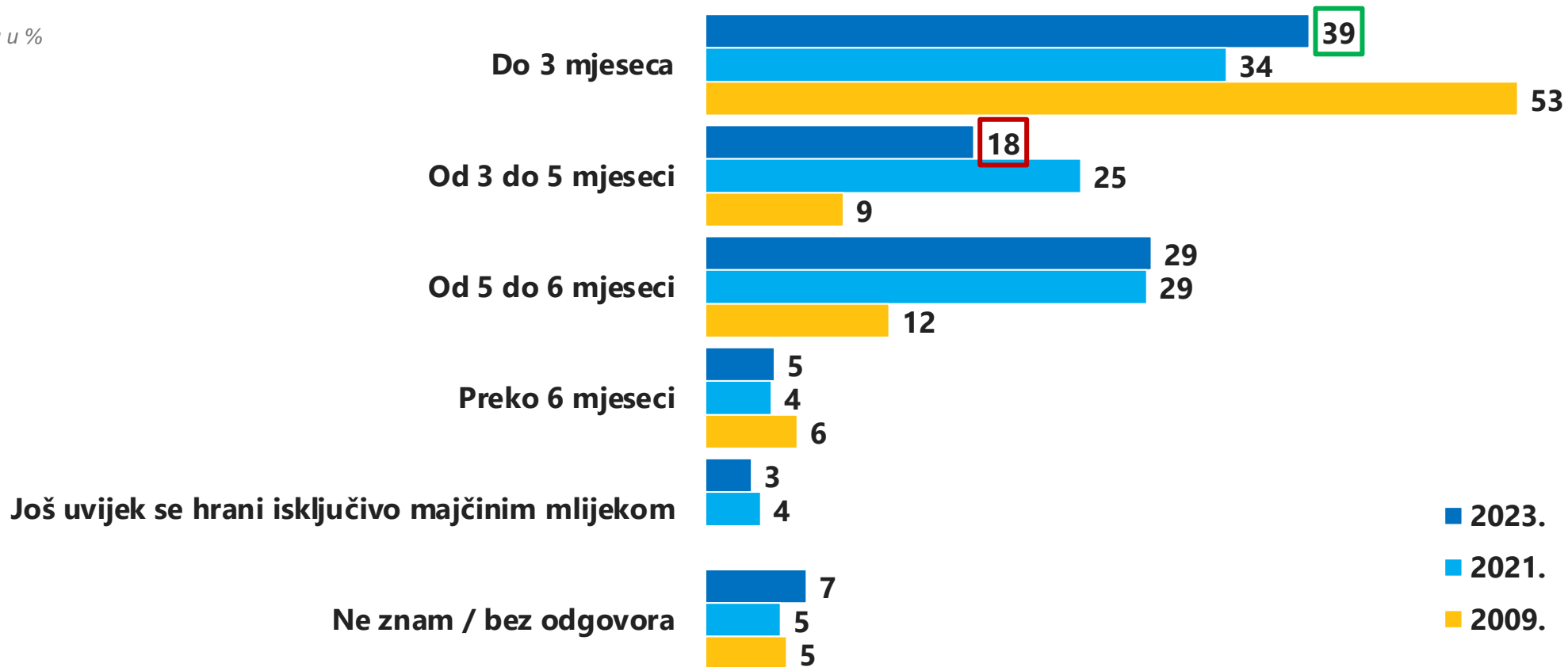
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

ISKLJUČIVO DOJENJE

(poređenje talasa istraživanja)

Iako se u odnosu na prethodni talas znatno češće navodi da je dijete isključivo dojeno do tri mjeseca, a znatno rjeđe da je to trajalo do pet mjeseci, i dalje se može govoriti o pozitivnom trendu u posljednjih 10–15 godina. Naime, 2009. godine je svega petina majki i osoba koje su bile upoznate s detaljima dojenja navela da je dijete isključivo dojeno između tri i šest mjeseci, a sada to potvrđuje skoro polovina upućenih ispitanika.

Podaci su u %

Koliko je dugo nakon rođenja dijete dojeno isključivo majčinim mlijekom (čak i bez vode)?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete i osobe koje znaju detalje o dojenju djeteta, N = 801 (2009), N = 775 (2021), N = 778 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

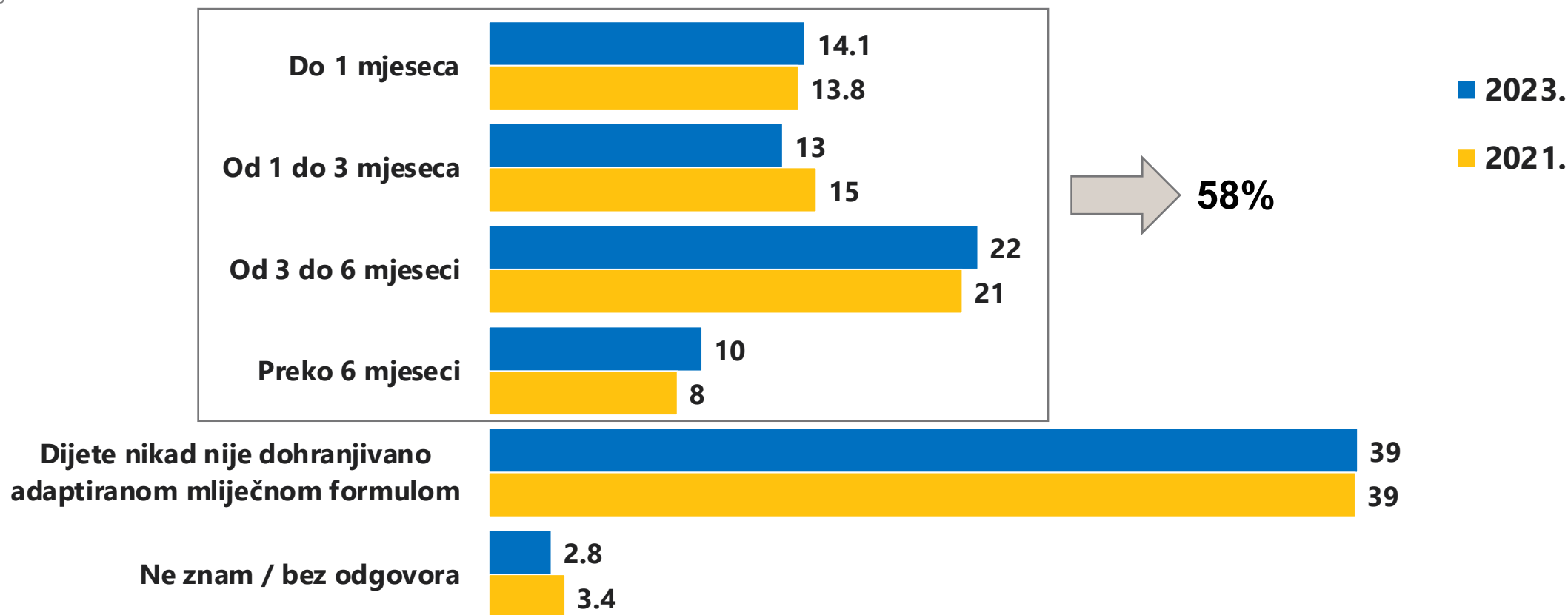
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

DOHRANA ADAPTIRANOM MLIJEČNOM FORMULOM

(poređenje talasa istraživanja)

Poređenje talasa pokazuje da nema značajnih razlika u pogledu uvođenja dohrane adaptiranom mliječnom formulom – dok tri petine upućenih ispitanika potvrđuje da je dijete dohranjivano na taj način, dvije petine tvrdi suprotno. Najviše ispitanika (22%) ističe da je dohrana mliječnom formulom uvedena 3–5 mjeseci nakon djetetovog rođenja, 14% da je beba već u prvih mjesec dana dohranjivana, sličan je udio onih koji navode da je dohrana uvedena 1–3 mjeseca po rođenju, dok svaka deseta osoba kaže da je s dohranom započeto tek poslije pola godine.

Podaci su u %

Poslije koliko vremena od rođenja je djetetu uvedena dohrana adaptiranom mliječnom formulom?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete i osobe koje znaju detalje o dojenju djeteta (dijete se trenutno ne hrani isključivo majčinim mlijekom), N = 749 (2021), N = 755 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

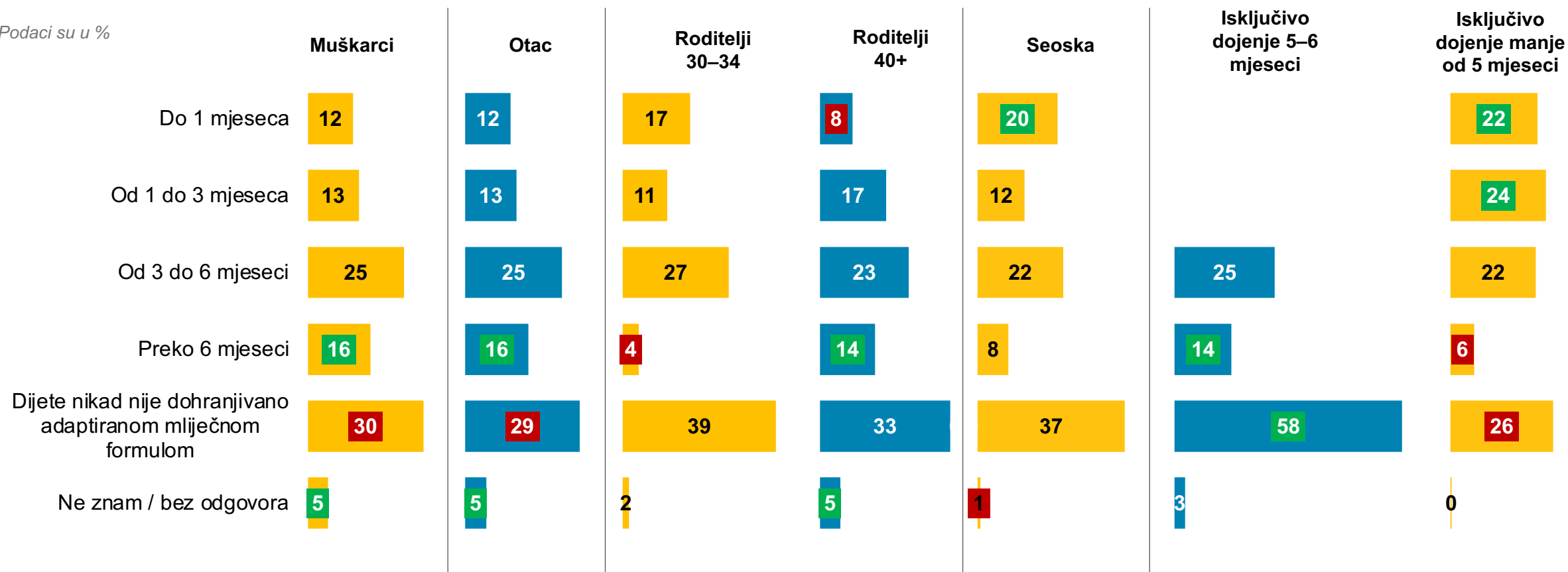

DOHRANA ADAPTIRANOM MLIJEČNOM FORMULOM

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Roditelji čija su djeca isključivo dojena manje od pet mjeseci, očekivano, češće navode da je s dohranom adaptiranom mliječnom formulom započeto u prva tri mjeseca po rođenju. Kad je riječ o bebama koje su isključivo dojene barem pet mjeseci, češći je slučaj da se dohrana mliječnom formulom uvodi šest ili više mjeseci po rođenju (14%), kao i da se ova djeca uopšte ne dohranjuju na taj način (58%). Uvođenje dohrane u prvih mjesec dana zastupljenije je u seoskim naseljima. Muškarci/očevi i roditelji stariji od 40 godina češće od drugih navode da je dohrana uvedena kada je dijete imalo šest ili više mjeseci.

Podaci su u %

Poslije koliko vremena od rođenja je djetetu uvedena dohrana adaptiranom mliječnom formulom?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete i osobe koje znaju detalje o dojenju djeteta (dijete se trenutno ne hrani isključivo majčinim mlijekom), N = 755

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

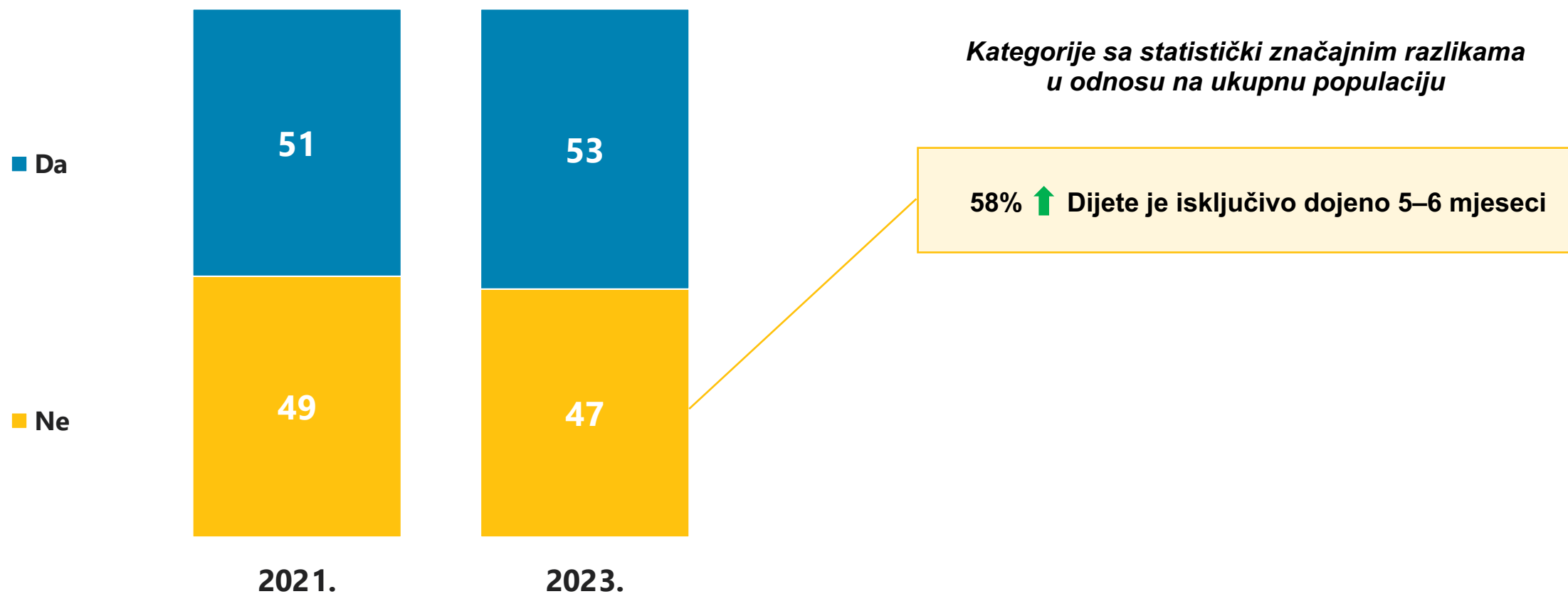
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

TEŠKOĆE S DOJENJEM

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i u prethodnom talasu, gotovo svaka druga majka susrela se s teškoćama u vezi s dojenjem. Nije neočekivano što je među majkama čija se djeca isključivo dojena najmanje pet mjeseci više onih koje ove probleme negiraju (58%).

Podaci su u %

Da li ste ikad imali bilo kakav problem ili izazov/teškoću u vezi s dojenjem djeteta o kome razgovaramo (nedovoljno mlijeka, različiti problemi s grudima ili bradavicama, beba je teško naučila kako da sisa itd.)?

Baza: Majke koje su dojile / doje dijete, N = 679 (2021), N = 553 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

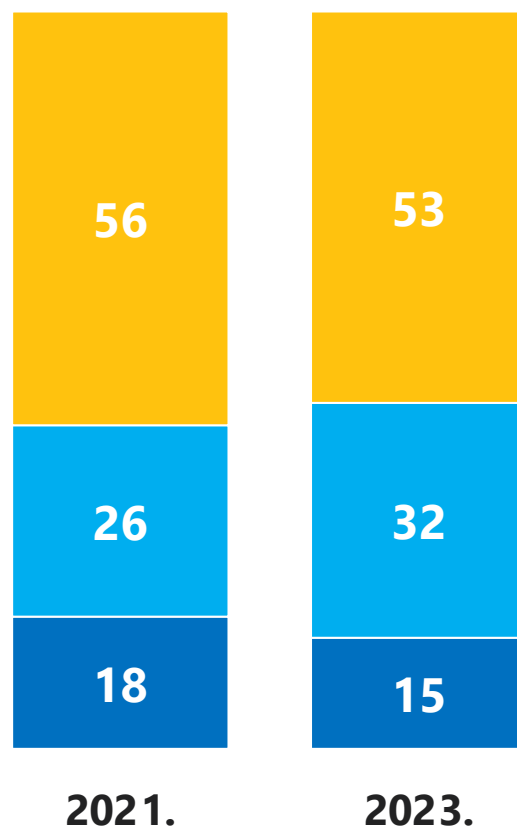
UTICAJ TEŠKOĆA NA NASTAVAK DOJENJA

(poređenje talasa istraživanja)

Polovina majki koje su iskusile teškoće pri dojenju navodi da su bile uporne da savladaju taj problem i nastave da doje dijete isključivo svojim mlijekom. Trećina majki je istakla da nijesu prestale da doje, ali su uključile dohranu, dok je 15% u potpunosti prestalo s dojenjem usljed teškoća s kojima su se susrele. Ne iznenađuje podatak da su upornije od ostalih bile majke koje su isključivo dojile barem pet mjeseci (85%), dok su one koje su kraće dojile istovremeno rjeđe istrajavale u nastojanju da prevaziđu probleme (40%).

Podaci su u %

- Bila sam uporna da savladam problem i nastavim da hranim dijete isključivo svojim mlijekom
- Nijesam prestala da dojim, ali sam morala da uvedem dohranu kroz adaptiranu mliječnu formulu
- Potpuno sam prestala da dojim dijete

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

85% ↑ Isključivo dojenje 5–6 mjeseci

40% ↓ Isključivo dojenje manje od 5 mjeseci

Kako su ti problemi uticali na nastavak dojenja djeteta?

Baza: Majke koje su iskusile probleme s dojenjem, N = 344 (2021), N = 292 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

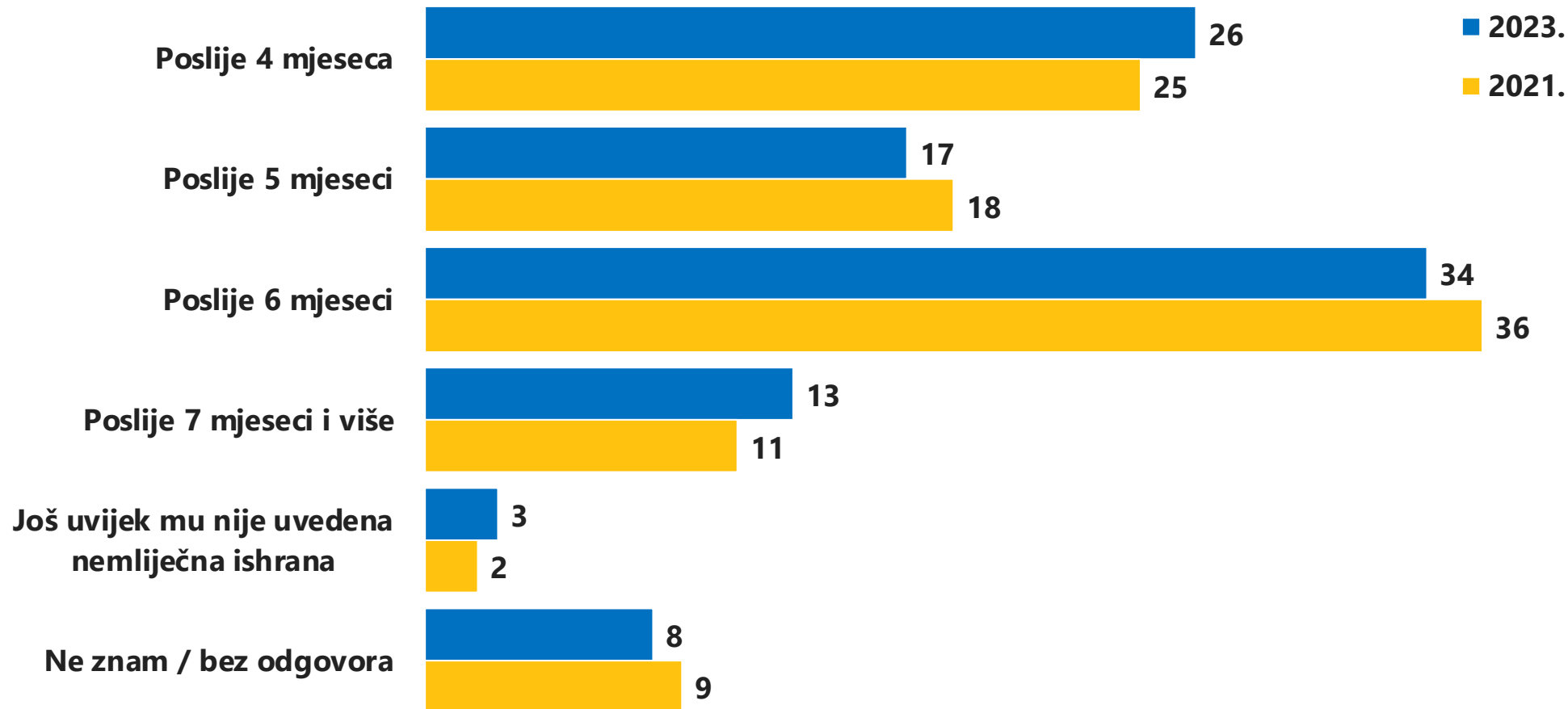
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

UVOĐENJE DOPUNSKE (NEMLIJEČNE) ISHRANE

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i u prethodnom talasu, najviše roditelja/staratelja navodi da je nemliječna hrana uvedena nakon što je dijete navršilo šest mjeseci (34%). Četvrtina ispitanika ističe je dijete počelo da uzima tu hranu nakon četiri mjeseca, a 17% nakon pet mjeseci.

Podaci su u %

Poslije koliko vremena od rođenja je djetetu uvedena nemliječna ishrana?

Baza: Ukupna ciljna populacija, osim ako djetetu još uvijek nije uvedena nemliječna ishrana, N = 974 (2021), N = 972 (2023)

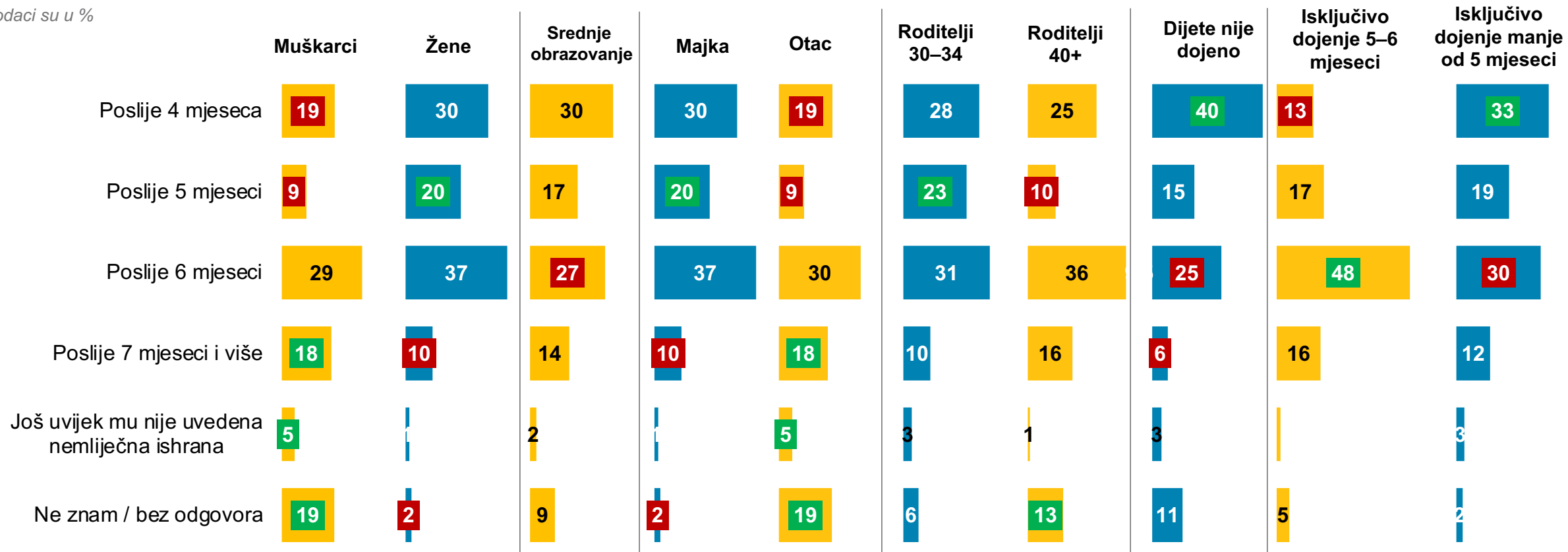
  Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
  Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

UVOĐENJE NEMLIJEČNE ISHRANE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Iskustva u vezi s uvođenjem nemliječne ishrane veoma se razlikuju u zavisnosti od sociodemografske kategorije ispitanika. Za rano uvođenje ove ishrane, već nakon djetetovog četvrtog mjeseca, češće se odlučuju roditelji djece koja nijesu dojena (40%) i one koja su isključivo dojena kraće od pet mjeseci (33%). Majke/žene (20%) i roditelji starosti 30–34 godine (23%) češće navode da su djeci od navršenog petog mjeseca počeli da daju nemliječne namirnice. Roditelji djece koja su dojena bar pet mjeseci (48%) češće se od ostalih odlučuju za uvođenje nemliječne ishrane nakon što dijete napuni šest mjeseci. Muškarci/očevi češće navode da je dijete s ovom ishranom počelo tek nakon navršenog sedmog mjeseca (18%).

Podaci su u %

Poslije koliko vremena od rođenja je djetetu uvedena nemliječna ishrana?

Baza: Ukupna ciljna populacija, osim ako djetetu još uvijek nije uvedena nemliječna ishrana, N = 972

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

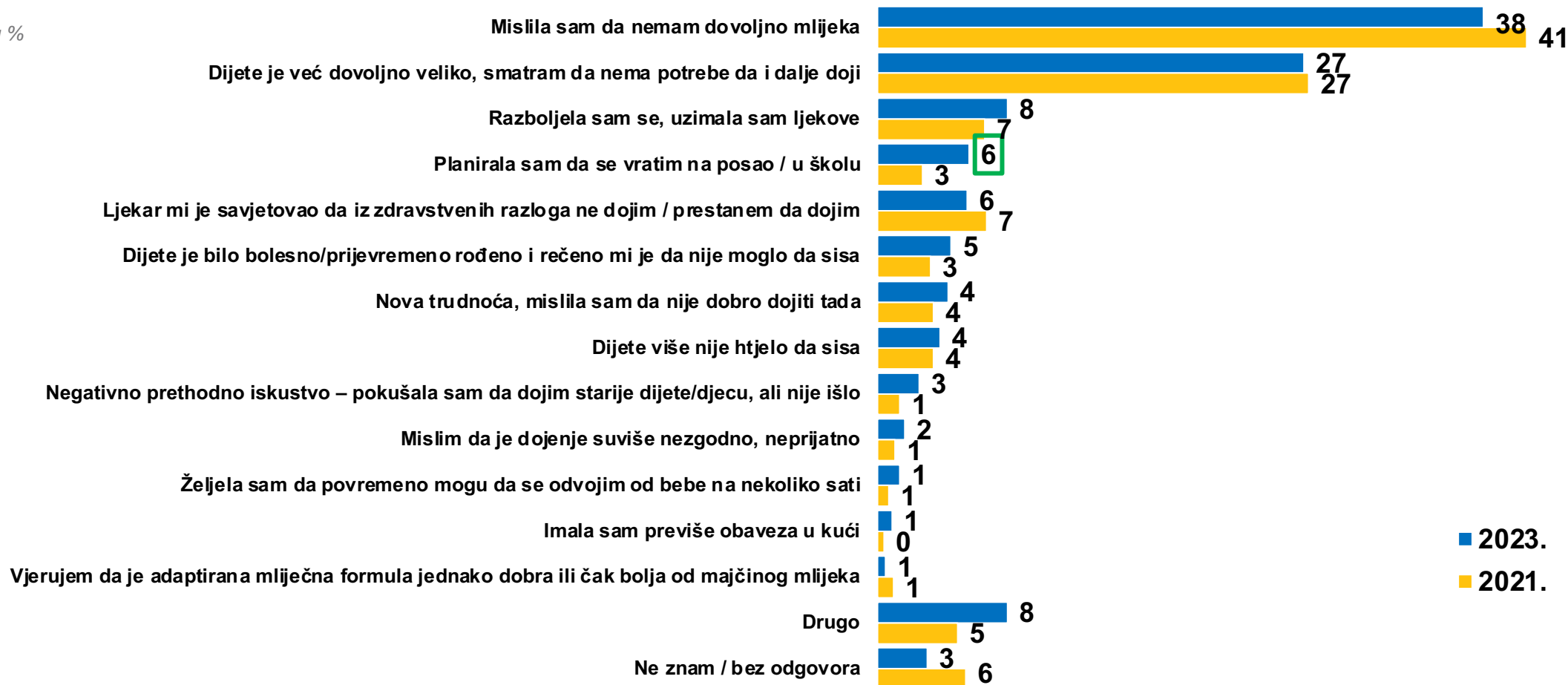
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

RAZLOZI ZA IZOSTANAK / PRESTANAK DOJENJA

(poređenje talasa istraživanja)

Glavni razlozi za izostanak ili prestanak dojenja ostaju isti kao 2021. godine – najčešće je to uvjerenje majki da nemaju dovoljno mlijeka (38%), a potom mišljenje da je dijete (bilo) već dovoljno veliko (27%). Jedina statistički značajna razlika bilježi se u pogledu motiva povratka na posao, koji sada navodi duplo više majki (6% prema 3%).

Podaci su u %

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

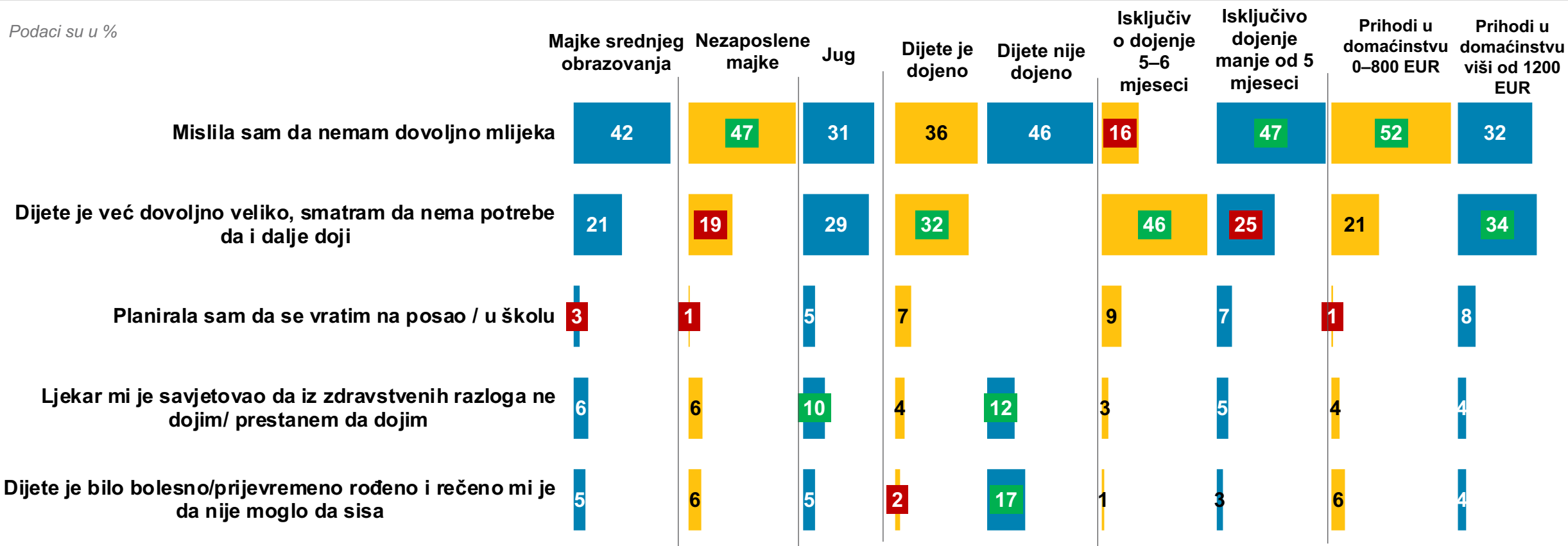
Možete li, molim Vas, da navedete razloge zbog kojih niste dojili ili ste prestali da dojite dijete o kome razgovaramo? Višestruki odgovori
Baza: Majke koje nikad nijesu dojile dijete ili su prestale da doje, N = 732 (2021), N = 628 (2023)

RAZLOZI ZA IZOSTANAK / PRESTANAK DOJENJA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Majke koje su trenutno nezaposlene (47%), one koje su isključivo dojile manje od pet mjeseci (47%) i one iz domaćinstava s nižim prihodima (52%) češće od ostalih navode da su prestale s dojenjem zato što su mislile da nemaju dovoljno mlijeka. Procjenu da je dijete suviše veliko da bi i dalje dojilo češće kao razlog ističu majke čije je dijete dojeno (32%), majke koje su dojile duže od 5–6 mjeseci (46%) i majke iz domaćinstava s višim prihodima (34%). Majke koje uopšte nijesu dojile češće ističu da je to bio savjet ljekara usljed zdravstvenih razloga (12%), odnosno da im je rečeno da dijete zbog bolesti/prijevremenog rođenja ne može da sisa (17%). Izostanak/prestanak dojenja po savjetu ljekara češće navode žene iz južnog regiona.

Podaci su u %

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

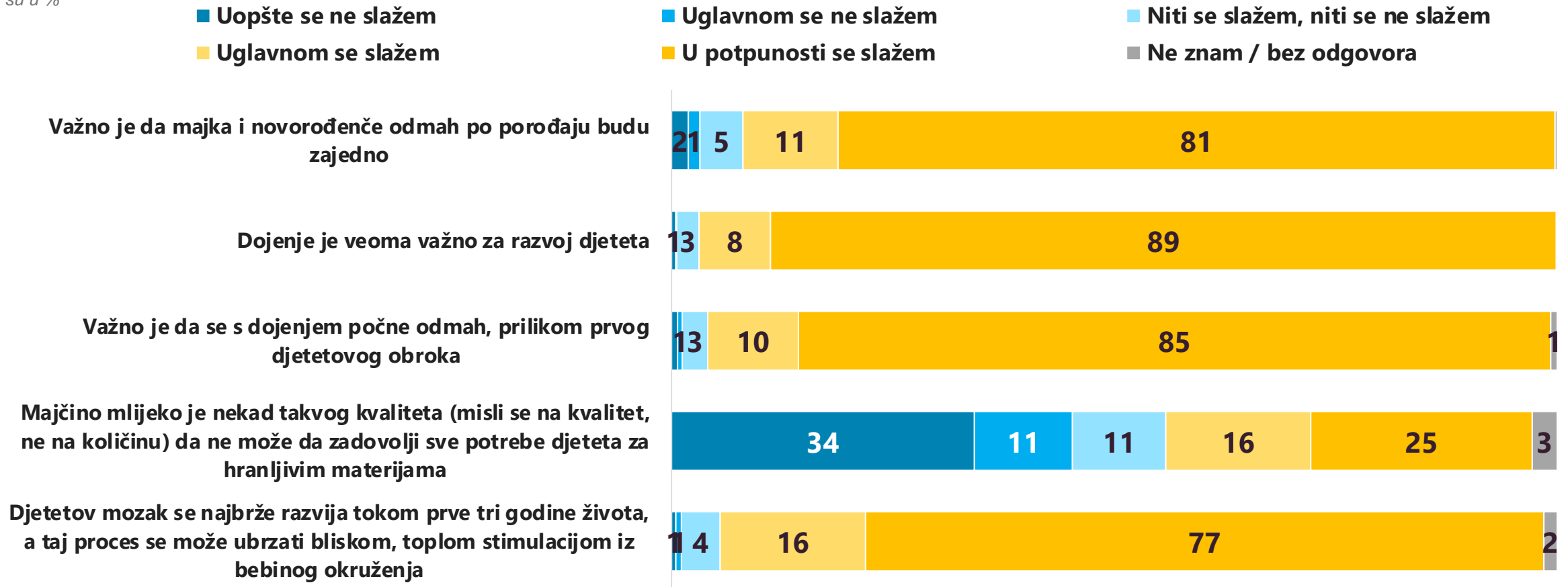
Možete li, molim Vas, da navedete razloge zbog kojih niste dojili ili ste prestali da dojite dijete o kome razgovaramo?

Baza: Majke koje nikad nijesu dojile dijete ili su prestale da doje, N = 628

STAVOVI PREMA TVRDNJAMA O DOJENJU I RAZVOJU DJETETA (2023)

Ubjedljiva većina roditelja/staratelja slaže se s tvrdnjom da je dojenje veoma važno za razvoj djeteta (97%) i da s time treba početi već od prvog djetetovog obroka (95%). Velika većina takođe dijeli mišljenje da je važno da mama i beba odmah po porođaju budu zajedno (92%), kao i da se djetetov mozak najbrže razvija tokom prve tri godine života, te da na taj proces povoljno utiče bliska i topla stimulacija iz okruženja (93%). Mišljenja su, međutim, podijeljena u pogledu tvrdnje o kvalitetu majčinog mlijeka – skoro polovina ispitanika smatra da je moguće da mlijeko nekad ne zadovoljava sve djetetove potrebe za hranljivim materijama, 41% je suprotnog mišljenja, a 11% ne može da se odluči ni za jedan od ova dva stava.

Podaci su u %

Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

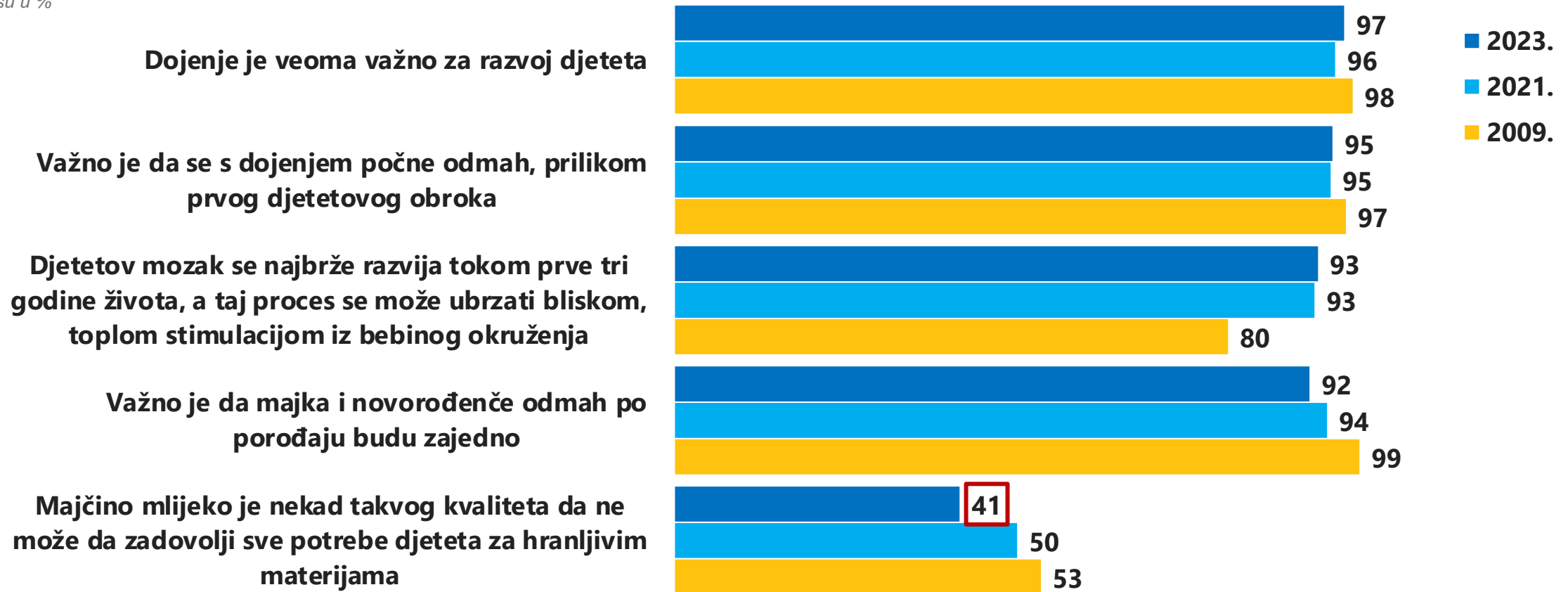

STAVOVI PREMA TVRDNJAMA O DOJENJU I RAZVOJU DJETETA

(poređenje talasa istraživanja – odgovori 'Uglavnom se slažem' i 'U potpunosti se slažem')

Poređenje rezultata posljednja dva talasa istraživanja navodi na zaključak da se stavovi prema dojenju i najranijem razvoju djeteta uglavnom ne razlikuju, osim kad je riječ o tvrdnji koja se tiče kvaliteta majčinog mlijeka. Tačnije, sada je značajno manje onih koji smatraju da majčino mlijeko može biti takvog kvaliteta da ne zadovoljava potrebe djeteta za hranljivim materijama. Kada se uzme u obzir i 2009. godina, može se uočiti da saglasnost s ovom tvrdnjom kontinuirano opada.

Podaci su u %

Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1006 (2009), N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

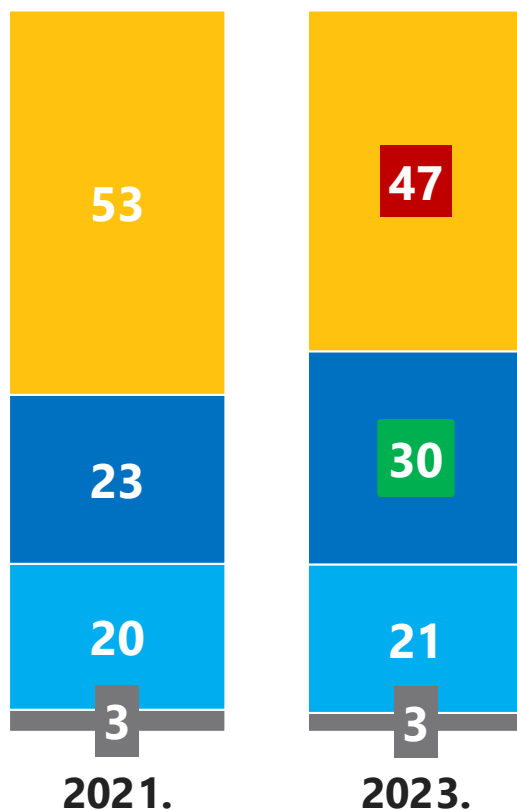
RAZVOJ VJEŠTINA U VRTIĆU I KOD KUĆE

(poređenje talasa istraživanja)

Iako oba talasa istraživanja pokazuju da većina roditelja/staratelja smatra da je vrtić sredina koja djetetu pruža bolje uslove da ovlada sposobnostima i vještinama relevantnim za predškolski uzrast, sada je značajno manji broj onih koji vrtiću daju prednost (47%), pa je u skladu s tim i veći udio ispitanika koji su mišljenja da je kuća adekvatnije okruženje. Očekivano, roditelji/staratelji čije je dijete upisano u vrtić češće ističu da je ta ustanova bolja sredina za dječji razvoj (53%).

Podaci su u %

- U vrtiću
- Kod kuće
- Svejedno
- Ne znam / bez odgovora

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

53% ↑ Dijete je upisano u vrtić

34% ↓ Dijete nije upisano u vrtić

Prema Vašem mišljenju, da li dijete najvažnije sposobnosti i vještine kojima treba da ovlada do 6. godine može bolje da nauči i savlada u vrtiću ili kod kuće?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

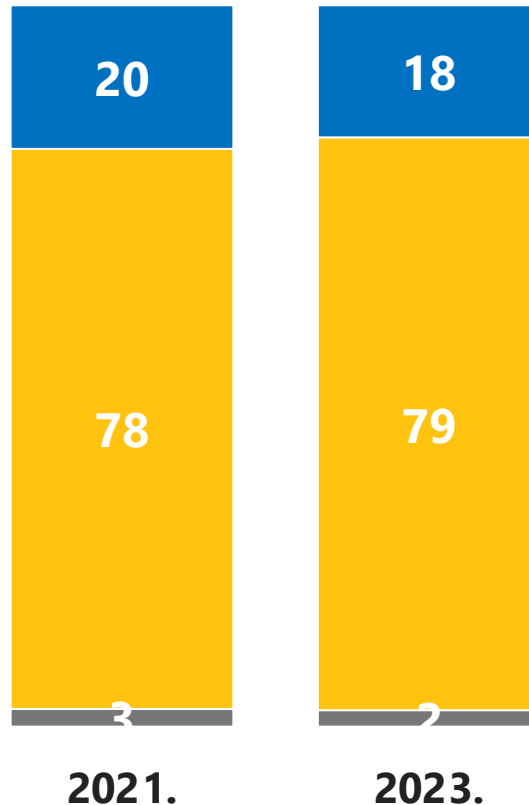
OSNOVNA ULOGA VRTIĆA

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i u prethodnom talasu, četiri od pet roditelja/staratelja misli da je osnovna uloga vrtića da doprinese razvoju djeteta i omogući mu da ovlada relevantnim znanjima i vještinama. Otprilike petina ispitanika smatra da je svrha vrtića prvenstveno u tome da pomogne zaposlenim roditeljima u čuvanju djece – stav koji je zastupljeniji kod roditelja/staratelja koji nisu zaposleni (26%) i onih čija djeca nisu upisana u vrtić (32%).

Podaci su u %

- Osnovna uloga vrtića je pomoć zaposlenim roditeljima u čuvanju djece
- Osnovna uloga vrtića jeste da doprinese ranom razvoju djeteta i omogući sticanje adekvatnih znanja i vještina
- Ne znam / bez odgovora

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

- 26% ↑ Nezaposleni roditelji/staratelji
- 32% ↑ Dijete nije upisano u vrtić

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

Ljudi imaju različita mišljenja o razvoju djece predškolskog uzrasta i ulozi vrtića. Molim Vas da u svakom paru izaberete tvrdnju koja je bliža Vašem mišljenju.

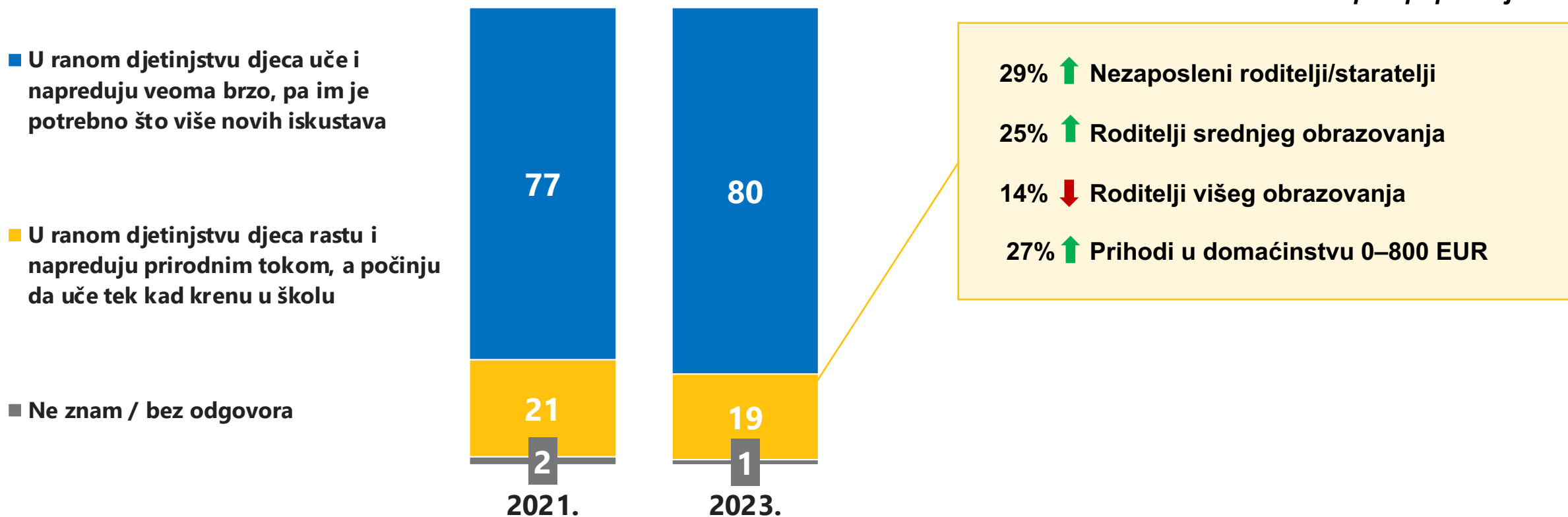
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

UČENJE I NAPREDOVANJE U RANOM DJETINJSTVU

(poređenje talasa istraživanja)

Ni po ovom pitanju nema značajnih razlika u odnosu na prethodni talas: četiri od pet roditelja/staratelja misli da djeca u ranom djetinjstvu uče i napreduju veoma brzo, te da im je zato važno omogućiti da u tom periodu steknu što više novih iskustava. Preostala petina ne smatra da djecu treba podsticati na taj način i da ona počinju da uče tek kad krenu u školu (19%) – stav koji češće zastupaju nezaposleni roditelji/staratelji (29%), oni sa srednjim nivoom obrazovanja (25%) i oni iz domaćinstava s nižim prihodima (27%), dok je među visokoobrazovanima ispitanicima značajno rjeđi (14%).

Podaci su u %

Ljudi imaju različita mišljenja o razvoju djece predškolskog uzrasta i ulozi vrtića. Molim Vas da u svakom paru izaberete tvrdnju koja je bliža Vašem mišljenju.

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

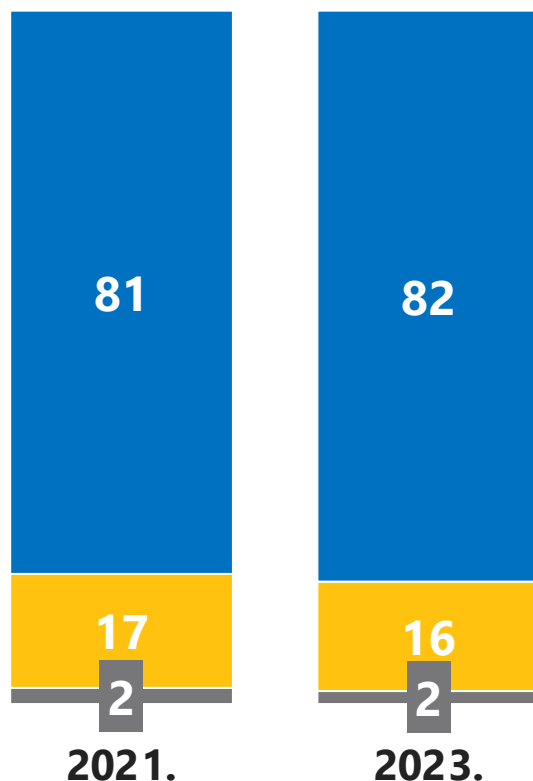
POHAĐANJE VRTIĆA I ČUVANJE DJETETA

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i u prethodnom talasu, četiri petine roditelja/staratelja smatra da je za dijete bolje da ide u vrtić čak i kad ima ko da ga čuva kod kuće. S druge strane, 16% ispitanika zauzima suprotan stav – da dijete ne treba da ide u vrtić ukoliko ima ko da ga čuva kod kuće. Nije neočekivano što je takav stav češći među onima čije dijete nije upisano u vrtić (29%), onima koje žive u višegeneracijskim porodicama (28%), nezaposlenima (25%) i ispitanicima iz domaćinstava s nižim prihodima (22%). Slično razmišljaju i roditelji/staratelji koji žive u seoskim naseljima (21%), kao i oni sa srednjim stepenom obrazovanja (20%), dok je istomišljenika manje među visokoobrazovanim ispitanicima (13%) i onima čije je dijete upisano u vrtić (10%).

Podaci su u %

- Bolje je da dijete ide u vrtić i kada ima ko da ga čuva kod kuće
- Ako ima ko da ga čuva kod kuće, bolje je da dijete ne ide u vrtić
- Ne znam / bez odgovora

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

- 20% ↑ Roditelji srednjeg obrazovanja
- 13% ↓ Roditelji višeg obrazovanja
- 25% ↑ Nezaposleni roditelji/staratelji
- 28% ↑ Višegeneracijska porodica
- 21% ↑ Seosko naselje
- 10% ↓ Dijete je upisano u vrtić
- 29% ↑ Dijete nije upisano u vrtić
- 22% ↑ Prihodi u domaćinstvu 0–800 EUR

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

Ljudi imaju različita mišljenja o razvoju djece predškolskog uzrasta i ulozi vrtića. Molim Vas da u svakom paru izaberete tvrdnju koja je bliža Vašem mišljenju.

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

ULOGA PROFESIONALACA U RAZVOJU DJETETA

(poređenje talasa istraživanja)

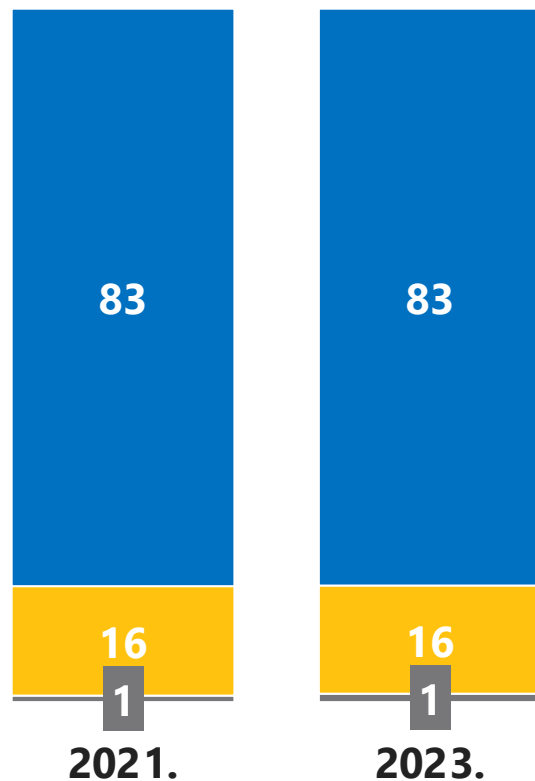
Rezultati su identični kao 2021. godine: većina roditelja/staratelja smatra da bi vaspitači, kao profesionalci, pored članova porodice, trebalo da budu uključeni u razvoj djeteta (83%), dok 16% ispitanika ne dijeli to mišljenje. Stav da vaspitači nijesu potrebni jer dijete sve što mu treba može dobiti u okviru porodice češće zastupaju roditelji/staratelji djece koja nijesu upisana u vrtić, muškarci/očevi, roditelji sa srednjom školom, oni koji nijesu zaposleni, koji žive u višegeneracijskim porodicama i u domaćinstvima s nižim prihodima, kao i ispitanici sa sjevera zemlje i iz seoskih naselja.

Podaci su u %

■ Dobro je da u razvoj djeteta, pored članova porodice, budu uključeni i vaspitači, kao profesionalci

■ Djetetu tipičnog razvoja nijesu potrebni profesionalci, tj. vaspitači, sve može dobiti u okviru porodice

■ Ne znam / bez odgovora

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

- 20% ↑ Muškarci/očevi
- 22% ↑ Roditelji srednjeg obrazovanja
- 11% ↓ Roditelji višeg obrazovanja
- 21% ↑ Nezaposleni
- 22% ↑ Prihodi u domaćinstvu 0–800 EUR
- 25% ↑ Višegeneracijska porodica
- 21% ↑ Sjever
- 20% ↑ Seosko naselje
- 9% ↓ Dijete je upisano u vrtić
- 32% ↑ Dijete nije upisano u vrtić

Ljudi imaju različita mišljenja o razvoju djece predškolskog uzrasta i ulozi vrtića.

Molim Vas da u svakom paru izaberete tvrdnju koja je bliža Vašem mišljenju.

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

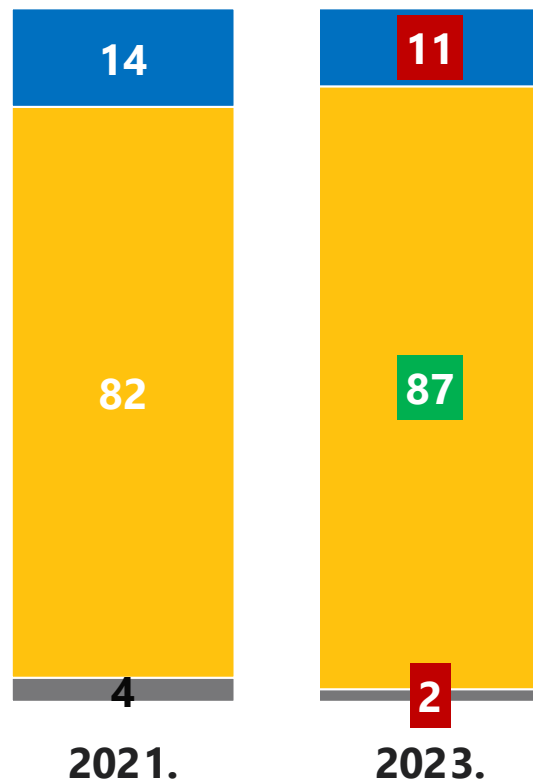
UTICAJ VRTIĆA NA IMUNITET DJETETA

(poređenje talasa istraživanja)

U poređenju s prethodnim talasom, značajno je više roditelja/staratelja koji smatraju da dijete u vrtiću može ojačati svoj imunitet iako je izloženi riziku da dobije razne zarazne bolesti od druge djece – štaviše, upravo zahvaljujući tome (87%). S druge strane, sada je manje onih koji zbog zaraznih bolesti brinu da bi boravak u vrtiću mogao nepovoljno uticati na imunitet djeteta (11%). Tu brigu češće od drugih dijele roditelji djece koja nijesu upisana u vrtić (22%), oni koji žive u višegeneracijskim porodicama (19%) i u domaćinstvima s nižim prihodima (17%), kao i nezaposleni roditelji (16%), a rjeđe oni koji su djecu upisali u vrtić (7%).

Podaci su u %

- Dijete koje ide u vrtić može dobiti razne zarazne bolesti koje slabe njegov imunitet
- Tačno je da se dijete u vrtiću može zaraziti od druge djece, ali to će ga učiniti otpornijim, ojačati njegov imunitet
- Ne znam / bez odgovora

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

- 16% ↑ Nezaposleni roditelji/staratelji
- 19% ↑ Višegeneracijska porodica
- 7% ↓ Dijete je upisano u vrtić
- 22% ↑ Dijete nije upisano u vrtić
- 17% ↑ Prihodi u domaćinstvu 0–800EUR

Ljudi imaju različita mišljenja o razvoju djece predškolskog uzrasta i ulozi vrtića. Molim Vas da u svakom paru izaberete tvrdnju koja je bliža Vašem mišljenju.

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

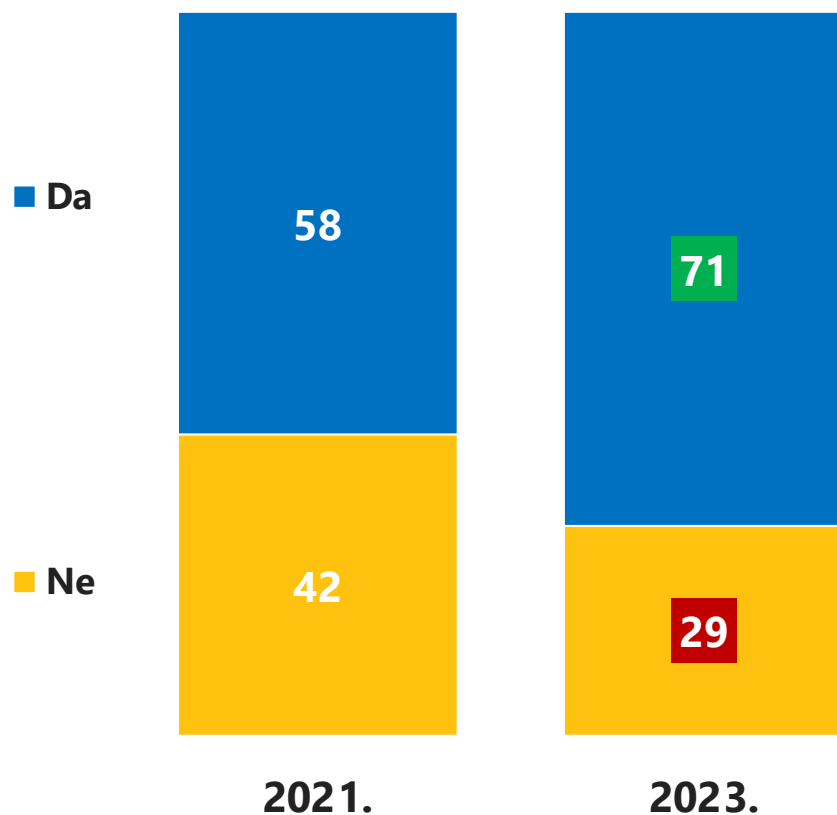

UPIS U VRTIĆ

(poređenje talasa istraživanja)

Preko 70% roditelja/staratelja navodi da je njihovo dijete upisano u jaslice ili vrtić, što je značajan rast u odnosu na 2021. godinu. U odnosu na prosjek na nivou cijele ispitivane populacije, to češće potvrđuju roditelji/staratelji djece starijeg predškolskog uzrasta (4–6 godina – 87%), a rjeđe roditelji/staratelji mlađe djece (0–3 godine – 55%), oni nižeg obrazovnog nivoa (33%) i s nižim prihodima u domaćinstvu (52%), kao i nezaposleni roditelji (51%).

Podaci su u %

Kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju

55% ↓ Djeca 0–3 godine

87% ↑ Djeca 4–6 godina

33% ↓ Roditelji nižeg obrazovanja

51% ↓ Nezaposleni

52% ↓ Prihodi u domaćinstvu 0–800EUR

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

Da li je Vaše dijete o kome razgovaramo upisano u predškolsku ustanovu (jaslice, vrtić)?

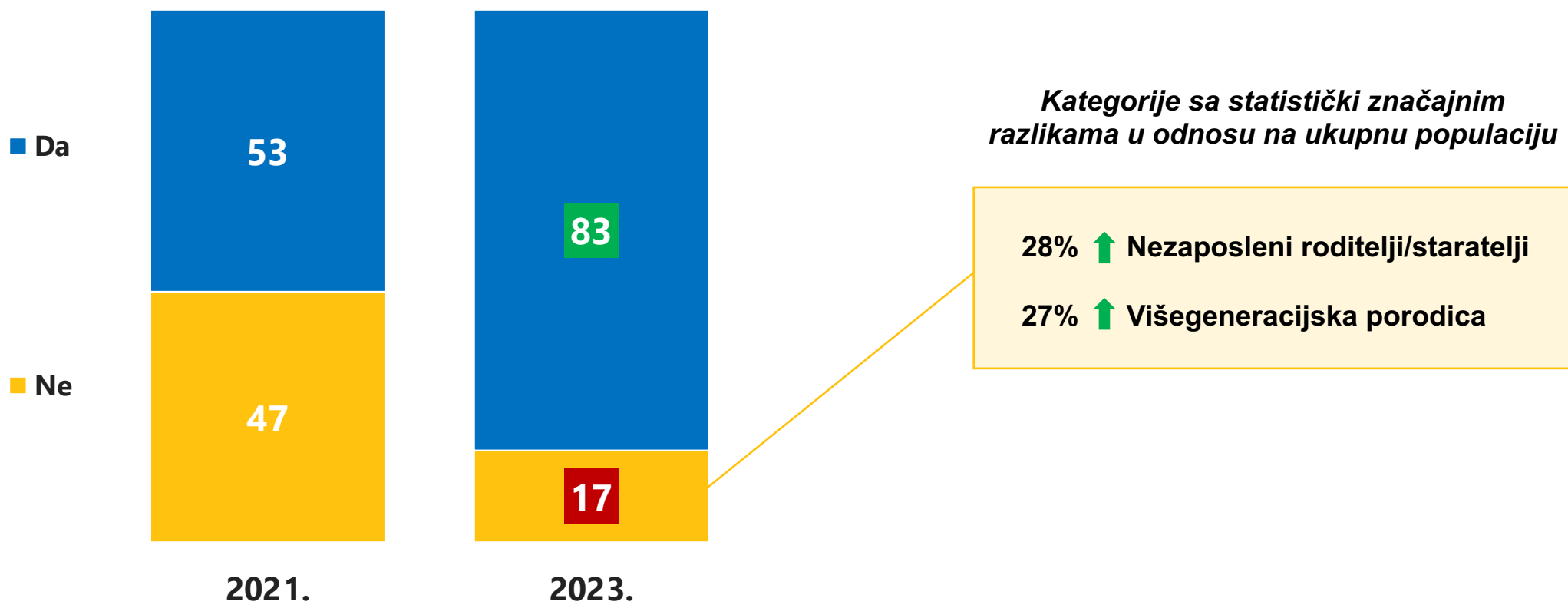
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

POHAĐANJE VRTIĆA

(poređenje talasa istraživanja)

Poređenje s prethodnim talasom ukazuje na značajan porast broja upisane djece koja i dalje pohađaju vrtić, što se najprije može objasniti završetkom pandemije kovida-19. Tako je 2021. godine oko polovine roditelja/staratelja navelo da njihovo dijete trenutno ide u vrtić, dok to sada potvrđuje čak četiri petine njih. U skladu s tim, manji je udio onih koji navode da njihovo dijete ne pohađa vrtić (17%) – takav odgovor češće daju ispitanici koji su nezaposleni (28%) i koji žive u višegeneracijskim porodicama (27%).

Podaci su u %

Da li Vaše dijete o kojem razgovaramo TRENUTNO ide u predškolsku ustanovu (jaslice, vrtić)?
Baza: Roditelji/staratelji čije je dijete upisano u vrtić, N = 581 (2021), N = 723 (2023)

↑ Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
↓ Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

RAZLOZI ZA UPIS DJETETA U VRTIĆ

(2023)

Socijalizacija i druženje s vršnjacima ubjedljivo je najvažniji razlog za upis djeteta u vrtić – za čak 85% ispitanika to je jedan od tri glavna motiva, a svaki drugi ističe ga kao prioritetan. Trećina roditelja/staratelja navodi želju da dijete stekne samostalnost u skladu sa svojim uzrastom (34%), za 30% glavni motiv predstavlja okolnost da nema ko da ga čuva kod kuće, a isti je udio i onih kojima je prioritet da dijete u vrtiću stekne određene navike i disciplinu. Petina ispitanika u ključne razloge upisa u vrtić ubraja fizički i intelektualni razvoj djeteta.

Podaci su u %

Zbog čega ste upisali dijete u vrtić/jaslice? Molim Vas, izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.

Baza: Roditelji/staratelji čije je dijete upisano u vrtić, N = 723

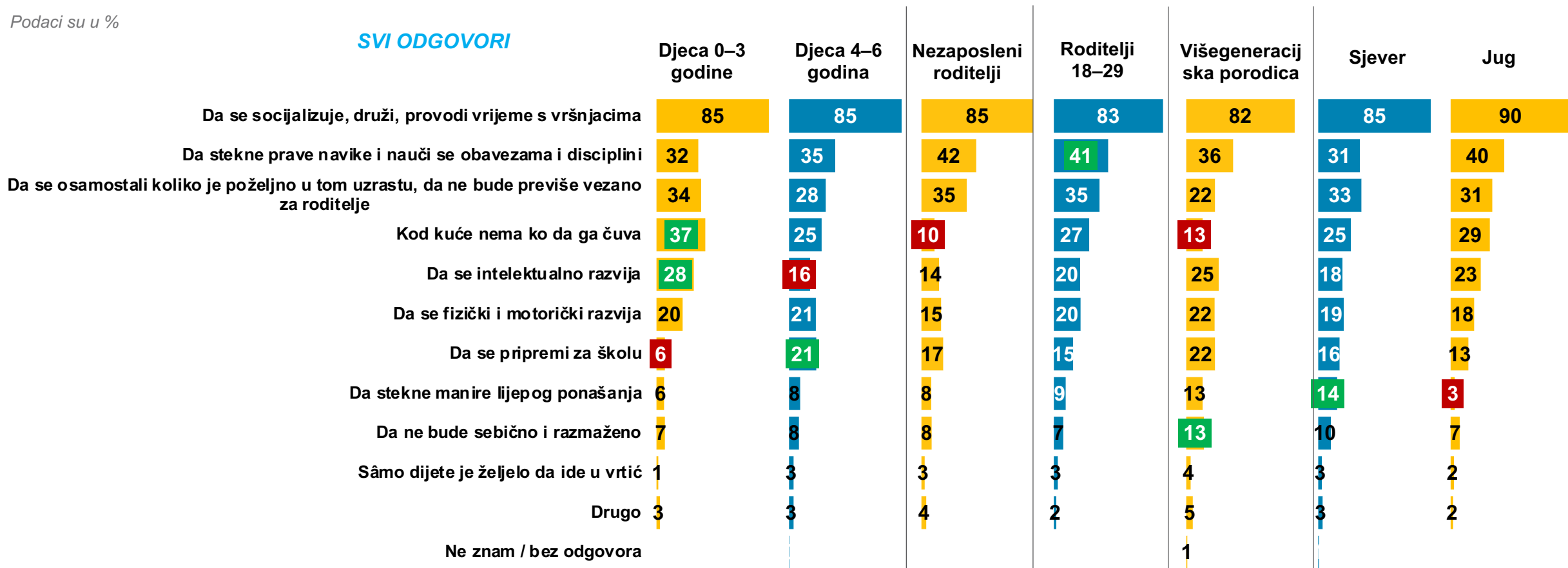
RAZLOZI ZA UPIS DJETETA U VRTIĆ

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Bez obzira na sociodemografske karakteristike, većina roditelja/staratelja ističe da je socijalizacija najvažniji razlog zbog koga su dijete upisali u vrtić. Roditelji mlađe djece (0–3 godine) češće od ostalih navode da su upisali dijete u vrtić jer kod kuće nema ko da ga čuva (37%) i radi podsticanja njegovog intelektualnog razvoja (28%), dok je priprema za školu češći motiv za roditelje djece uzrasta 4–6 godina (21%). Mlađi roditelji (18–29 godina) češće ističu potrebu da njihovo dijete stekne dobre navike i disciplinu (41%), za roditelje sa sjevera češći je motiv učenje djeteta lijepom ponašanju (14%), a za one iz višegeneracijskih porodica – da se spriječi da dijete bude sebično i razmaženo (13%).

Podaci su u %

SVI ODGOVORI

Zbog čega ste upisali dijete u vrtić/jaslice? Molim Vas, izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.

Baza: Roditelji/staratelji čije je dijete upisano u vrtić, N = 723

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

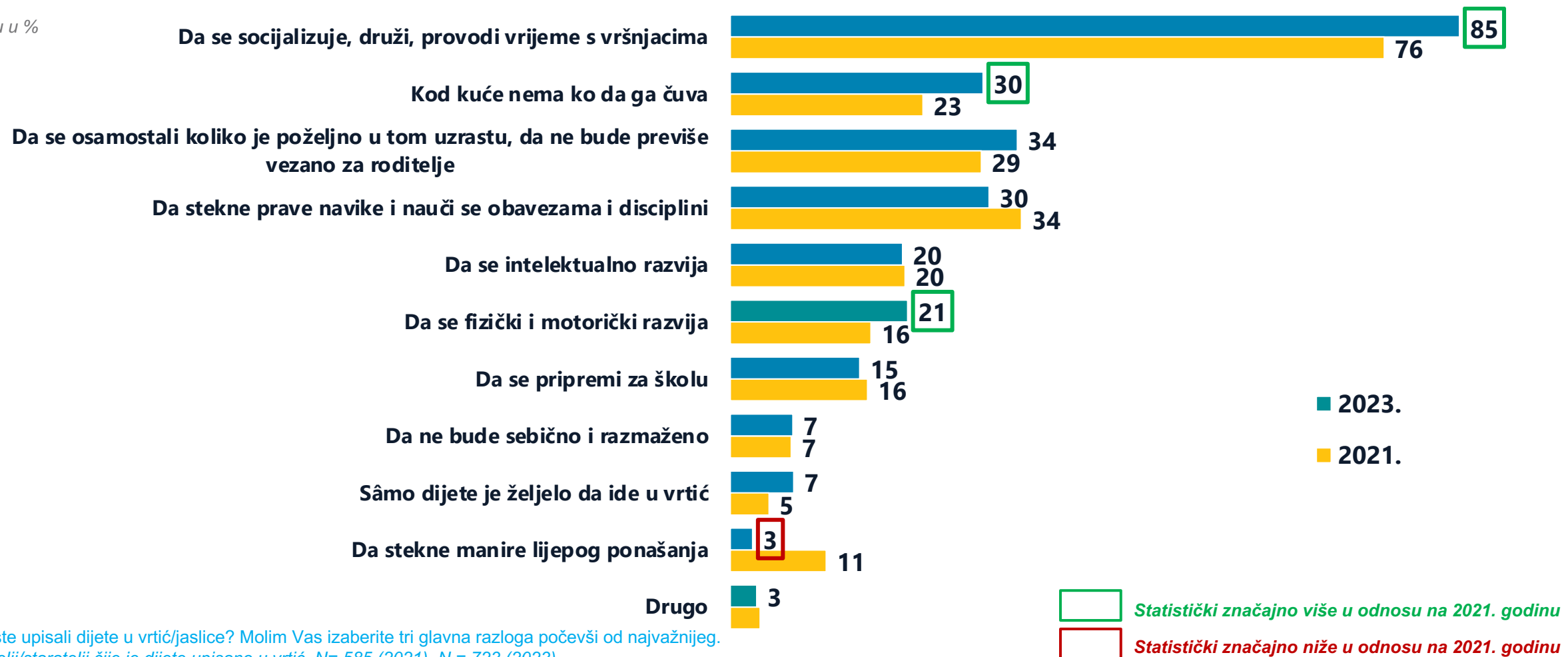
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

RAZLOZI ZA UPIS DJETETA U VRTIĆ

(poređenje talasa istraživanja – svi odgovori)

U odnosu na 2021. godinu, socijalizacija i druženje s vršnjacima sada se još češće navode kao glavni razlog upisa djeteta u vrtić (85%), više je roditelja/staratelja koji posebno ističu okolnost da dijete kod kuće nema ko da čuva (30%), kao i onih koji su motivisani pravilnim fizičkim i motoričkim razvojem djeteta (21%). S druge strane, manji je udio roditelja koji su dijete upisali u vrtić da bi ono steklo manire lijepog ponašanja (3%).

Podaci su u %

Zbog čega ste upisali dijete u vrtić/jaslice? Molim Vas izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.
Baza: Roditelji/staratelji čije je dijete upisano u vrtić, N = 585 (2021), N = 723 (2023)

RAZLOZI ZBOG KOJIH DIJETE NIJE UPISANO U VRTIĆ (2023)

Uzrast djeteta, tj. stav da je dijete suviše malo da bi učilo i družilo se s vršnjacima, za trećinu roditelja/staratelja predstavlja glavni razlog, a za više od dvije petine jedan od tri glavna razloga zbog kojih nijesu upisali dijete u vrtić/jaslice. Slijedi odgovor da dijete ima ko da čuva kod kuće – 27% ispitanika to navodi kao glavni razlog, 38% kao jedan od tri glavna razloga. Svaki deseti ispitanik kao jedan od tri glavna razloga navodi to što se djeca u vrtiću često razbolijevaju i dijeli uvjerenje da bi djetetu teško palo odvajanje od roditelja i porodice.

Podaci su u %

Zbog čega Vaše dijete nije upisano u vrtić/jaslice? Molim Vas, izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.

Baza: Roditelji/staratelji čije dijete nije upisano u vrtić, N = 295

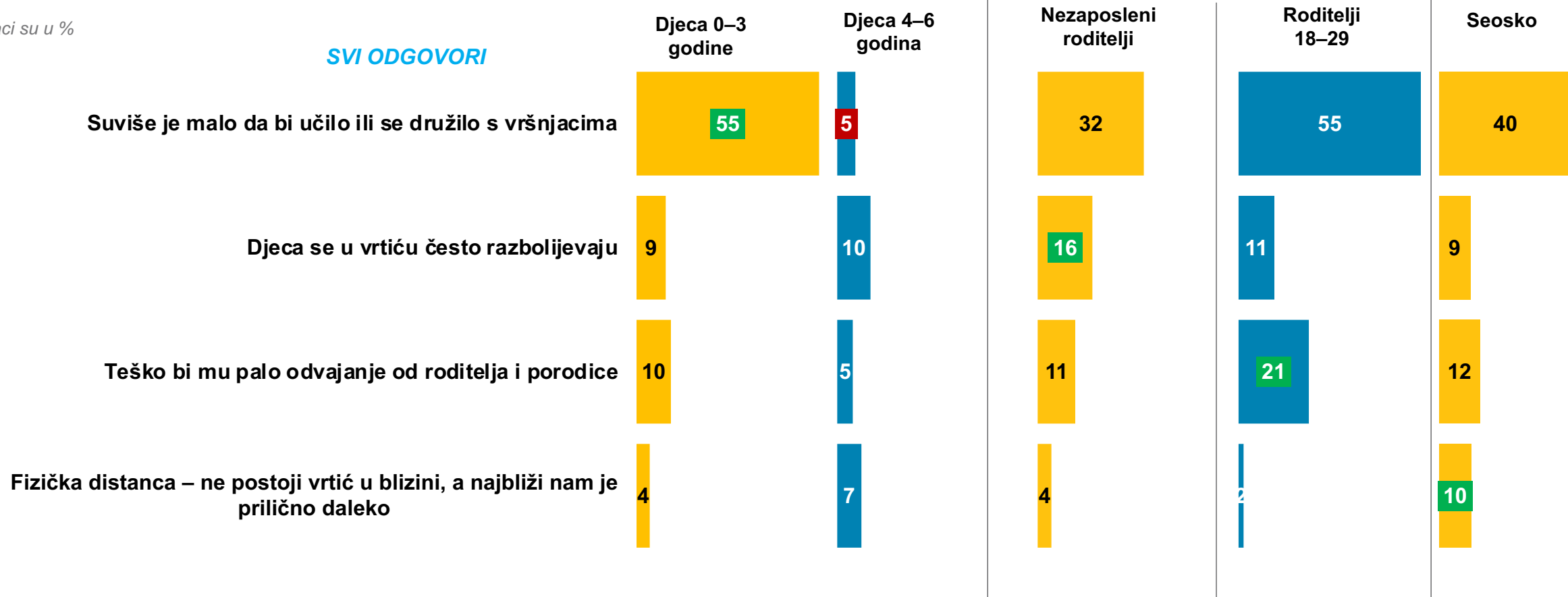
RAZLOZI ZBOG KOJIH DIJETE NIJE UPISANO U VRTIĆ

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Roditelji/staratelji koji imaju mlađu djecu (0–3 godine) češće ističu da je njihovo dijete suviše malo da bi pohađalo vrtić (55%) u odnosu na prosjek na nivou cijele ispitivane populacije. Nezaposleni roditelji više od ostalih brinu zbog učestalog razbolijevanja djece u vrtiću, među mlađim roditeljima (18–29 godina) je više onih koji vjeruju da bi djetetu teško palo odvajanje od njih (21%), dok za roditelje iz seoskih sredina fizička udaljenost od vrtića češće predstavlja barijeru za upis djeteta (10%).

Podaci su u %

SVI ODGOVORI

Zbog čega Vaše dijete nije upisano u vrtić/jaslice? Molim Vas, izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.
Baza: Roditelji/staratelji čije dijete nije upisano u vrtić, N = 295

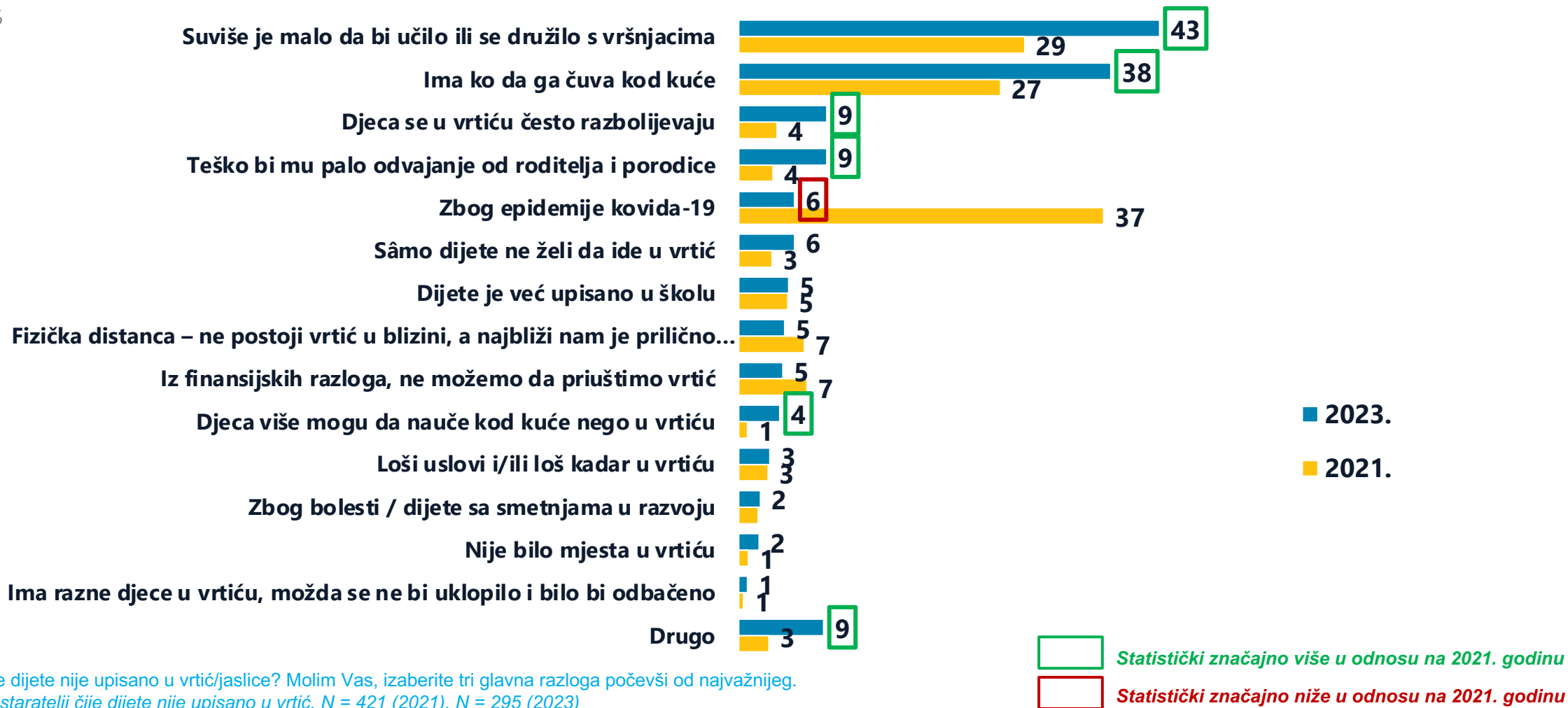
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

RAZLOZI ZBOG KOJIH DIJETE NIJE UPISANO U VRTIĆ

(poređenje talasa istraživanja – svi odgovori)

Poređenje posljednja dva talasa istraživanja ukazuje na razlike u pogledu barijera za upis djece u vrtić. Tako je 2021. godine dominantan razlog bila epidemija kovida-19, a sada je navodi svega 6% roditelja/staratelja. S druge strane, sada se daleko češće ističe da je dijete suviše malo za vrtić (43%) i da ima ko da ga čuva kod kuće (38%). Takođe, u vjećoj mjeri se kao razlog navodi briga zbog učestalog razbolijevanja djece, uvjerenje da bi djetetu teško palo odvajanje od roditelja (9%) i stav da je kuća bolje okruženje za učenje od vrtića (4%).

Podaci su u %

Zbog čega Vaše dijete nije upisano u vrtić/jaslice? Molim Vas, izaberite tri glavna razloga počevši od najvažnijeg.
Baza: Roditelji/ staratelji čije dijete nije upisano u vrtić, N = 421 (2021), N = 295 (2023)

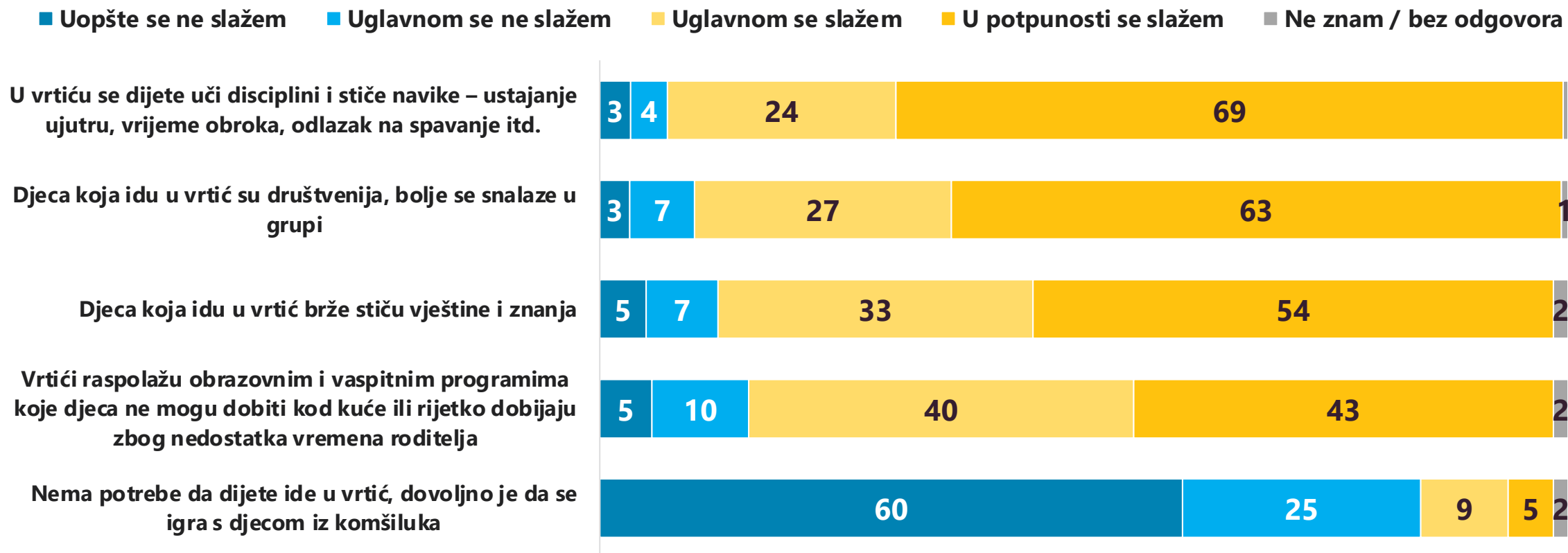

ZNAČAJ I PREDNOSTI VRTIĆA

(2023)

Rezultati istraživanja pokazuju da roditelji/staratelji u Crnoj Gori prepoznaju značaj predškolskih ustanova bez obzira na to da li su upisali svoje dijete u vrtić ili ne. Većina ispitanika je saglasna da vrtić pospješuje disciplinu i sticanje relevantnih navika kod djeteta (93%), da doprinosi socijalizaciji i boljem snalaženju djeteta u grupi (90%), kao i bržem sticanju znanja i vještina (87%). Takođe, preko 80% svih ispitanika smatra da vrtići raspolažu programima koji su djeci teško dostupni kod kuće (83%) i vjeruje u prednosti vrtića time što prepoznaje da igra s djecom iz okoline nije dovoljna (85%).

Podaci su u %

Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o predškolskom obrazovanju?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

SLAGANJE S TVRDNJAMA O ZNAČAJU VRTIĆA

(poređenje talasa istraživanja – odgovori 'Uglavnom se slažem' i 'U potpunosti se slažem')

Rezultati za sve ponuđene stavke prilično su slični u oba talasa istraživanja, što implicira da roditelji/staratelji imaju dosljedne i konzistentne stavove u pogledu značaja i prednosti predškolskih ustanova za dječji razvoj.

Podaci su u %

Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o predškolskom obrazovanju?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

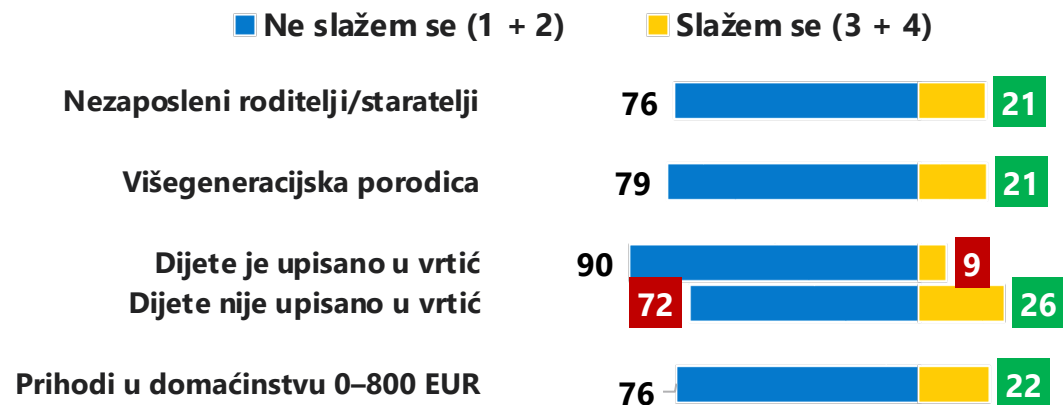
SLAGANJE S TVRDNJAMA O ZNAČAJU VRTIĆA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

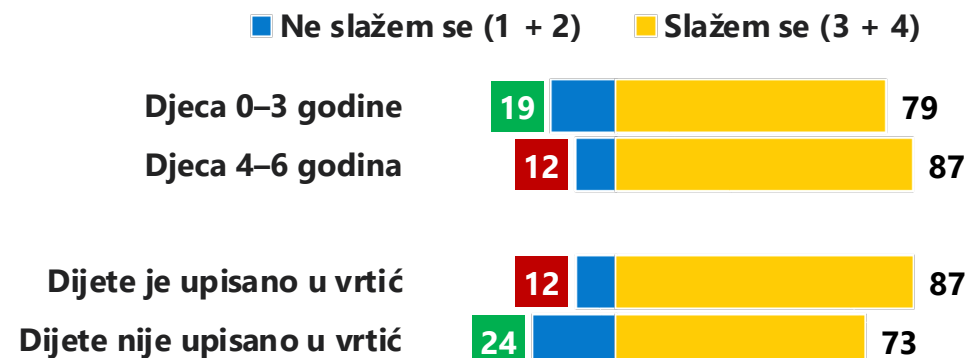
Značajne razlike između sociodemografskih kategorija bilježe se u odgovorima na nekoliko pitanja. Tako nezaposleni roditelji/staratelji, oni koji žive u višegeneracijskim porodicama i u domaćinstvima s nižim prihodima, kao i oni koji nijesu upisali dijete u vrtić, češće od ostalih imaju stav da vrtić nije neophodan djetetu ukoliko ima mogućnost da se igra s drugom djecom iz okruženja. Roditelji djece mlađeg uzrasta (0–3 godine) i oni čije dijete nije upisano u vrtić češće nijesu saglasni s tvrdnjom da vrtići raspolažu programima koji su djeci manje dostupni kod kuće.

Podaci su u %

Nema potrebe da dijete ide u vrtić, dovoljno je da se igra s djecom iz komšiluka

Vrtići raspolažu obrazovnim i vaspitnim programima koje djeca ne mogu dobiti kod kuće ili rijetko dobijaju zbog nedostatka vremena roditelja

SLAGANJE S TVRDNJAMA O ZNAČAJU VRTIĆA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

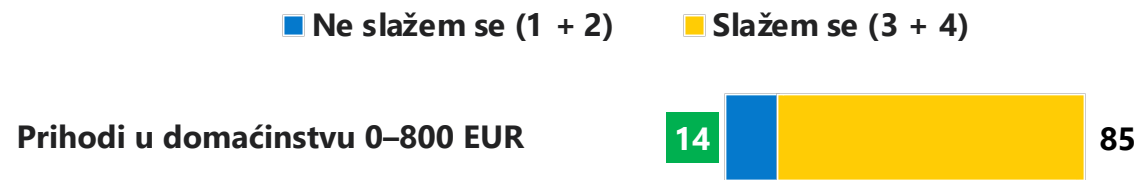
Među nezaposlenima i onima čije dijete nije upisano u vrtić više je neslaganja sa stavom da djeca u vrtiću brže stiču vještine i znanja. Dodatno, roditelji iz domaćinstava s nižim prihodima češće od drugih iskazuju neslaganje s tvrdnjom da su djeca koja idu u vrtić društvenija.

Podaci su u %

Djeca koja idu u vrtić brže stiču vještine i i znanja

Djeca koja idu u vrtić su društvenija, bolje se snalaze u grupi

Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o predškolskom obrazovanju?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

BRIGA UNUTAR PORODICE

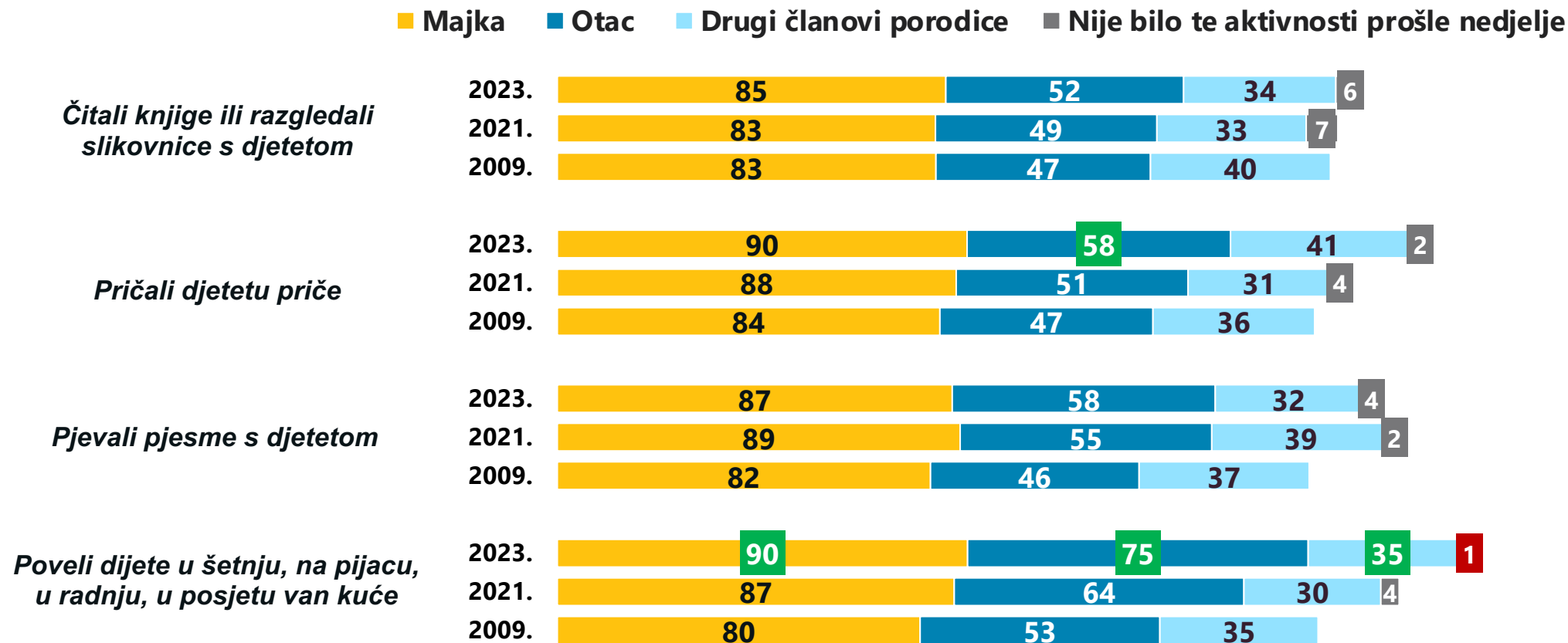

AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(poređenje talasa istraživanja)

Kao i do sada, majke su daleko najviše uključene u sve navedene aktivnosti s djecom, mada se u ovom talasu bilježi veće angažovanje i drugih članova porodice. Kad je riječ o aktivnostima s djetetom van kuće, o odlasku u šetnju, na pijacu i slično, majke, očevi i drugi članovi porodice to čine češće nego 2021. godine. Uz to, očevi sada u značajno većoj mjeri provode vrijeme s djecom pričajući im priče. U ostalim aktivnostima se ne bilježe statistički značajne razlike.

Podaci su u %

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1006 (2009), N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

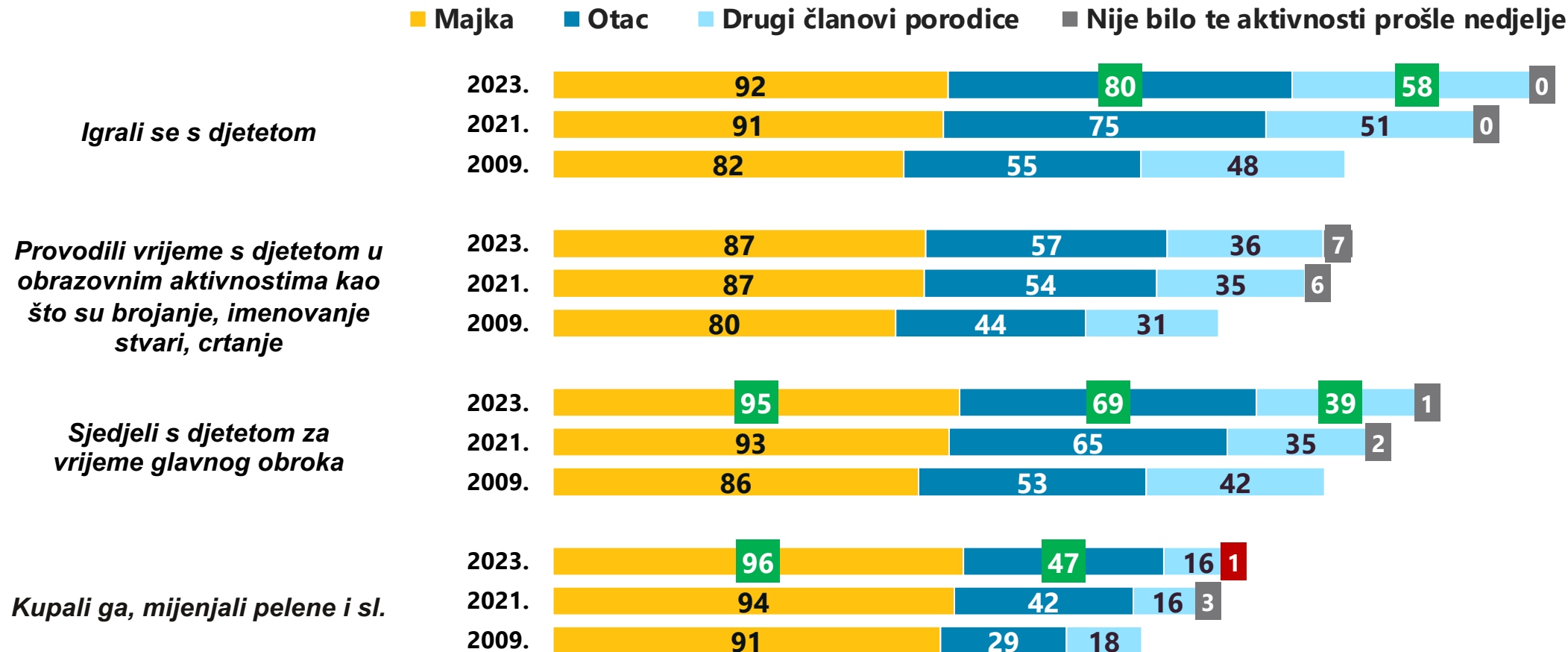
Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(poređenje talasa istraživanja)

Sudeći po rezultatima istraživanja, u nedjelji koja je prethodila ispitivanju većina članova porodice imala je više interakcije s djecom nego što je to bio slučaj 2021. godine, što se posebno odnosi na očeve. Svi članovi su češće sjedjeli s djetetom tokom obroka, a majke i očevi su više vremena proveli vodeći računa o njegovoj higijeni. Očevi i ostali članovi porodice su takođe proveli više vremena u igri s djetetom.

Podaci su u %

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1006 (2009), N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

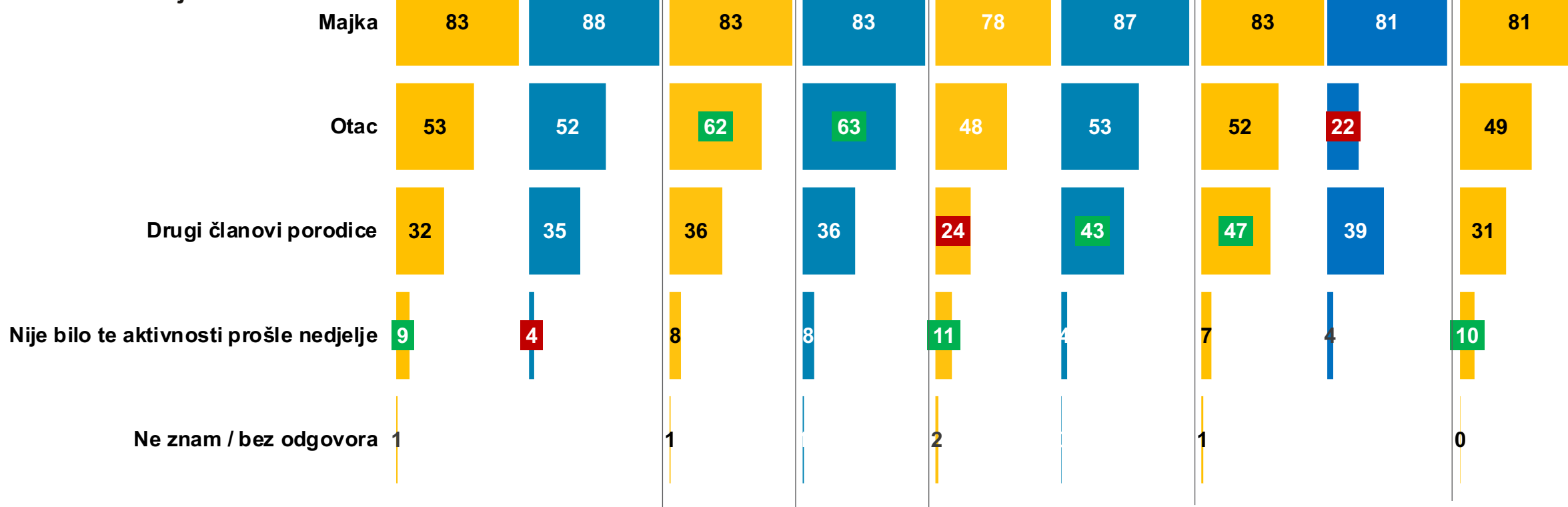
AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U poređenju s ukupnom populacijom, nije neočekivano što upravo muškarci/očevi značajno češće potvrđuju da je otac čitao knjige ili razgledao slikovnice s djetetom, dok je to rjeđi slučaj među samohranim roditeljima. Ispitanici koji žive u višegeneracijskim porodicama, kao i oni koji imaju više od 40 godina, češće od drugih tvrde da su se ovom aktivnošću bavili drugi članovi porodice, a rjeđe to potvrđuju roditelji iz najmlađe grupe (18–29 godina). Da ove aktivnosti nije bilo, češće navode roditelji male djece (0–3 godina), najmlađa grupa roditelja i oni koji žive u seoskim naseljima.

Podaci su u %

Čitali knjige ili razgledali slikovnice s djetetom

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
 Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

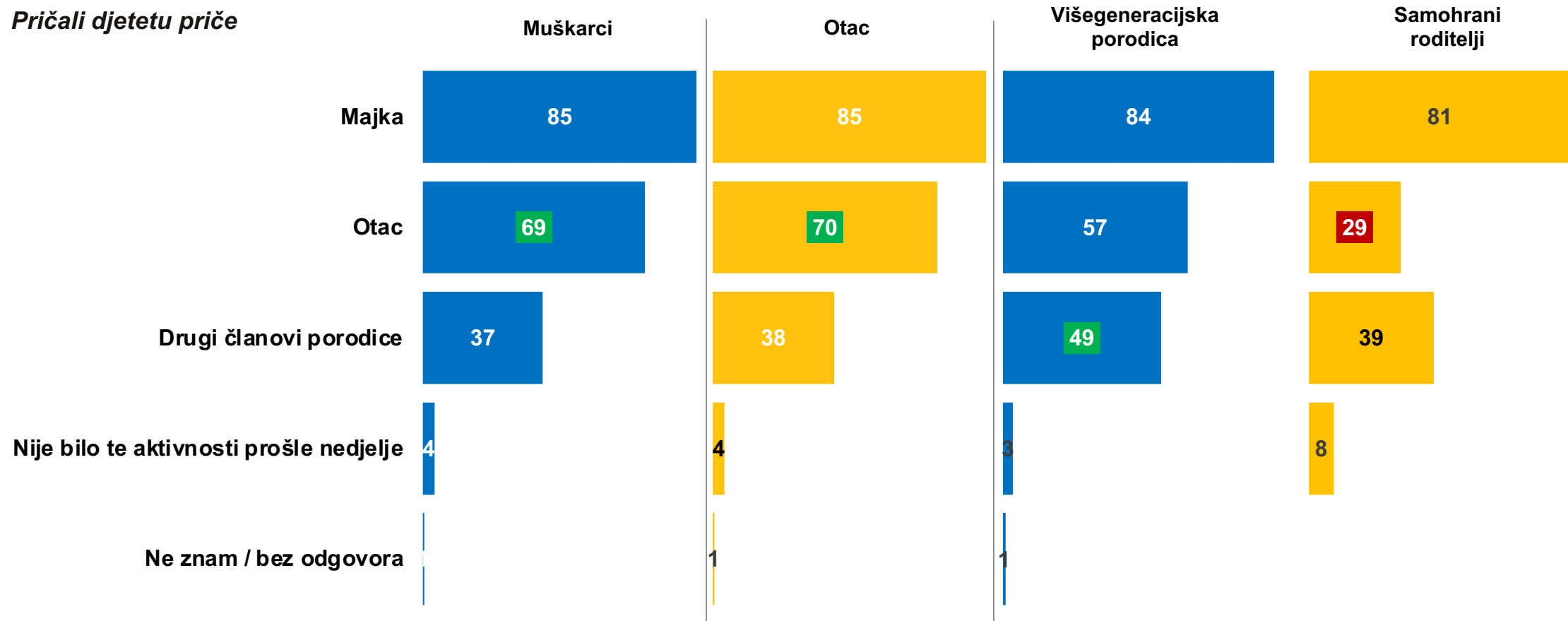
AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Kao i u vezi s prethodnom aktivnošću, muškarci/očevi češće od ostalih navode da je otac taj koji priča djetetu priče, dok je takav odgovor rjeđi među samohranim roditeljima. Članovi višegeneracijskih porodica u većoj mjeri ističu da drugi članovi porodice učestvuju u ovoj aktivnosti.

Podaci su u %

Pričali djetetu priče

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

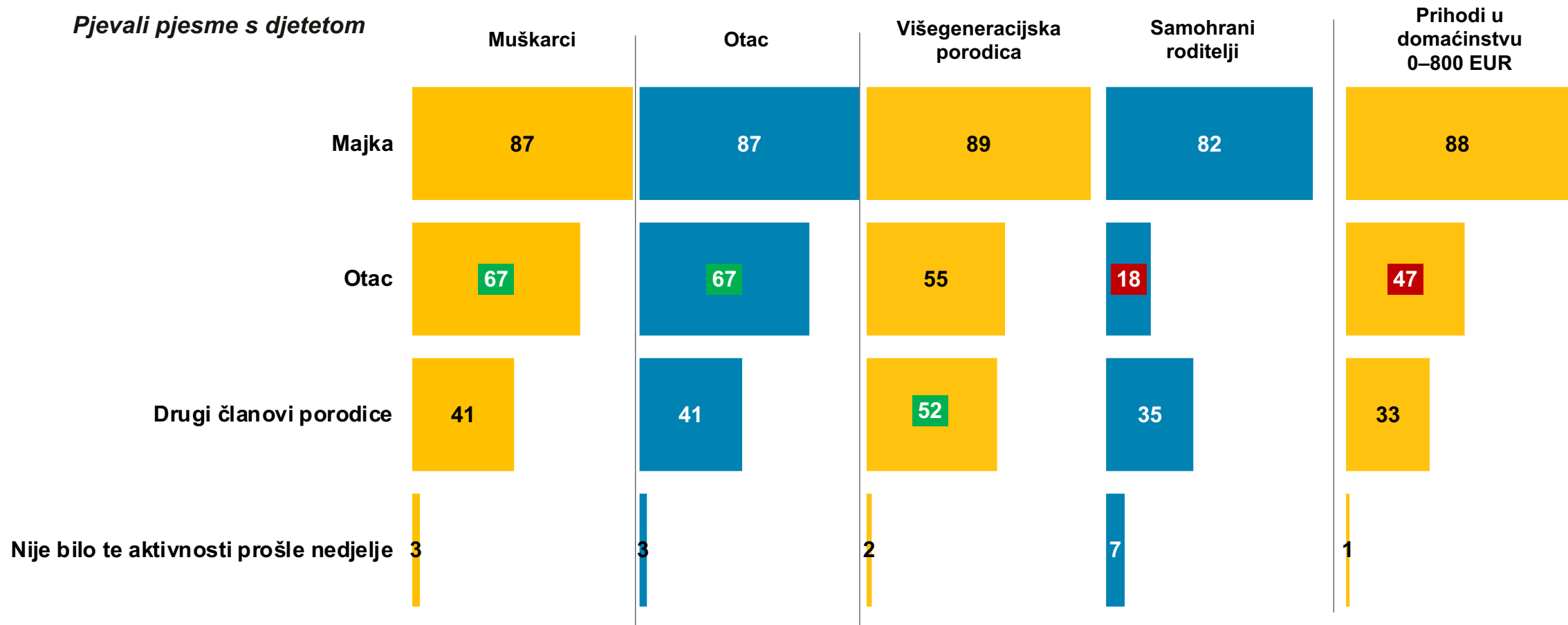
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Identična je situacija i kad je riječ o pjevanju pjesama s djetetom. U odnosu na prosjek na nivou cijele ispitivane populacije, muškarci, odnosno očevi, češće navode da u toj aktivnosti učestvuje otac, dok se suprotan trend uočava među samohranim roditeljima i onima s nižim prihodima u domaćinstvu. Kao i u prethodnom nalazu, roditelji/staratelji koji žive u višegeneracijskim porodicama češće nego ostali ističu da su drugi članovi porodice bili uključeni u ovu aktivnost s djetetom.

Podaci su u %

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

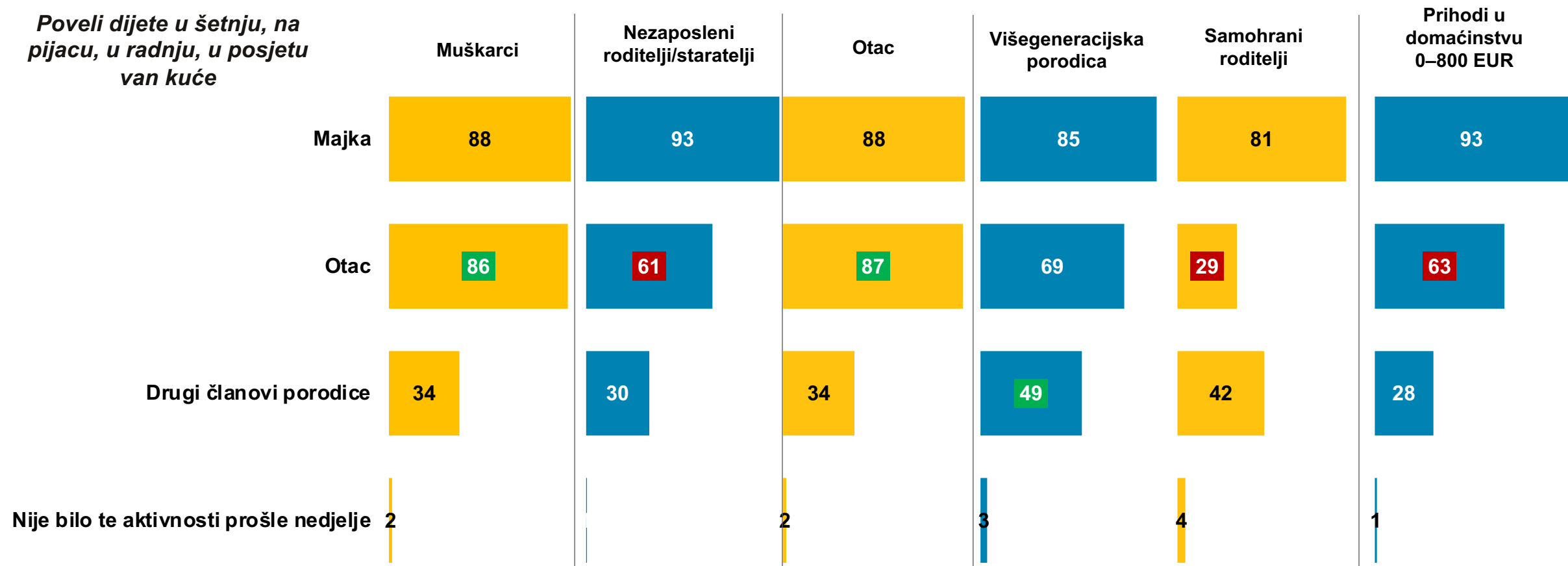
AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

I ovaj nalaz ukazuje na isti trend – muškarci/očevi, u mnogo većoj mjeri ističu da je otac taj koji izvodi dijete i učestvuje u zajedničkim aktivnostima van kuće, dok je među samohranim i nezaposlenim roditeljima, kao i onima s nižim prihodima u domaćinstvu, takva tvrdnja značajno rjeđa. Ispitanici koji žive u višegeneracijskim porodicama češće od ostalih navode da drugi članovi porodice izvode dijete i provode s njim vrijeme u aktivnostima van kuće.

Podaci su u %

Poveli dijete u šetnju, na pijacu, u radnju, u posjetu van kuće

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

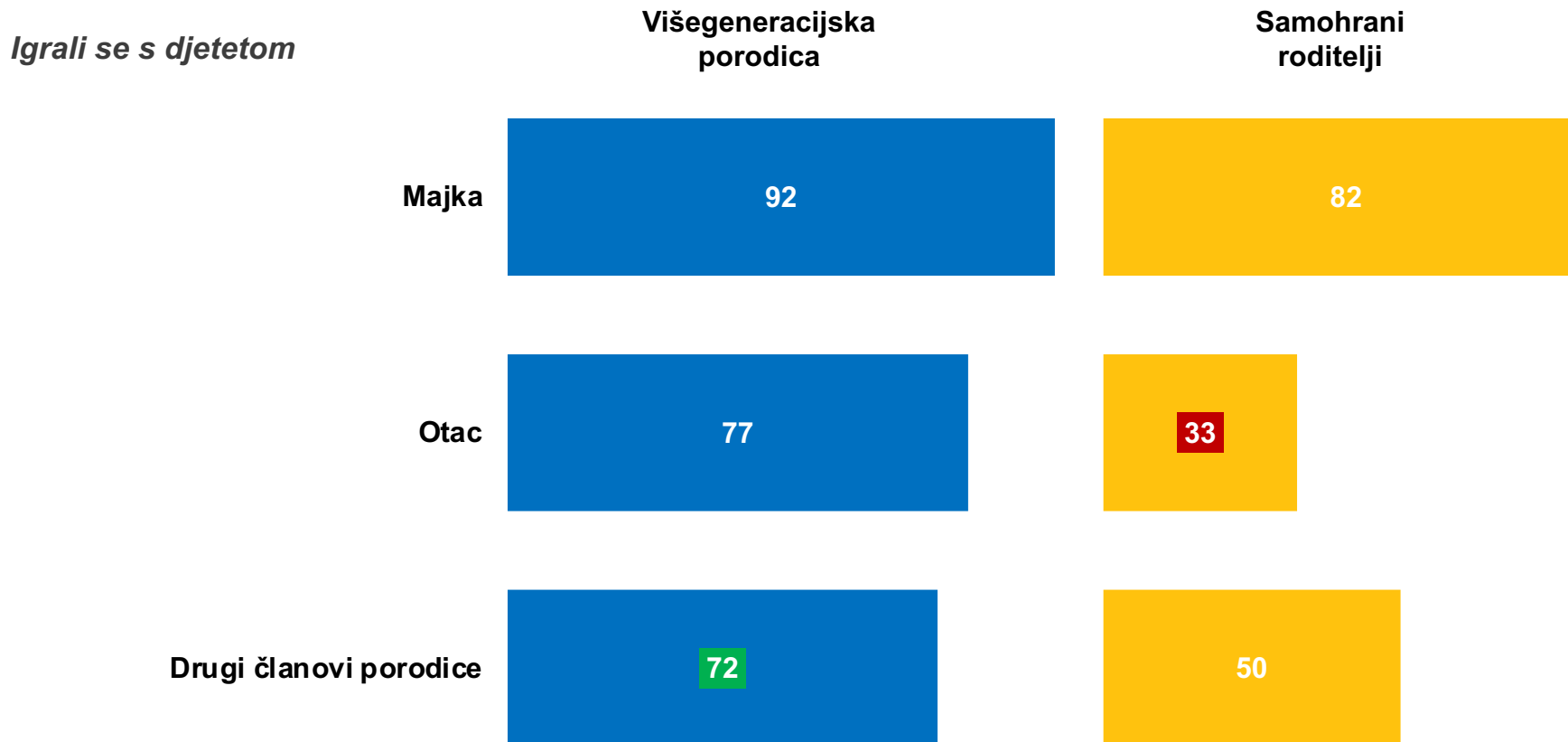
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U poređenju s ukupnom populacijom, ispitanici koji žive u višegeneracijskim porodicama češće ističu da drugi članovi porodice provode vrijeme igrajući se s djetetom. Samohrani roditelji rjeđe od ostalih navode da je otac uključen u ovu aktivnost.

Podaci su u %

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

72 Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
33 Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

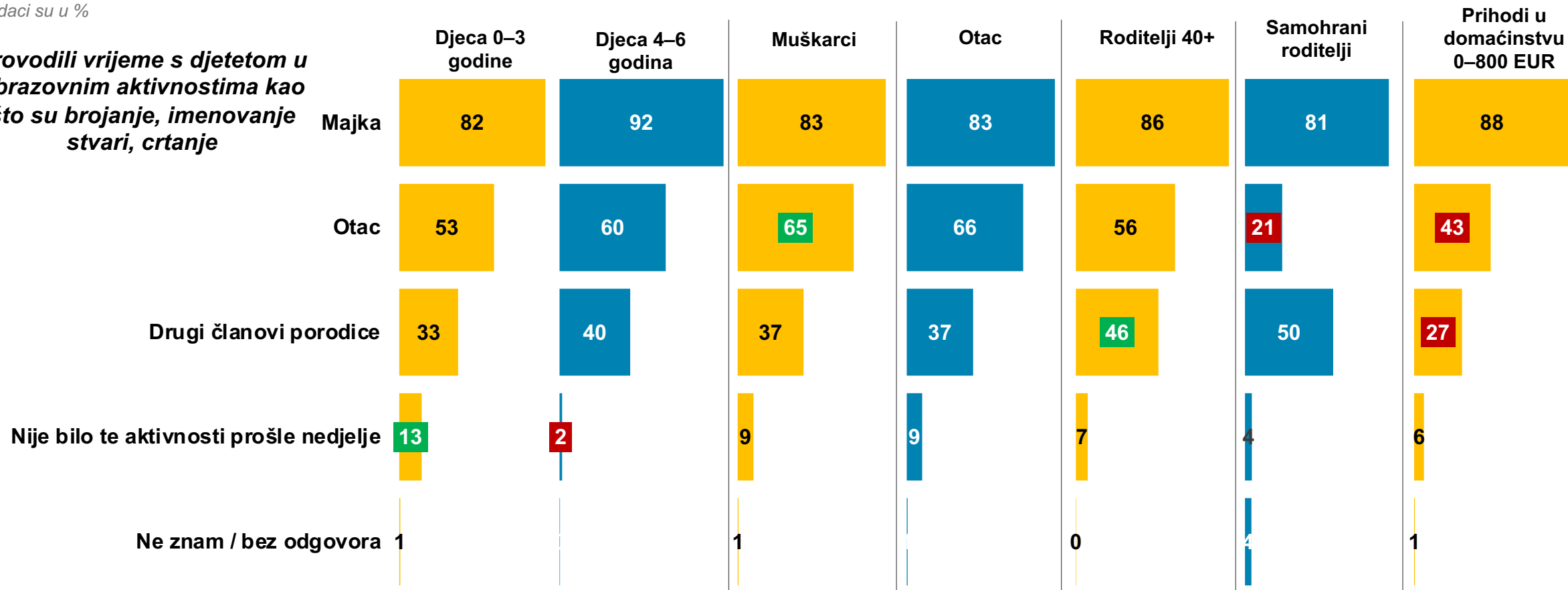
AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Muškarci, odnosno očevi, češće navode da se otac bavio različitim obrazovnim aktivnostima s djetetom, dok je među samohranim roditeljima i onima s nižim prihodima u domaćinstvu taj odgovor značajno rjeđi. Roditelji stariji od 40 godina češće od ostalih ističu uključenost drugih članova porodice u obrazovne aktivnosti s djetetom, a među roditeljima mlađe djece (0–3 godine) više je onih koji potvrđuju da takvih aktivnosti nije ni bilo.

Podaci su u %

Provodili vrijeme s djetetom u obrazovnim aktivnostima kao što su brojanje, imenovanje stvari, crtanje

Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

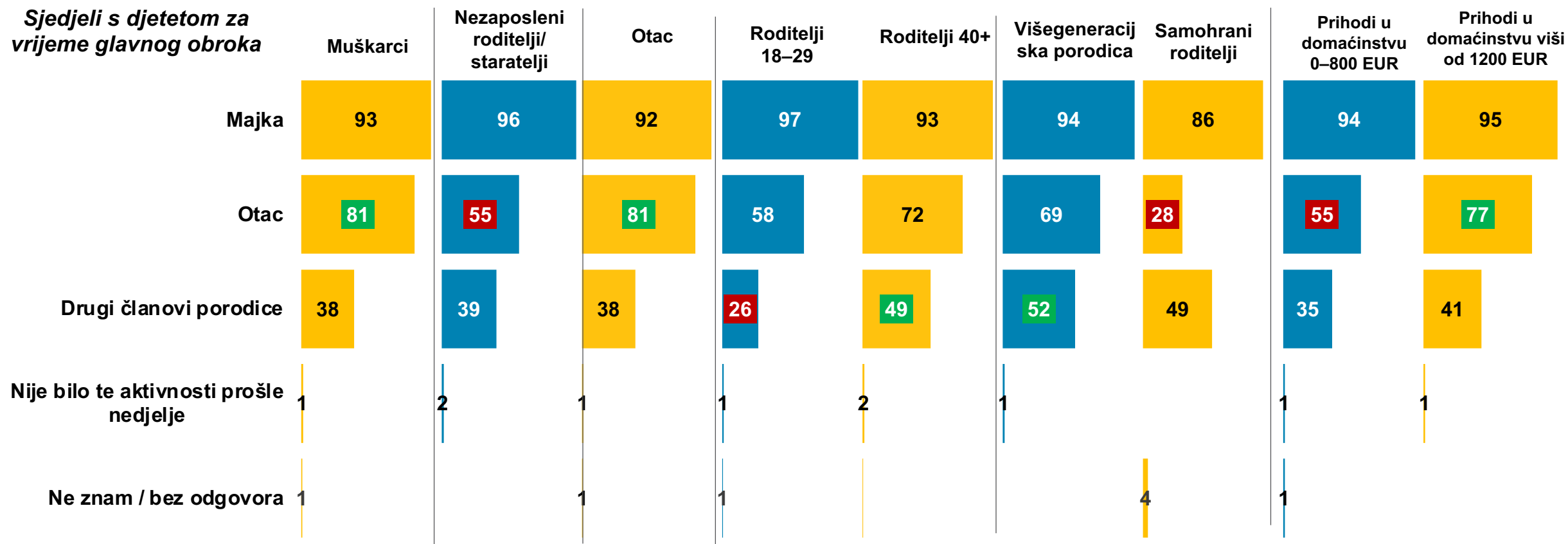
AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Kako je više puta uočeno, muškarci/očevi, značajno češće od drugih ističu uključenost oca u aktivnosti s djetetom, što se u ovom slučaju odnosi na vrijeme koje provode zajedno tokom glavnog obroka. Samohrani roditelji, nezaposleni i oni s nižim prihodima u domaćinstvu u manjoj mjeri navode oca kao člana porodice koji je bio prisutan tokom djetetovog obroka. Dok roditelji koji imaju preko 40 godina i oni koji žive u višegeneracijskim porodicama više nego ostali ukazuju na to da i drugi članovi porodice provode s djetetom vrijeme na ovaj način, to rjeđe navode roditelji starosti 18–29 godina.

Podaci su u %

Sjedjeli s djetetom za vrijeme glavnog obroka

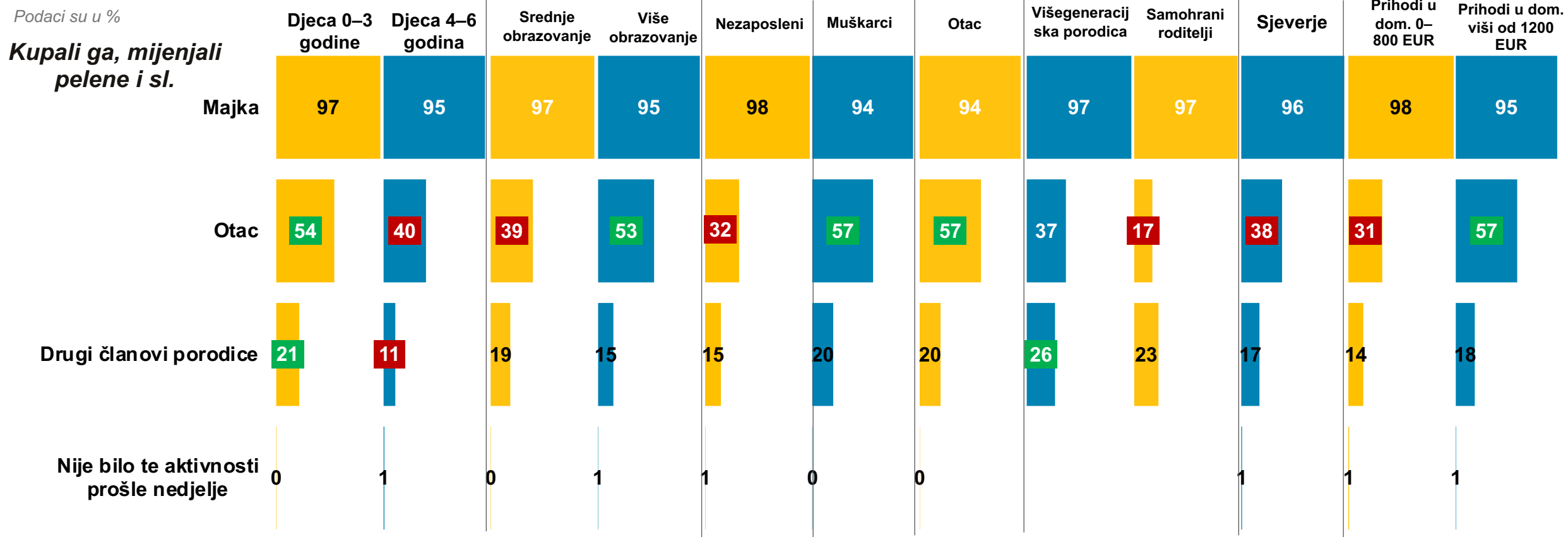
Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

AKTIVNOSTI S DJECOM – ČLANOVI PORODICE

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U odnosu na prosjek na nivou cijele ispitivane populacije, muškarci/očevi, roditelji/staratelji djece uzrasta do tri godine, visokoobrazovani i oni s višim prihodima u domaćinstvu češće navode da je otac kupao dijete ili mu mijenjao pelene. Nasuprot tome, roditelji starijih predškolaca, roditelji srednjeg obrazovnog nivoa, nezaposleni i s nižim prihodima u domaćinstvu, samohrani roditelji i oni sa sjevera zemlje rjeđe potvrđuju uključivanje oca u te aktivnosti. Kada je riječ o učešću drugih članova porodice u ovim obavezama oko djeteta, njihovo angažovanje u većoj mjeri ističu roditelji mlađe djece i oni iz višegeneracijskih porodica, a rjeđe od ostalih to čine roditelji starije djece (4–6 godina).

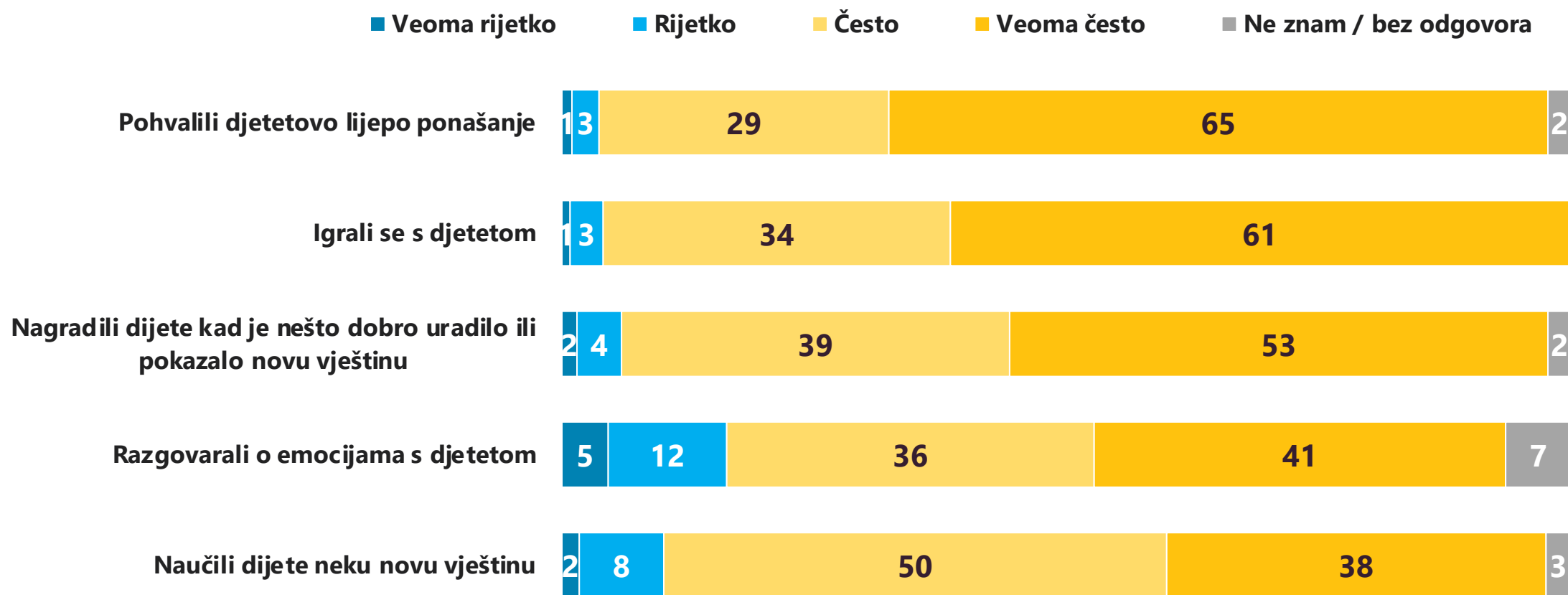
Koji članovi porodice su tokom prošle nedjelje učestvovali u sljedećim aktivnostima? Višestruki odgovori
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

INTERAKCIJA S DJECOM

Na osnovu rezultata istraživanja, može se zaključiti da su roditelji/staratelji posvećeni vaspitanju i razvoju svoje djece. Naime, velika većina ispitanika potvrđuje da su se u posljednjih mjesec dana često igrali s djetetom (95%), da su pohvalili njegovo lijepo ponašanje (94%), nagradili dijete kad nešto dobro uradi ili pokaže novu vještinu (92%) i uložili trud da ga nauče nečemu novom (88%). Iako tri četvrtine roditelja/staratelja navodi da je razgovaralo o emocijama s djetetom, čini se da je ovaj aspekt interakcije ipak zastupljen manje od ostalih – 17% ispitanika kaže da su razgovori na tu temu bili rijetki, a 7% nije dalo nikakav odgovor.

Podaci su u %

Maločas ste mi rekli koji su sve članovi porodice u proteklih nedjelju dana učestvovali u određenim aktivnostima s djetetom, a sada Vas molim da mi kažete: koliko ste često VI LIČNO u proteklih MJESEC dana uradili sljedeće?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

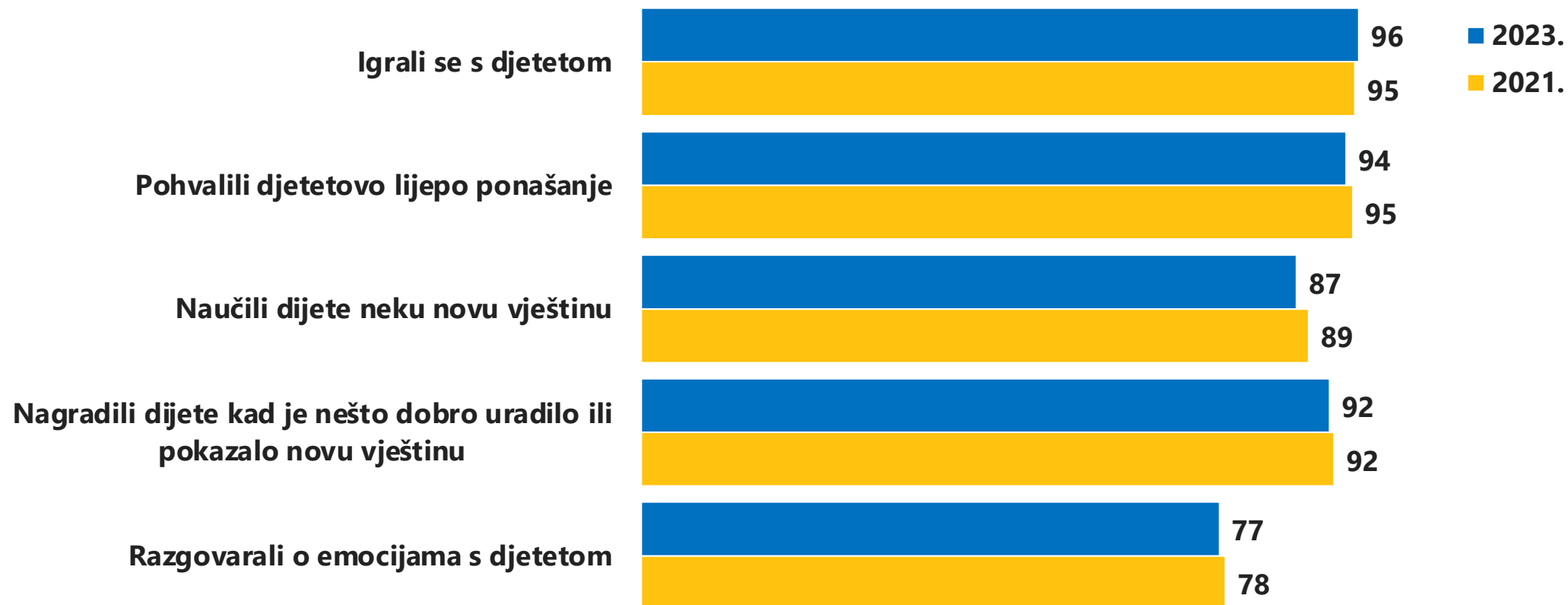

INTERAKCIJA S DJECOM

(poređenje talasa istraživanja – odgovori 'Često' i 'Veoma često')

U poređenju sa 2021. godinom, ne bilježe se razlike ni u jednom od ispitivanih aspekata interakcije s djetetom. I dalje se zajedničko vrijeme najčešće provodi u igri, a najrjeđe u razgovoru o emocijama.

Podaci su u %

Maločas ste mi rekli koji su sve članovi porodice u proteklj nedjelju dana učestvovali u određenim aktivnostima s djetetom, a sada Vas molim da mi kažete: koliko ste često VI LIČNO u proteklj MJESEC dana uradili sljedeće?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

  Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

  Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

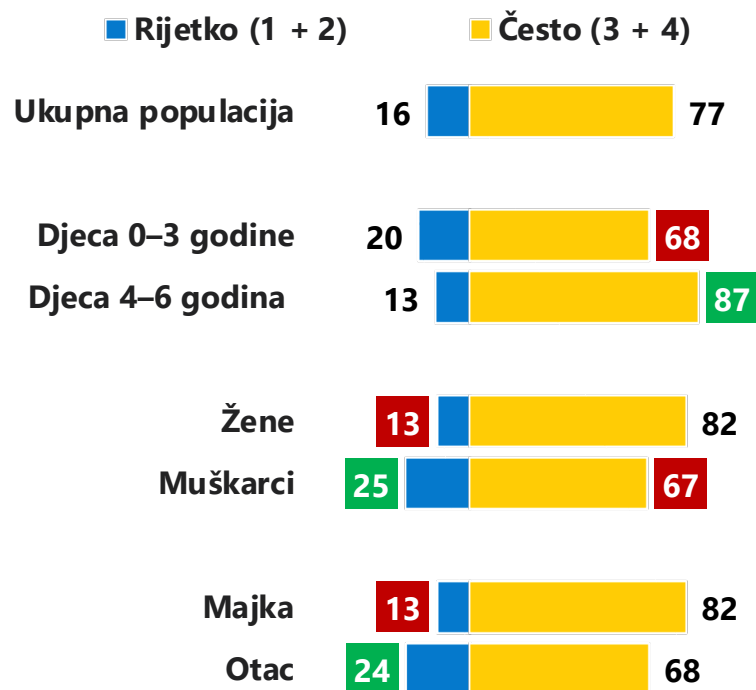
INTERAKCIJA S DJECOM

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

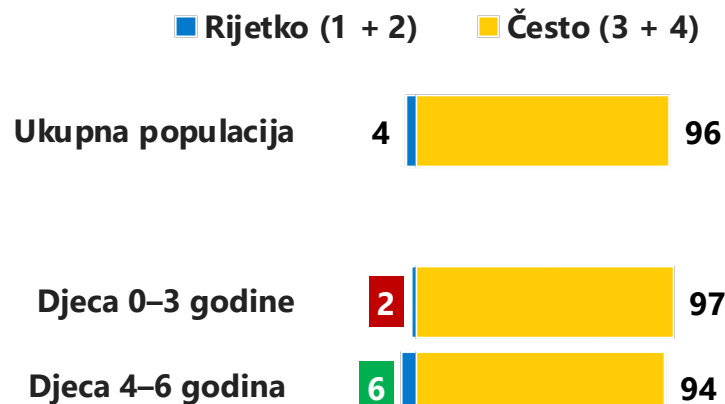
U odnosu na prosjek na nivou cijele ispitivane populacije, roditelji/staratelji starijih predškolaca (4–6 godina) češće navode da su razgovarali s djetetom o emocijama, pri čemu muškarci/očevi to čine rjeđe. S druge strane, roditelji/staratelji starijih predškolaca provodili su značajno manje vremena u igri s djetetom. Kad je riječ o pomaganju djetetu da ovlada novim vještinama, čini se da su muškarci/očevi tome bili posvećeni manje od ostalih. Naposljetku, roditelji/staratelji starosti 18–29 godina, kao i oni koji žive u domaćinstvima s nižim prihodima, rjeđe su nego ostali koristili pohvale kao vaspitnu metodu.

Podaci su u %

Razgovarali o emocijama s djetetom

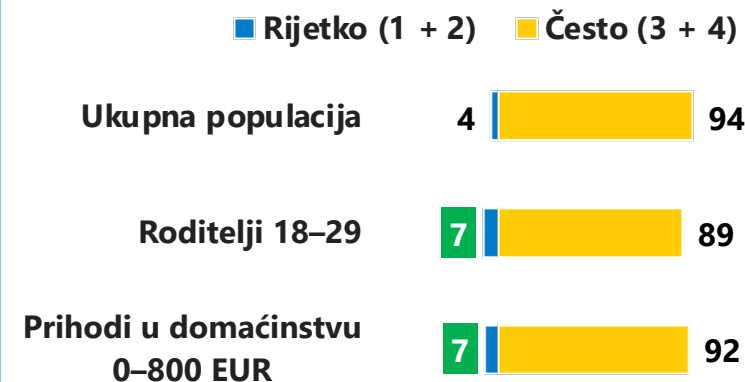
Igrali se s djetetom

Naučili dijete neku novu vještinu

Pohvalili djetetovo lijepo ponašanje

Maločas ste mi rekli koji su sve članovi porodice u proteklih nedjelju dana učestvovali u određenim aktivnostima s djetetom, a sada Vas molim da mi kažete: koliko ste često VI LIČNO u proteklih MJESEC dana uradili sljedeće?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

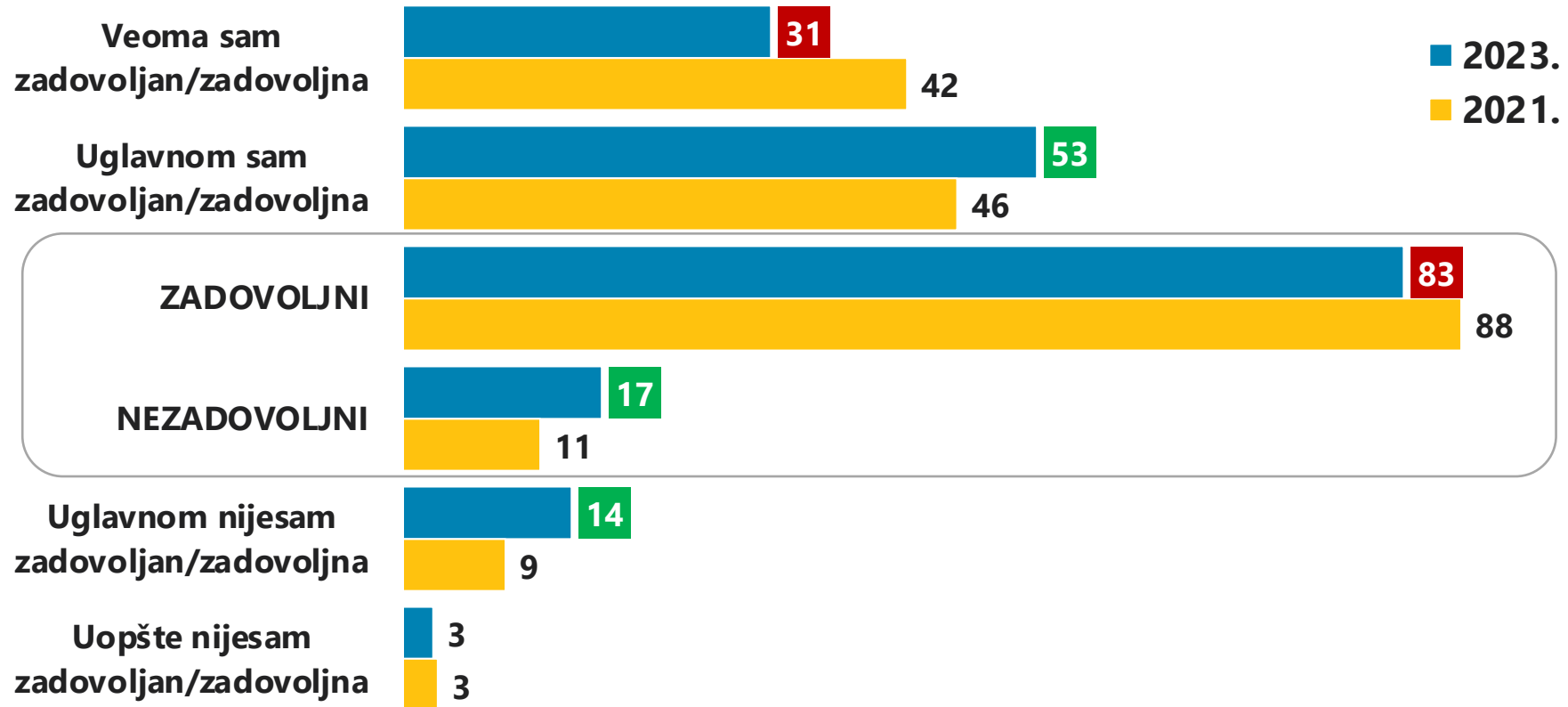
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

VRIJEME PROVEDENO S DJETETOM

(poređenje talasa istraživanja)

Iako je preko četiri petine roditelja/staratelja pretežno zadovoljno time koliko vremena provode s djetetom na kvalitetan način, zadovoljnih je ipak znatno manje (83%), a nezadovoljnih više (17%) nego 2021. godine. Preciznije, iako je u ovom talasu svaki drugi roditelj uglavnom zadovoljan vremenom koje provede sa svojim djetetom (53%), procenat onih koji su veoma zadovoljni u značajnom je padu (31%), dok je udio umjereno nezadovoljnih sada znatno veći (14%). Ova razlika se može pripisati završetku pandemije kovida-19, imajući u vidu da je prethodni talas istraživanja sproveden u periodu kada se još uvijek intenzivno radilo od kuće i kada je porodica češće bila na okupu.

Podaci su u %

Koliko ste Vi kao roditelj zadovoljni količinom vremena koje KVALITETNO provodite sa svojim djetetom/djecom?
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

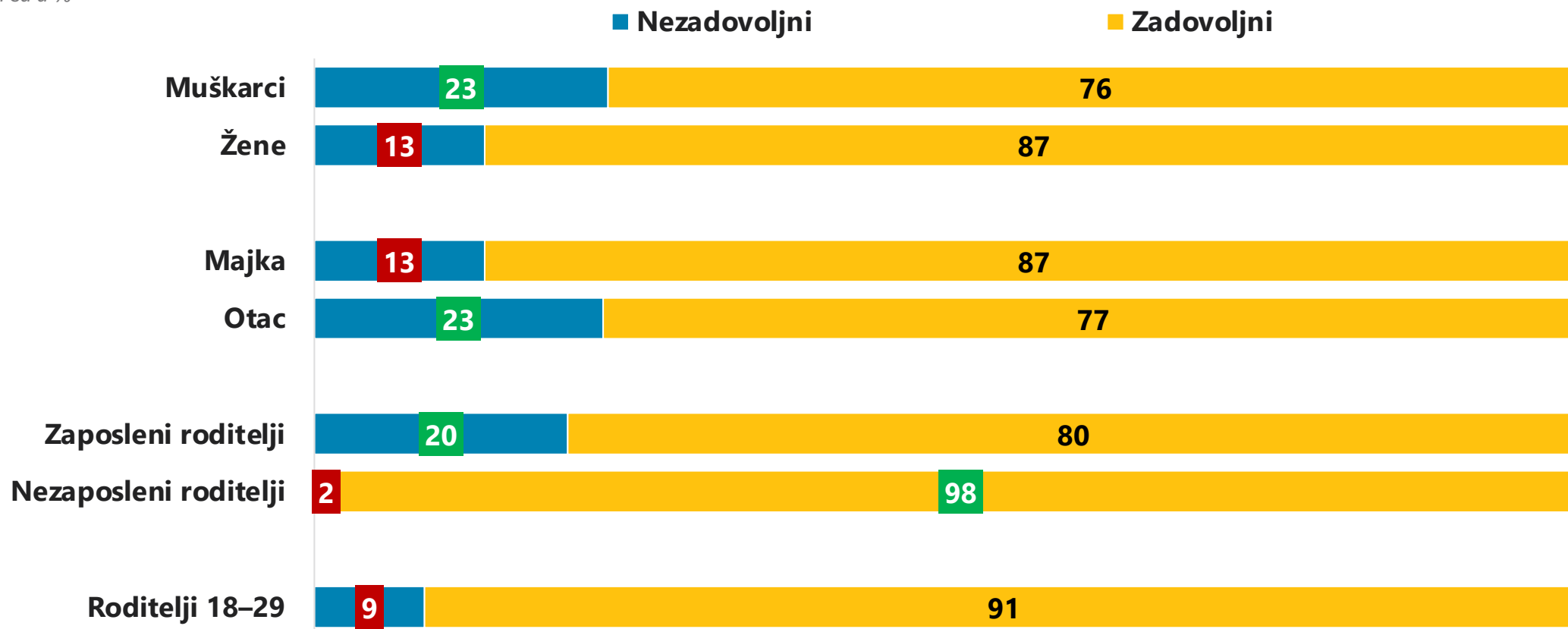
  Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
  Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

VRIJEME PROVEDENO S DJETETOM

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Među muškarcima/očevima i zaposlenim roditeljima/starateljima više je onih koji izražavaju nezadovoljstvo količinom kvalitetnog vremena koje provode s djetetom, dok je među ženama/majkama, nezaposlenima i roditeljima starosti 18–29 godina to rjeđi slučaj. Gotovo svi nezaposleni roditelji zadovoljni su svojom posvećenošću djeci.

Podaci su u %

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

Koliko ste Vi kao roditelj zadovoljni količinom vremena koje KVALITETNO provodite sa svojim djetetom/djecom?

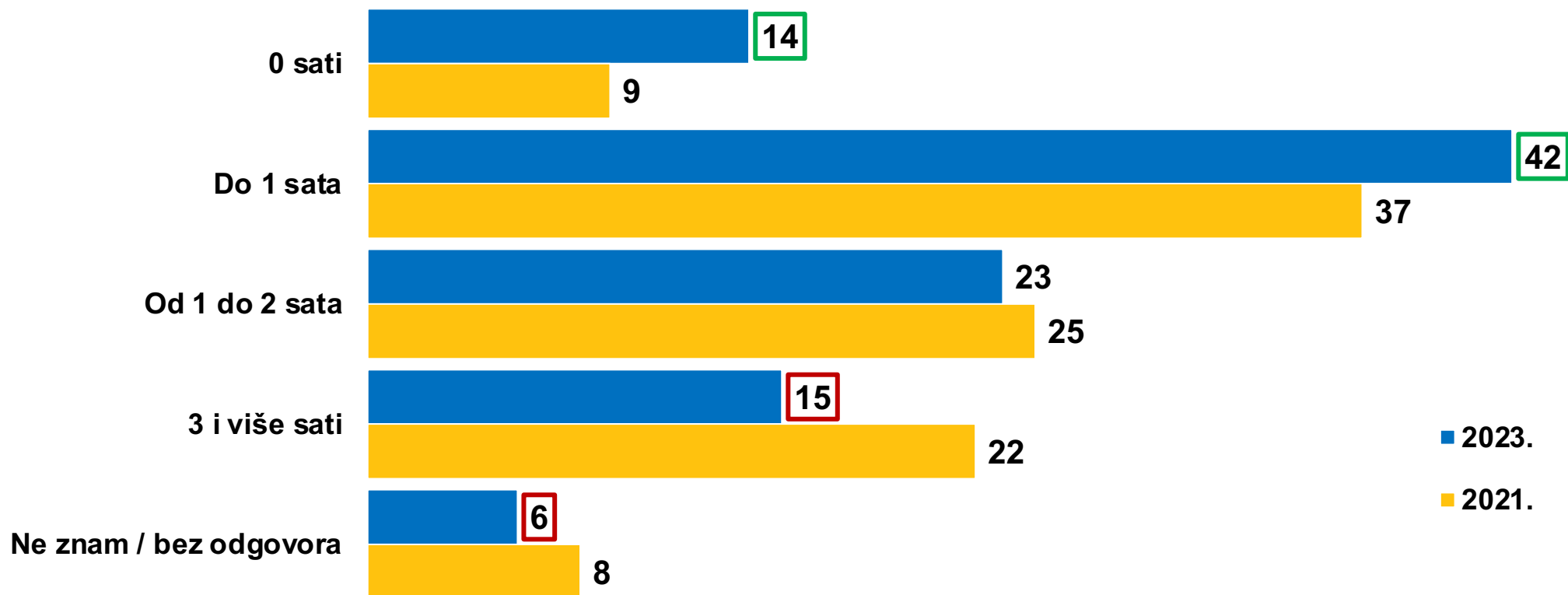
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

VRIJEME KOJE DIJETE PROVODI PRED EKRANOM

(poređenje talasa istraživanja)

U poređenju s rezultatima iz 2021. godine, čini se da djeca nešto manje vremena provode pred ekranom, iako je sada više ispitanika koji potvrđuju da njihovo dijete na taj način u prosjeku provede do sat vremena dnevno (42%). S druge strane, sada je veći udio onih koji tvrde da dijete nije uopšte izloženo ekranima (14%), a manji onih koji procjenjuju da je to vrijeme više od tri sata na dan (15%). Gotovo četvrtina roditelja/staratelja navodi da je prosječno vrijeme koje dijete provede pred ekranom 1–2 sata dnevno, što je slično kao 2021. godine.

Podaci su u %

Koliko je sati DNEVNO U PROSJEKU Vaše dijete u toku prošle nedjelje provodilo za ekranom – pred televizorom, tabletom, laptopom, mobilnim telefonom i sl.?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 1018 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

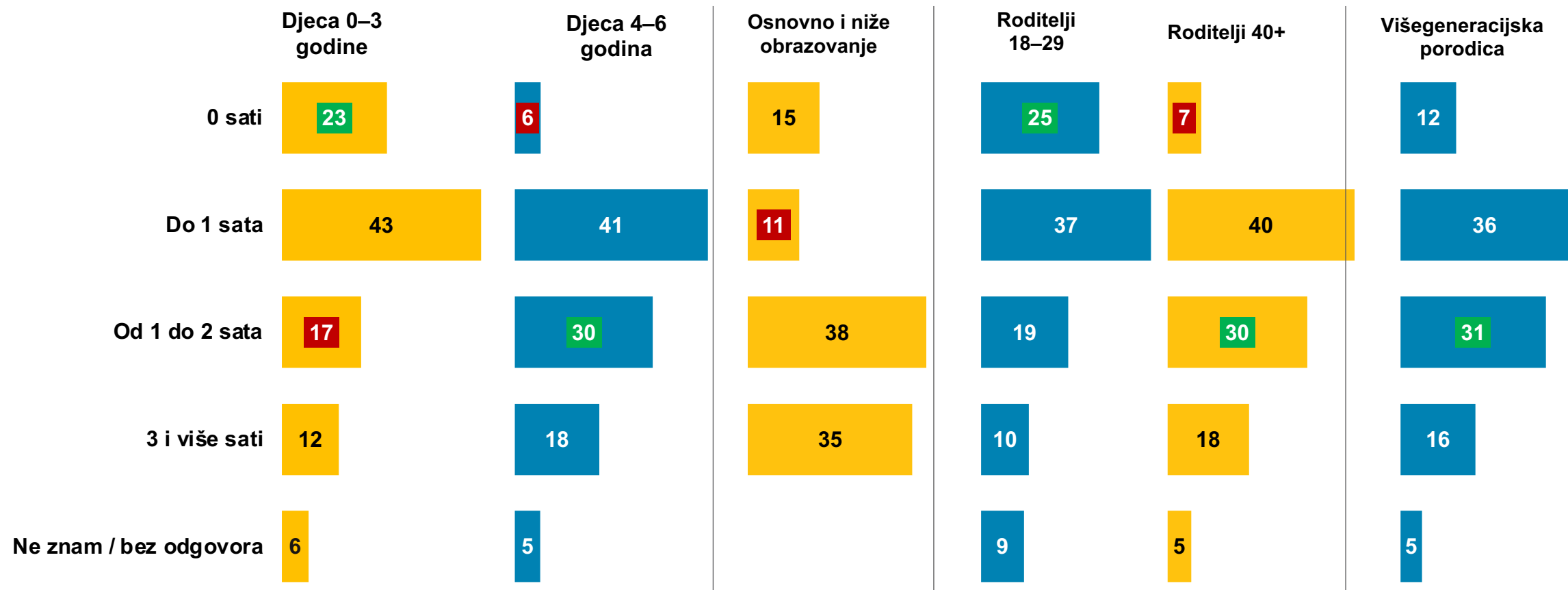
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

VRIJEME KOJE DIJETE PROVODI PRED EKRANOM

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Roditelji/staratelji djece uzrasta do tri godine i roditelji starosti 18–29 godina češće od ostalih tvrde da dijete uopšte nije izloženo ekranima. Roditelji djece starijeg predškolskog uzrasta, oni koji imaju preko 40 godina i oni koji žive u višegeneracijskim porodicama češće od drugih navode da njihovo dijete pred ekranom provede 1–2 sata dnevno.

Podaci su u %

Koliko je sati DNEVNO U PROSJEKU Vaše dijete u toku prošle nedjelje provodilo za ekranom – pred televizorom, tabletom, laptopom, mobilnim telefonom i sl.?

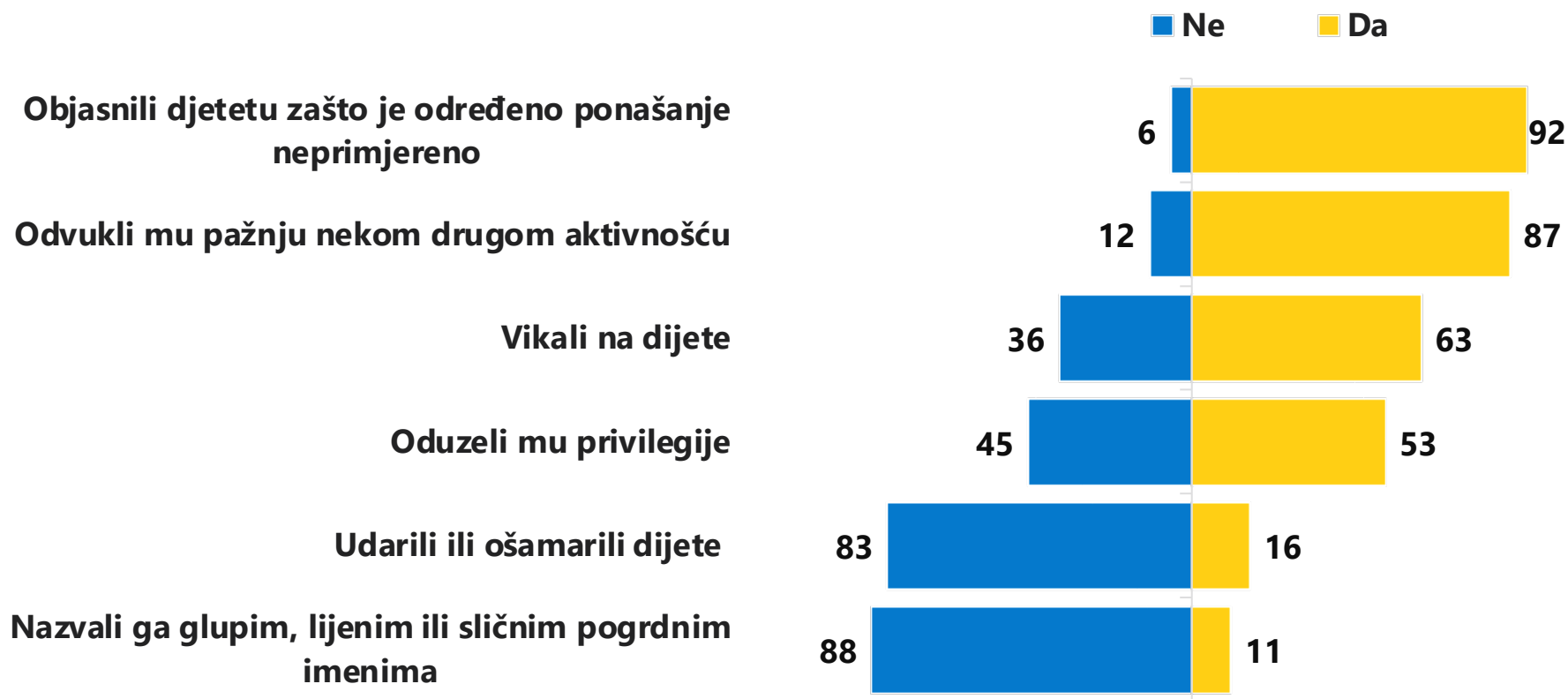
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

NAČINI UČENJA LIJEPOM PONAŠANJU (2023)

Rezultati istraživanja upućuju na zaključak da roditelji/staratelji uglavnom koriste konstruktivne metode disciplinovanja djece, s tim što se neke od drastičnijih mjera i dalje primjenjuju. Velika većina tvrdi da su, u skorije vrijeme, razgovarali s djetetom o određenom neprimjerenom ponašanju (92%) ili pokušali da preusmjere njegovu pažnju na neku drugu aktivnost (87%). Svaki drugi potvrđuje da su djetetu oduzimate određene privilegije. Istovremeno, tri od pet ispitanika navodi da je dijete bilo izloženo vikanju kao vaspitnoj mjeri. Najzad, 16% roditelja/staratelja priznaje da poseže za fizičkim kažnjavanjem djeteta, a 11% za verbalnim uvredama.

Podaci su u %

97% roditelja/staratelja primijenilo je bar jedan od adekvatnih načina (verbalno objašnjenje, odvlačenje pažnje, oduzimanje privilegija)

65% roditelja/staratelja primijenilo je bar jedan od neadekvatnih načina (vikanje na dijete, fizičko kažnjavanje, verbalne uvrede)

Odrasli koriste različite načine da nauče djecu ispravnom ponašanju. Pročitacu Vam neke od metoda koje se koriste i molim Vas da za svaku od njih kažete da li ste je Vi ili bilo koja druga odrasla osoba iz Vašeg domaćinstva u prethodnih mjesec dana primijenili na djetetu o kojem razgovaramo.

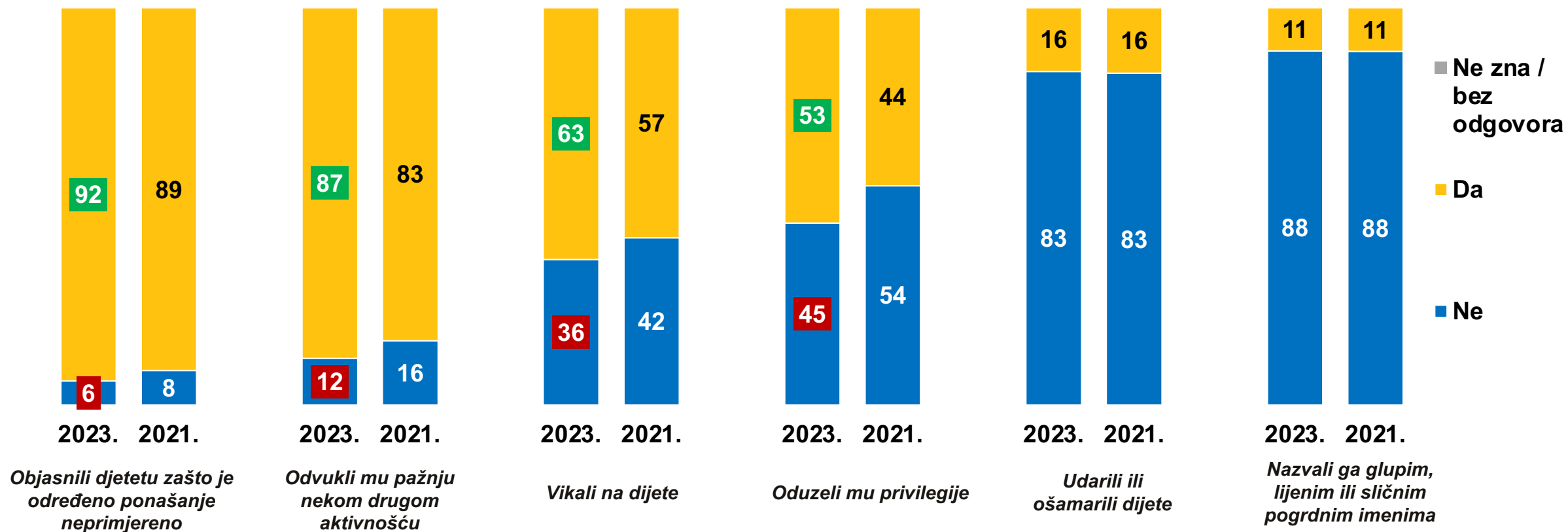
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

NAČINI UČENJA LIJEPOM PONAŠANJU

(poređenje talasa istraživanja)

U poređenju sa 2021. godinom, roditelji/staratelji značajno češće primjenjuju neke od konstruktivnih vaspitnih metoda – više njih nastoji da djetetu objasni zašto je neko ponašanje neprimjereno, više njih, takođe, uključuje drugu aktivnost kako bi djetetu preusmjerili pažnju, i češće oduzimaju privilegije. No čini se da su djeca sada češće izložena vikanju u cilju korekcije ponašanja. Kad je riječ o drastičnijim mjerama – udaranju i uvredama, obje su jednako zastupljene kao i prije dvije godine.

Podaci su u %

Odrasli koriste različite načine da nauče djecu ispravnom ponašanju. Pročitacu Vam neke od metoda koje se koriste i molim Vas da za svaku od njih kažete da li ste je Vi ili bilo koja druga odrasla osoba iz Vašeg domaćinstva u prethodnih mjesec dana primijenili na djetetu o kojem razgovaramo.

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1002 (2021), N = 2018 (2023)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

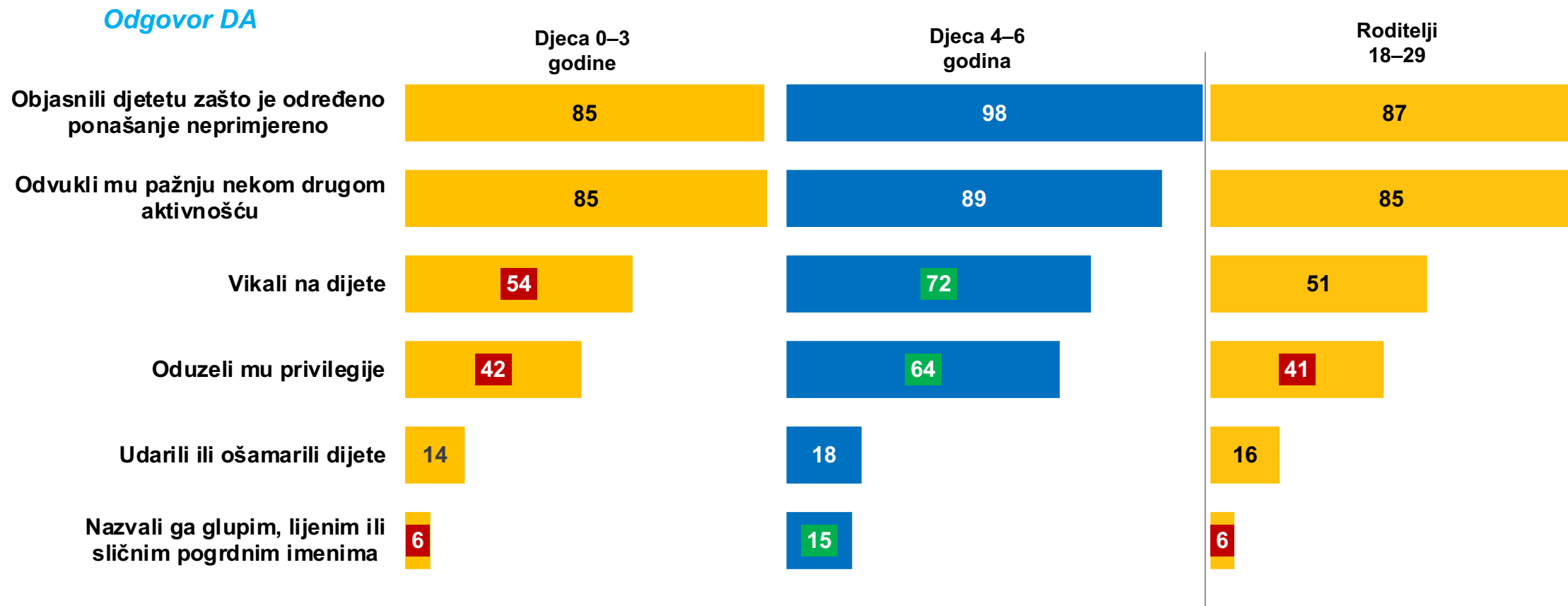

NAČINI UČENJA LIJEPOM PONAŠANJU

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U odnosu na prosjek na nivou ukupne ispitivane populacije, roditelji/staratelji starijih predškolaca (4–6 godina) češće oduzimaju privilegije (64%). Isto tako, oni češće potvrđuju da viču na dijete kada ga treba naučiti ispravnom ponašanju (72%), i češće od drugih su spremni da nazovu dijete pogrđnim imenom ukoliko se ponaša neprimjereno (15%).

Podaci su u %

Odrasli koriste različite načine da nauče djecu ispravnom ponašanju. Pročitacu Vam neke od metoda koje se koriste i molim Vas da za svaku od njih kažete da li ste je Vi ili bilo koja druga odrasla osoba iz Vašeg domaćinstva u prethodnih mjesec dana primijenili na djetetu o kojem razgovaramo.

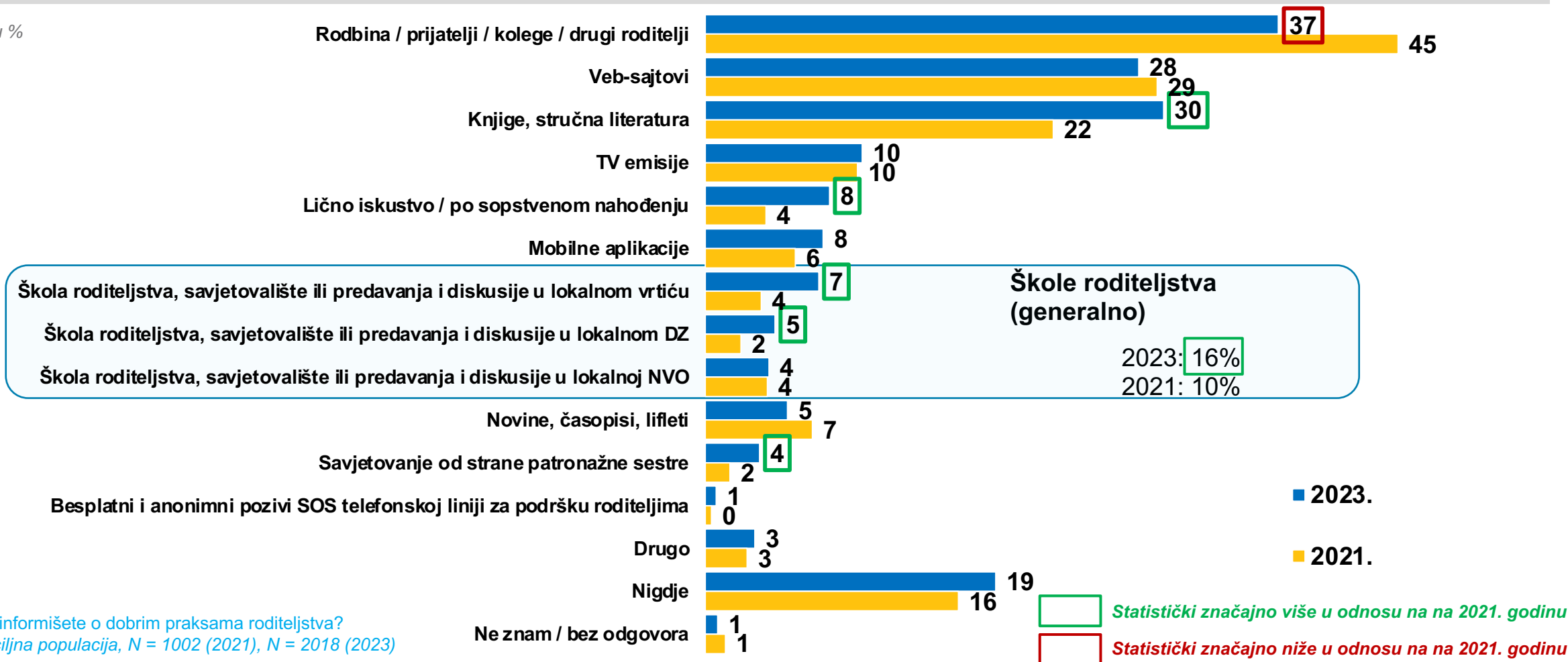
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

 Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
 Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

IZVORI INFORMISANJA O DOBRIM PRAKSAMA RODITELJSTVA

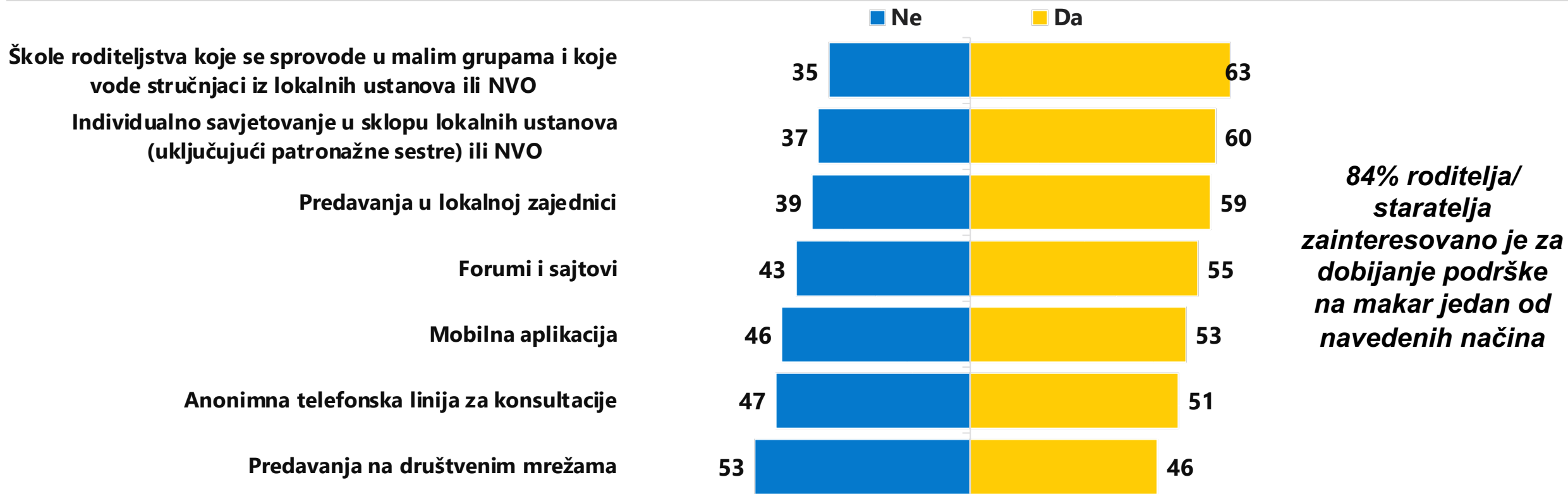
Sudeći po rezultatima posljednja dva talasa istraživanja, čini se da se roditelji/staratelji i dalje najprije savjetuju s bliskim osobama kad žele da se informišu o pitanjima roditeljstva i vaspitanja, mada to sada čine značajno rjeđe (37%) nego 2021. godine. Sada je veći broj roditelja koji u istu svrhu konsultuju stručnu literaturu (30%), veb-sajtovi ostaju podjednako relevantan izvor kao i ranije (28%), dok se ostali izvori navode rjeđe. U odnosu na prethodni talas, uočava se porast broja ispitanika koji se u roditeljstvu oslanjaju na lično iskustvo ili sopstveno rasuđivanje (8%), onih koji potrebna znanja stiču u školama roditeljstva organizovanim u lokalnom vrtiću (7%) ili domu zdravlja (5%), kao i onih koji se o pitanjima roditeljstva informišu kod patronažnih sestara (4%).

Podaci su u %

INTERESOVANJE ZA PODRŠKU U RODITELJSTVU (2023)

Prema rezultatima istraživanja, roditelji/staratelji prilično su zainteresovani za različite vidove podrške u roditeljstvu i podizanju djece, a posebno za one koji podrazumijevaju neposredan kontakt. Najviše ispitanika navodi da bi željeli da pohađaju školu roditeljstva koju vode stručna lica (63%), a nešto je manji udio onih koji su voljni da idu na individualna savjetovanja (60%) i na predavanja u lokalnoj zajednici (59%). Više od polovine ispitanika pokazuje interesovanje za korišćenje foruma i sajtova u ovu svrhu (55%), kao i mobilnih aplikacija (53%). Za telefonsku liniju za konsultacije koja garantuje anonimnost korisnika zainteresovano je 51% roditelja/staratelja, dok je 46% onih koji bi rado pratili predavanja o roditeljstvu na društvenim mrežama.

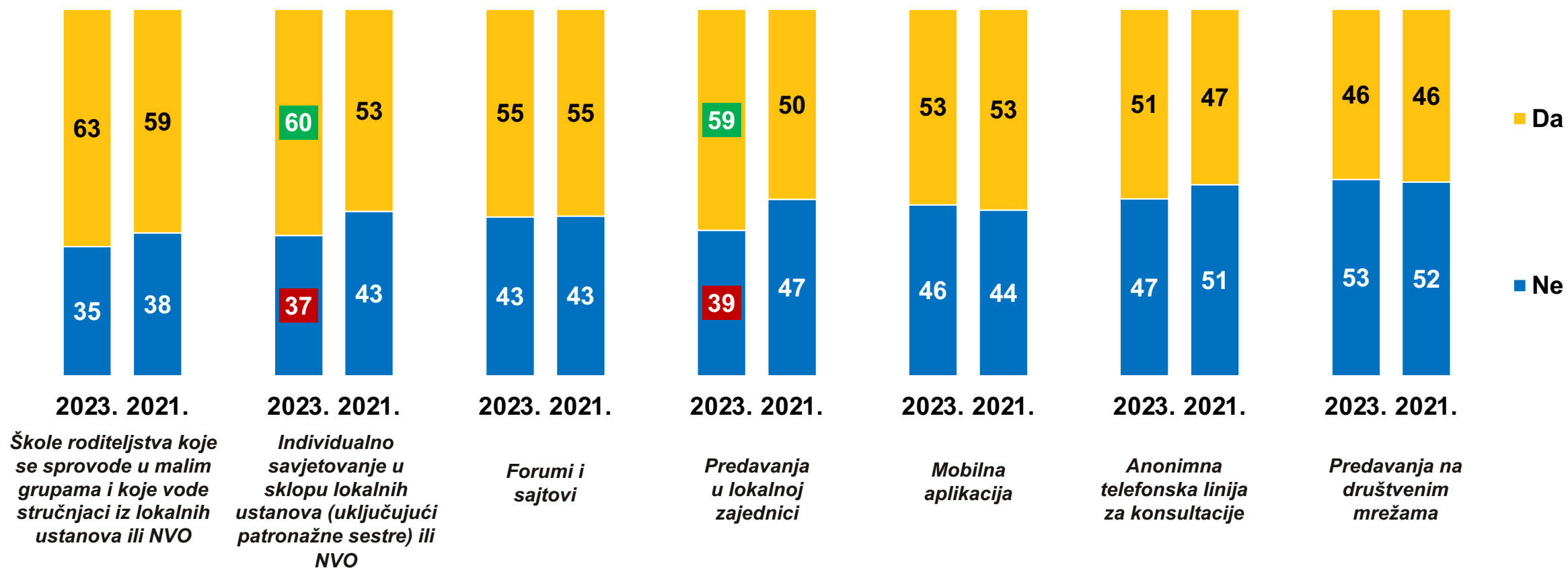
Da li biste bili zainteresovani da dobijete podršku u roditeljstvu i podizanju djece na neki od sljedećih načina?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

INTERESOVANJE ZA PODRŠKU U RODITELJSTVU

(poređenje talasa istraživanja)

U pogledu većine navedenih formi podrške, roditelji/staratelji pokazuju sličan nivo zainteresovanosti kao 2021. godine. Ipak, čini se da su sada daleko spremniji za individualno savjetovanje o podizanju djece u okviru lokalnih ustanova ili NVO, kao i za predavanja u lokalnoj zajednici.

Da li biste bili zainteresovani da dobijete podršku u roditeljstvu i podizanju djece na neki od sljedećih načina?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018 (2023), N = 1002 (2021)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu

Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

INTERESOVANJE ZA PODRŠKU U RODITELJSTVU

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U odnosu na prosjek na nivou ukupne populacije, muški ispitanici su načelno manje zainteresovani za sve navedene oblike podrške izuzev foruma i sajtova (kod očeva). S druge strane, žene/majke izražavaju veće interesovanje za podršku putem mobilnih aplikacija i telefonskih linija za konsultacije koje korisnicima omogućavaju anonimnost, kao i za predavanja na društvenim mrežama. Za takvu formu predavanja je otvorenija i mlađa grupa roditelja (18–29) i ispitanici s višim nivoom obrazovanja. Visokoobrazovani roditelji/staratelji takođe pokazuju veće interesovanje za forume i sajtove, dok su oni s nižim prihodima u domaćinstvu manje otvoreni za taj vid podrške.

Podaci su u %

Odgovor DA

	Muškarci	Žene	Niže obrazov.	Srednje obrazov.	Više obrazov.	Majka	Otac	Roditelji 18–29	Prihodi u domaćinstvu 0–800 EUR
Škole roditeljstva koje se sprovode u malim grupama i koje vode stručnjaci iz lokalnih ustanova ili NVO	51	69	65	57	68	69	51	74	59
Individualno savjetovanje u sklopu lokalnih ustanova (uključujući patronažne sestre) ili NVO	49	65	62	57	62	65	49	70	61
Predavanja u lokalnoj zajednici	47	64	65	53	62	64	48	65	57
Forumi i sajtovi	47	59	19	48	62	59	48	58	44
Mobilna aplikacija	41	58	36	46	57	58	41	55	47
Anonimna telefonska linija za konsultacije	37	57	43	46	54	57	37	61	47
Predavanja na društvenim mrežama	35	51	27	36	52	51	35	59	37

Da li biste bili zainteresovani da dobijete podršku u roditeljstvu i podizanju djece na neki od sljedećih načina?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju

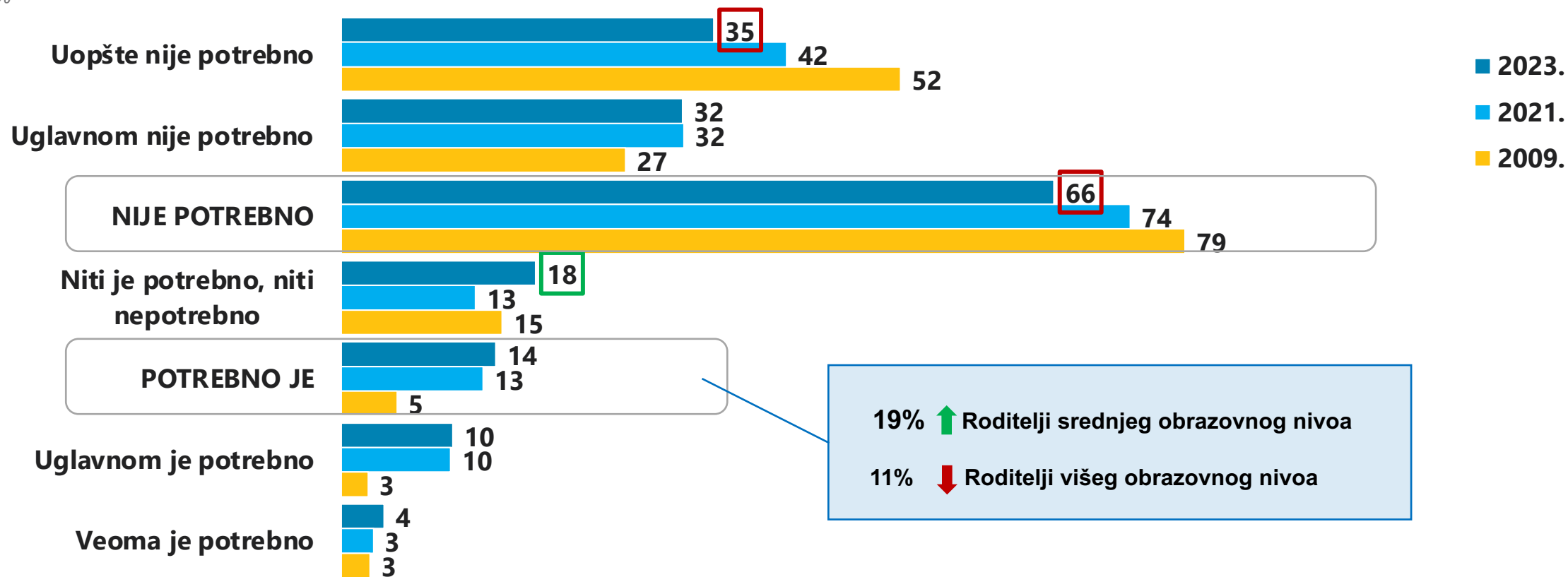
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

STAV PREMA FIZIČKOM KAŽNJAVANJU DJECE

(poređenje talasa istraživanja)

U poređenju s prethodnim talasom, stavovi prema fizičkom kažnjavanju djece se donekle razlikuju. Naime, danas je manji broj roditelja/staratelja koji su protiv takve metode vaspitanja djece (66%), a istovremeno je više onih koji nijesu sigurni da li je fizičko kažnjavanje potrebno ili ne. Šire posmatrano, nije teško primijetiti da se od 2009. godine roditelji sve manje suprotstavljaju ideji fizičkog kažnjavanja djece. Ako posmatramo razlike između sociodemografskih kategorija za 2023. godinu, uočava se da su roditelji/staratelji sa srednjim obrazovanjem značajno češće pristalice stava da je fizičko kažnjavanje u vaspitavanju djece potrebno (19%), dok je kod visokoobrazovanih roditelja/staratelja to značajno rjeđi slučaj (11%).

Podaci su u %

Prema Vašem mišljenju, koliko je fizičko (tjelesno) kažnjavanje potrebno u vaspitavanju djece?
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018 (2023), N = 1002 (2021), N = 1006 (2009)

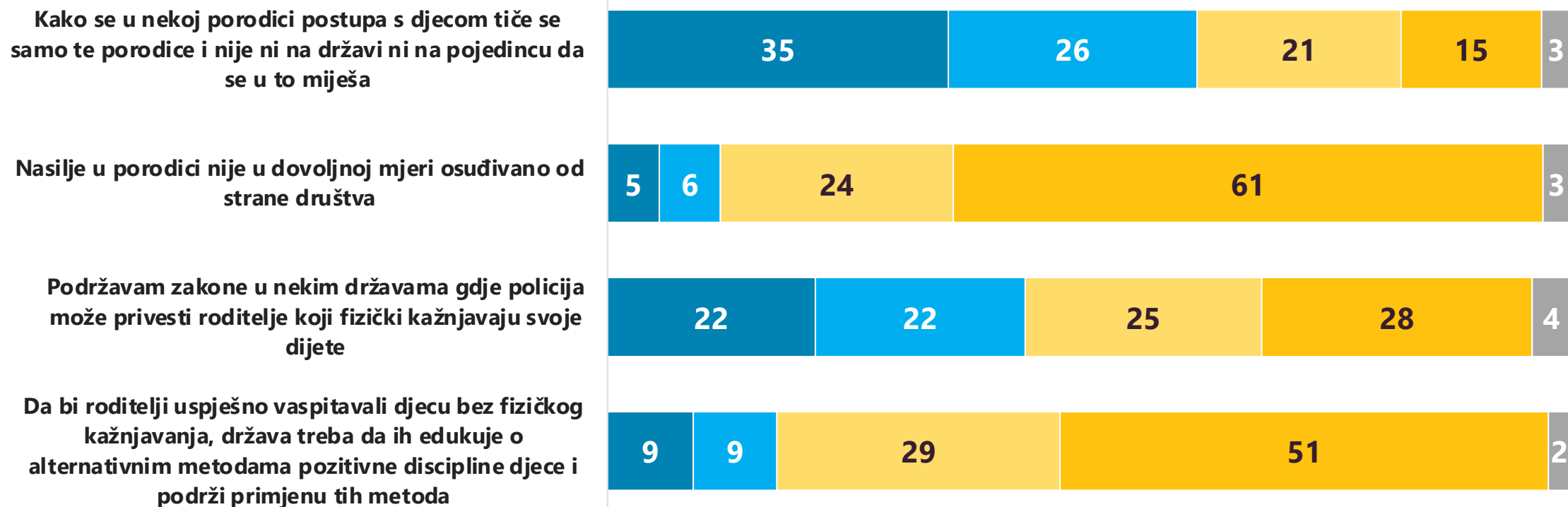
Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

SLAGANJE S TVRDNJAMA O ULOZI DRUŠTVA (2023)

Velika većina roditelja/staratelja saglasna je sa stavom da bi društvo trebalo ozbiljnije da reaguje na nasilje u porodici (85%), kao i da je u cilju uspješnog vaspitanja bez fizičkog kažnjavanja potrebno da se država pozabavi edukacijom roditelja o alternativnim metodama pozitivne discipline djece (80%). Iako su mišljenja ispitanika u manjoj mjeri homogena kada je riječ o tome da li se ophođenje prema djeci u porodici tiče samo te porodice ili i države, tj. društva, ipak je dvije trećine roditelja/staratelja izrazilo neslaganje sa stavom da je to isključivo privatna stvar. Mišljenja su još više podijeljena u pogledu zakona po kome roditelj može biti priveden ukoliko fizički kažnjava dijete, mada polovina ispitanika podržava takve zakonske mjere (53%).

Podaci su u %

■ Uopšte se ne slažem ■ Uglavnom se ne slažem ■ Uglavnom se slažem ■ U potpunosti se slažem ■ Ne znam / bez odgovora

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

SLAGANJE S TVRDNJAMA O ULOZI DRUŠTVA

(poređenje talasa istraživanja – 'Uglavnom se slažem' i 'U potpunosti se slažem')

U pogledu većine stavova koji se tiču fizičkog kažnjavanja djece gotovo da nema razlika u odnosu na 2021. godinu. I dalje je velika većina ispitanika saglasna da društvo treba oštrije da reaguje na nasilje u porodici (85%) i da država treba da edukuje roditelje o alternativnim metodama pozitivne discipline (80%), dok svega nešto više od trećine smatra da odnosi između roditelja i djece treba da se rješavaju isključivo unutar porodice (36%). Ipak, danas je daleko manje onih koji podržavaju zakone po kojima se roditelji mogu privesti u slučaju da fizički kažnjavaju svoje dijete (53%).

Podaci su u %

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018 (2023), N = 1002 (2021)

Statistički značajno više u odnosu na 2021. godinu
Statistički značajno niže u odnosu na 2021. godinu

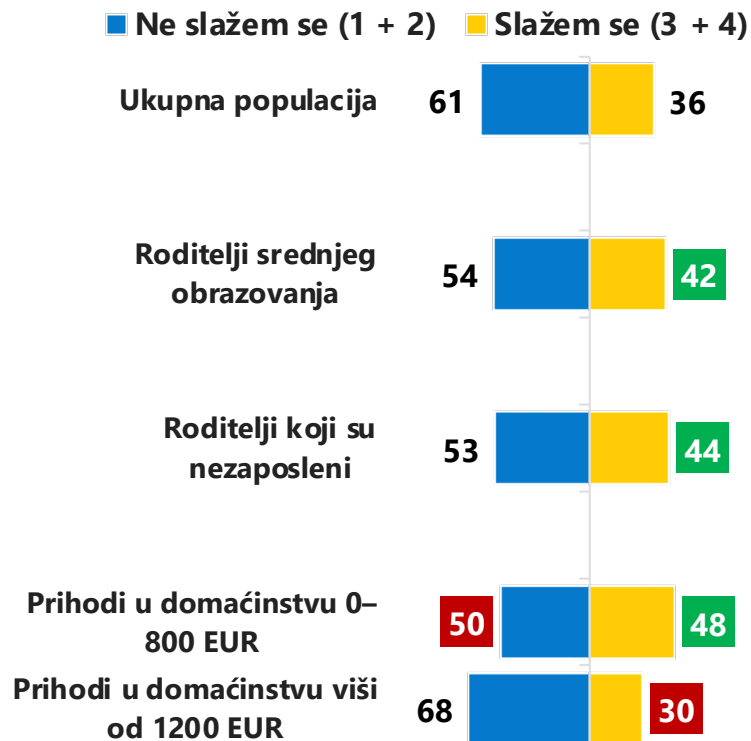
SLAGANJE S TVRDNJAMA O ULOZI DRUŠTVA

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

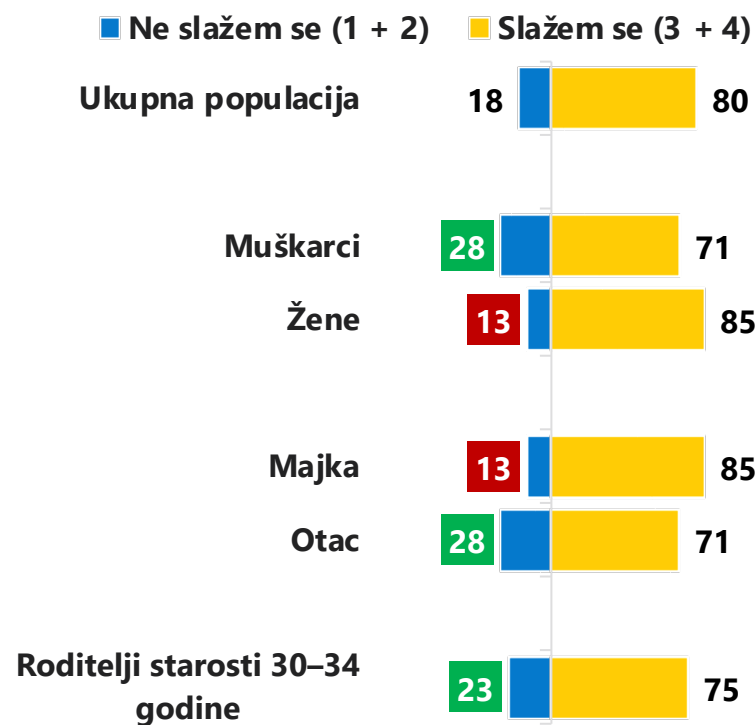
Među roditeljima sa srednjom školom (42%), nezaposlenima (44%) i onima iz domaćinstava s nižim prihodima (48%) više je pristalica stava da je tretman djeteta unutar porodice privatna stvar, u koju društvo ne bi trebalo da se miješa. Muškarci/očevi (28%) i roditelji u ranim tridesetim (23%) rjeđe od ostalih misle da je u cilju uspješnog vaspitanja bez fizičke kazne potrebno da država edukuje roditelje o metodama pozitivnog disciplinovanja djece. Muškarci/očevi (16%) i ispitanici koji žive u seoskim sredinama (17%) češće od ostalih iskazuju neslaganje s tvrdnjom da društvo nedovoljno osuđuje porodično nasilje.

Podaci su u %

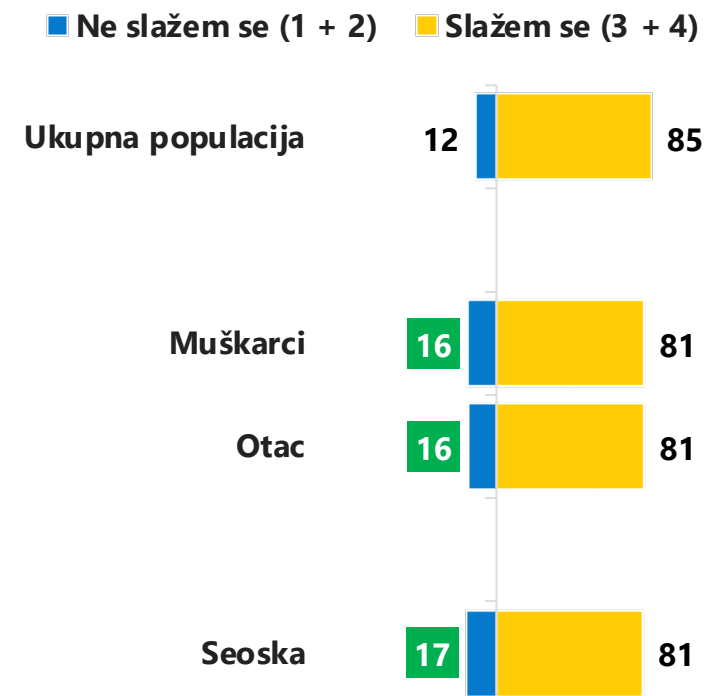
Kako se u nekoj porodici postupa s djecom tiče se samo te porodice i nije ni na državi ni na pojedincu da se u to miješa

Da bi roditelji uspješno vaspitavali djecu bez fizičkog kažnjavanja, država treba da ih edukuje o alternativnim metodama pozitivne discipline djece i podrži primjenu tih metoda

Nasilje u porodici nije u dovoljnoj mjeri osuđivano od strane društva

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?
Baza: Ukupna ciljna populacija, N = 1018

Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

APLIKACIJA BEBBO

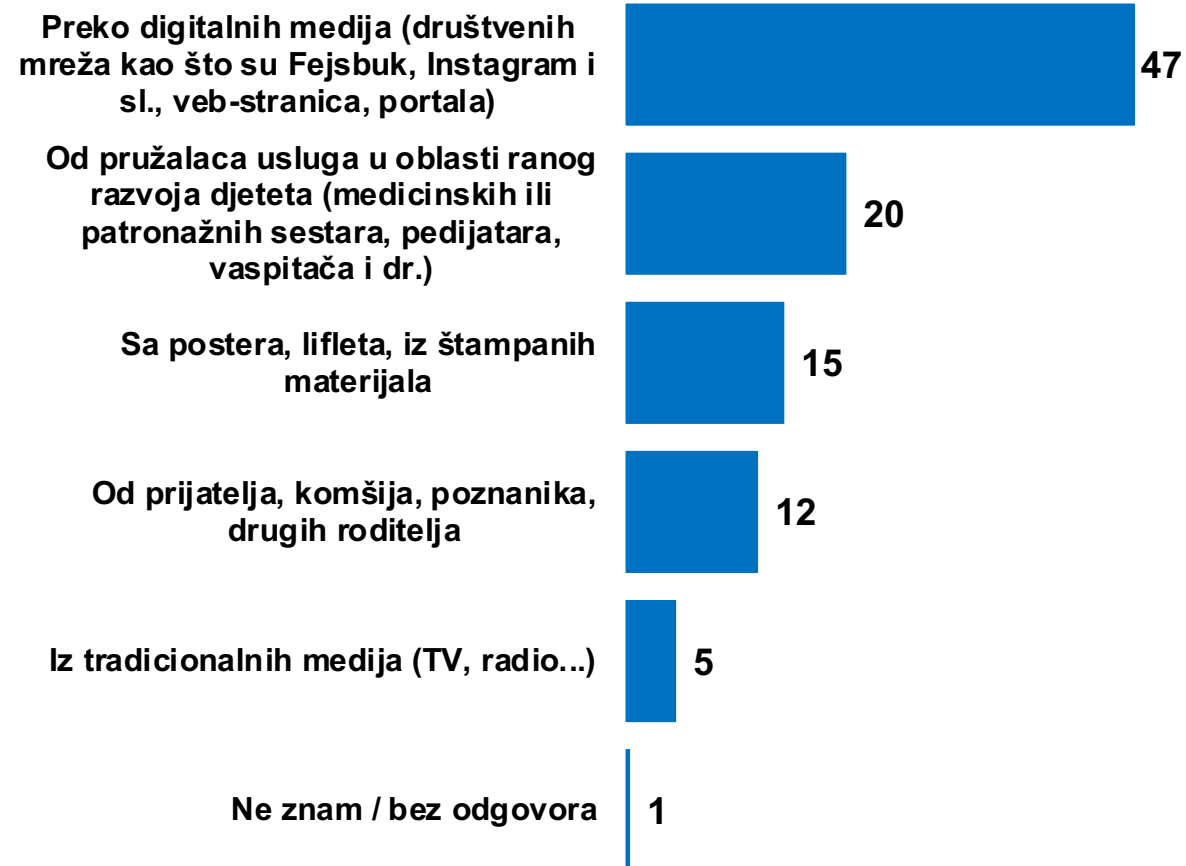
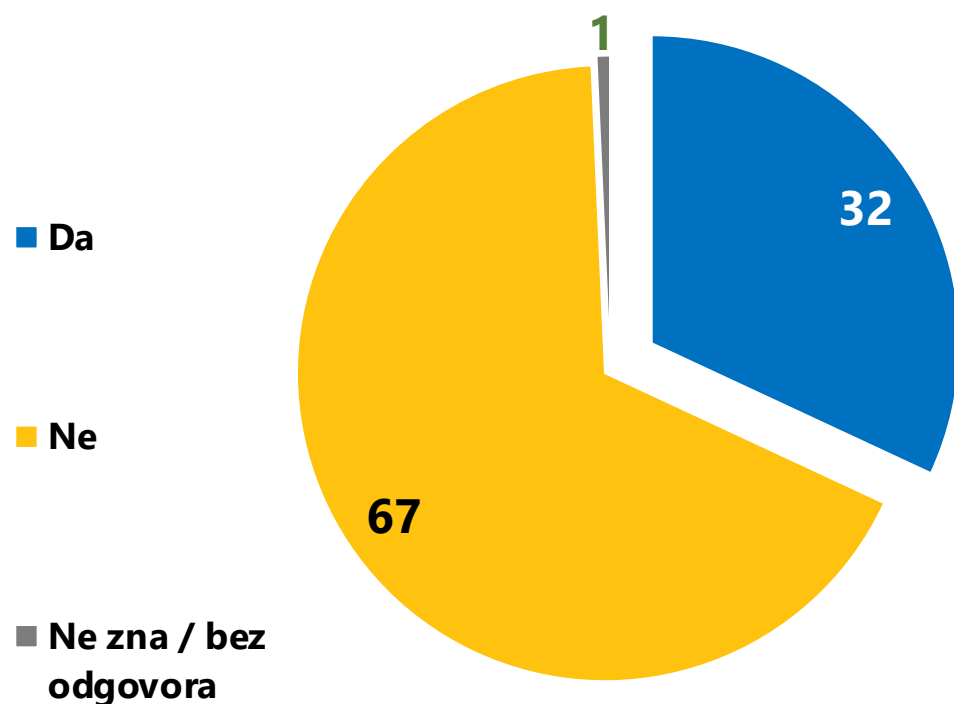

UPOZNATOST S APLIKACIJOM BEBBO

(2023)

Sudeći po rezultatima istraživanja, trećina roditelja/staratelja čula je za aplikaciju Bebo. Od njih je polovina za aplikaciju saznala preko digitalnih medija, petina je čula neposredno od pružalaca usluga u oblasti ranog razvoja djeteta, 15% navodi da su naišli na štampani informativni materijal o aplikaciji (poster, liflet i sl.), 12% da su ih obavijestili ljudi iz bliskog okruženja, a 5% da su se informisali putem tradicionalnih medija.

Podaci su u %

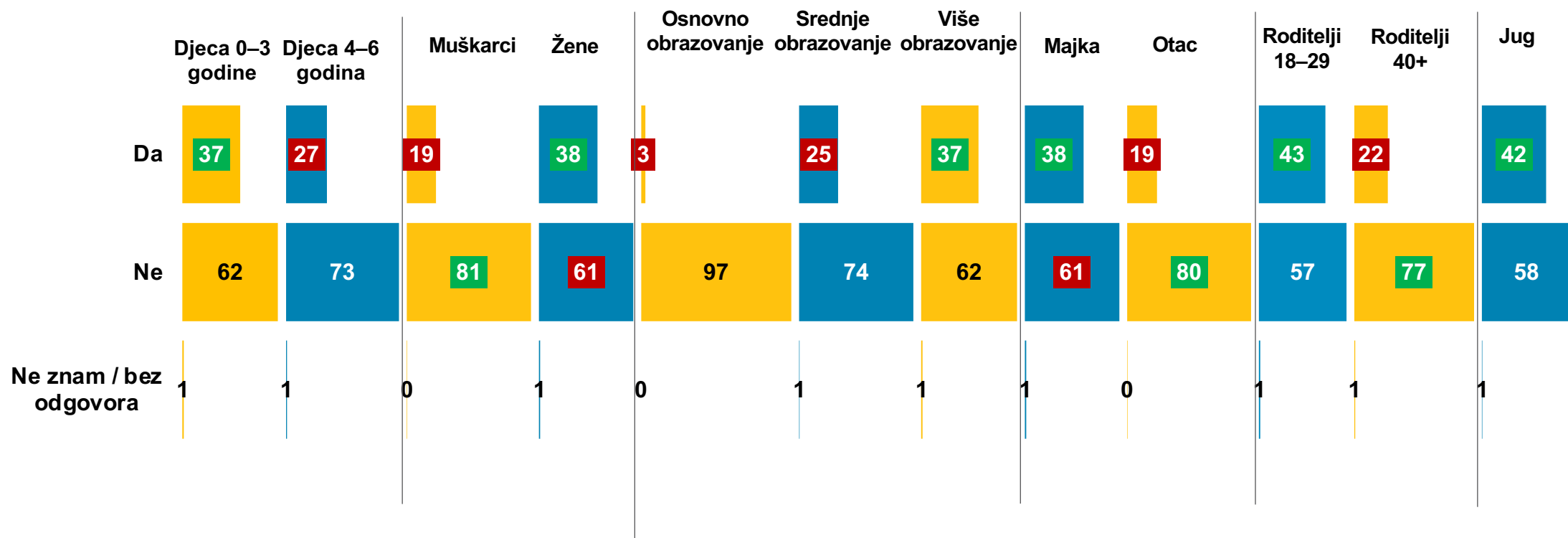

UPOZNATOST S APLIKACIJOM BEBBO

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

U odnosu na prosjek na nivou ukupne ispitivane populacije, s aplikacijom su češće upoznati roditelji čija su djeca mlađa od tri godine (37%), žene/majke (38%), visokoobrazovani ispitanici (37%), roditelji/staratelji starosti 18–29 godina (43%), kao i oni koji žive na jugu zemlje (42%). Roditelji iz domaćinstava s prihodima do 800 EUR češće navode da nijesu čuli za aplikaciju (72%) nego oni čiji su prihodi 800–1200 EUR (65%).

Podaci su u %

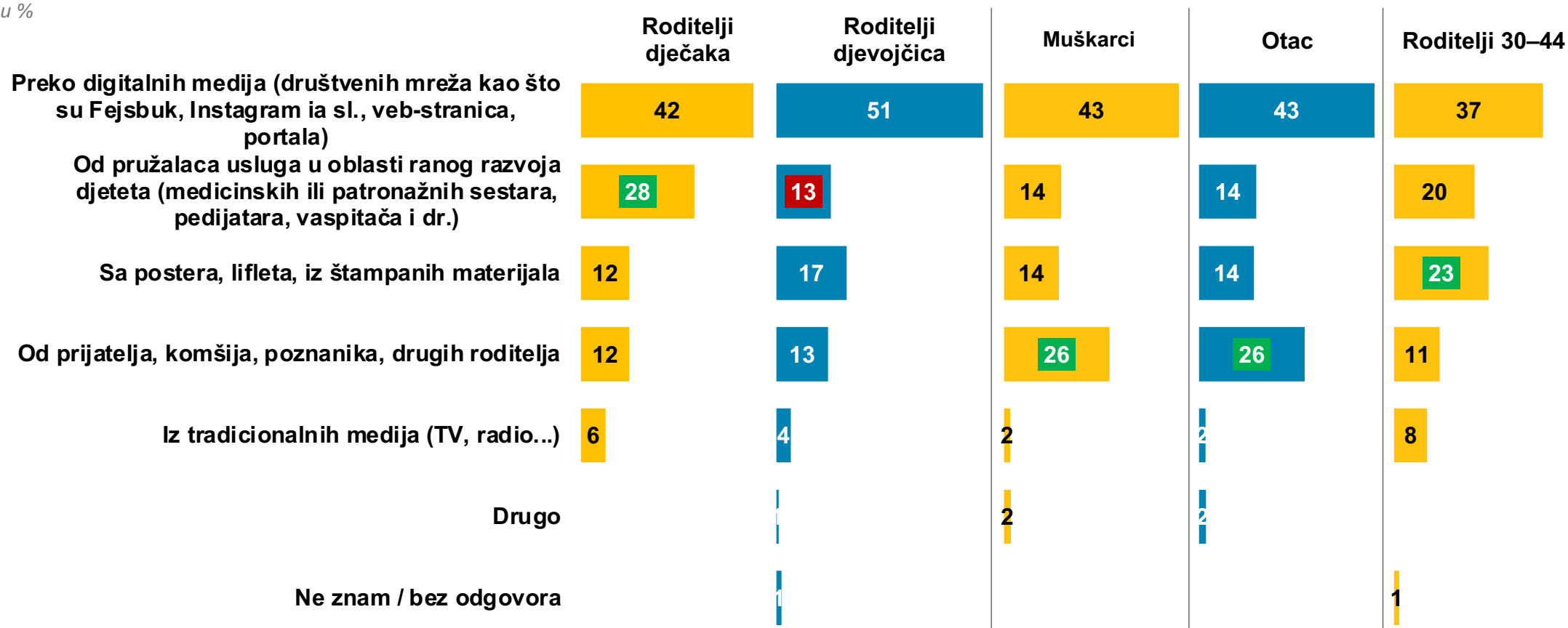
  Statistički značajno više u odnosu na ukupnu populaciju
  Statistički značajno niže u odnosu na ukupnu populaciju

KAKO SU SAZNALI ZA APLIKACIJU BEBBO

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Najveći broj ispitanika koji su čuli za aplikaciju Bebbu, bez obzira na sociodemografske karakteristike, za nju je saznalo preko digitalnih medija. S druge strane, čini se da su se roditelji muške djece značajno češće obavještavali preko stručnjaka uključenih u rani razvoj djeteta (28%), oni u ranim tridesetim iz štampanih materijala (23%), a muškarci/očevi preko ljudi iz okruženja (26%).

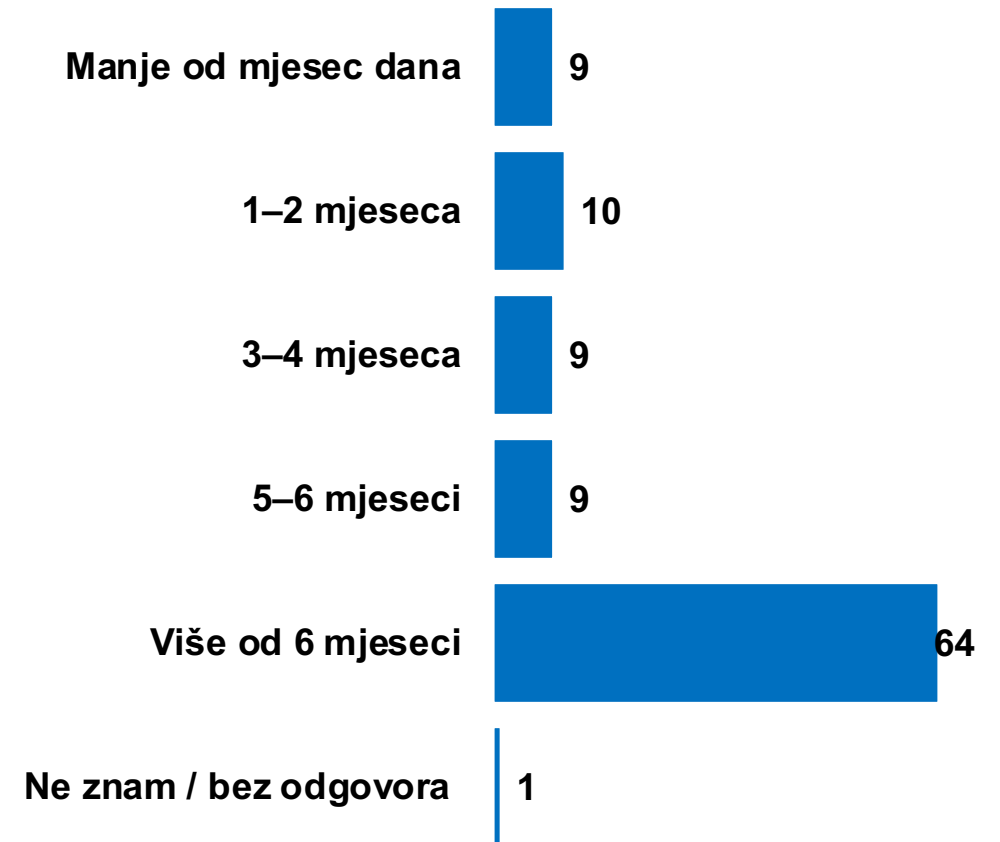
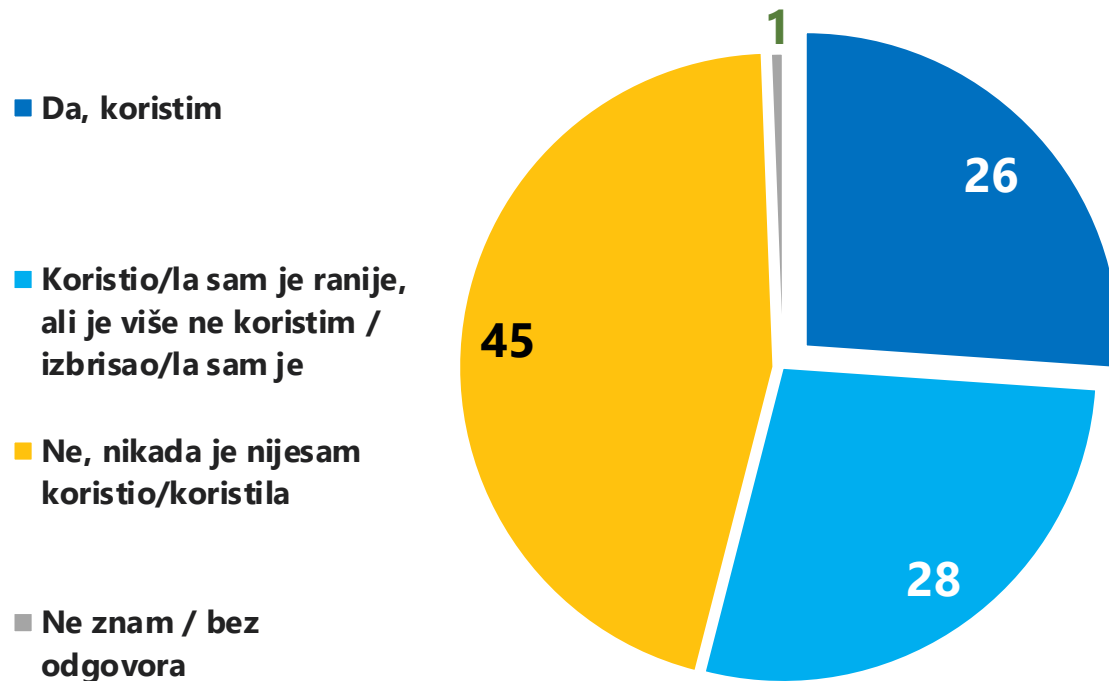
Podaci su u %

KORIŠĆENJE APLIKACIJE BEBBO (2023)

Četvrtina onih koji su upoznati s aplikacijom Bebbo aktivno je koristi, 28% je imalo iskustvo s aplikacijom, ali je više ne koristi, dok je 45% ispitanika nikada nije koristilo. Dva od tri aktivna korisnika aplikacije upotrebljava je duže od šest mjeseci, otprilike svaki deseti manje od mjesec dana, a 28% je onih koji je koriste 1–6 mjeseci.

Podaci su u %

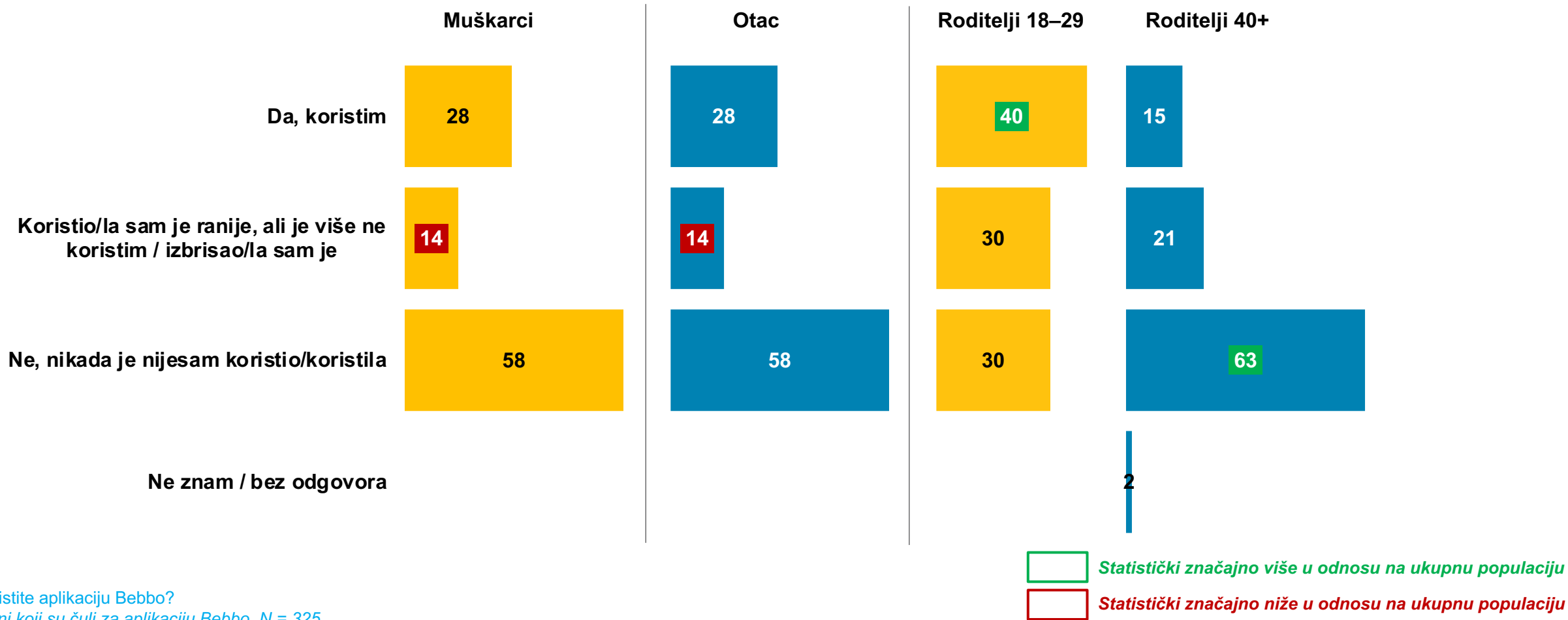

KORIŠĆENJE APLIKACIJE BEBBO

(kategorije sa statistički značajnim razlikama u odnosu na ukupnu populaciju)

Među roditeljima koji su upoznati s aplikacijom, u najmlađoj grupi (18–29 godina) je najviše onih koji je trenutno koriste (40%), dok je u najstarijoj grupi (40+) najviše ispitanika koji aplikaciju nikada nijesu koristili (63%). Muškarci, odnosno očevi, češće nego drugi navode da su prestali da koriste aplikaciju (14%).

Podaci su u %

Da li koristite aplikaciju Bebbo?

Baza: Oni koji su čuli za aplikaciju Bebbo, N = 325

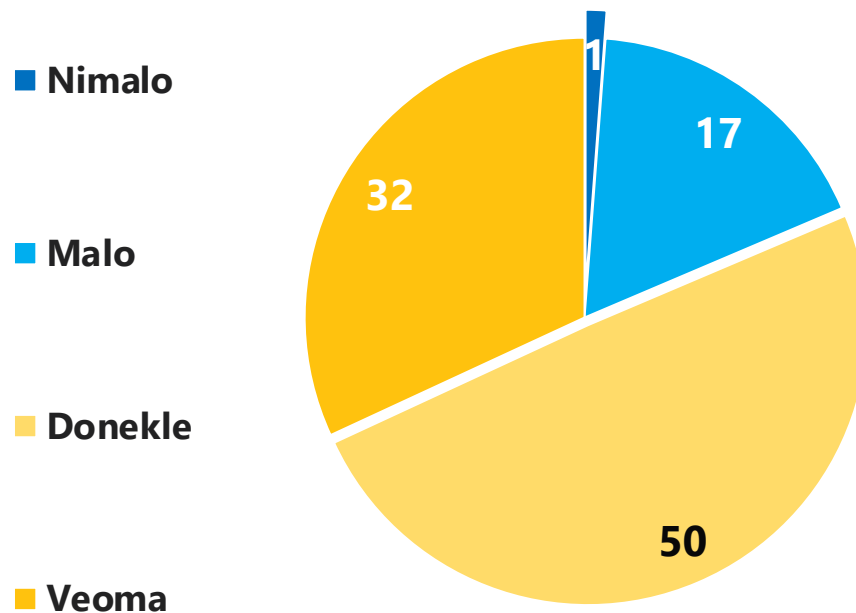
KORIŠĆENJE APLIKACIJE BEBBO (2023)

Korisnici aplikacije Bebbio, bez obzira na sociodemografske karakteristike, mahom je upotrebljavaju kako bi pratili razvoj (75%) i rast djeteta (67%), a zatim i zbog savjeta i korisnih članaka (60%). Takođe, više od 80% korisnika tvrdi da im aplikacija bar donekle pomaže u ispunjavanju roditeljske uloge.

Podaci su u %

Koje opcije aplikacije Bebbio najčešće koristite? Višestruki odgovori
Baza: Oni koji su koristili aplikaciju Bebbio, N = 85

U kojoj mjeri Vam je aplikacija Bebbio pomogla u ispunjavanju Vaše uloge roditelja?
Baza: Oni koji su koristili aplikaciju Bebbio, N = 85

RAZLOZI ZA NEKORIŠĆENJE APLIKACIJE

(2023)

Oni koji znaju za aplikaciju Bebbo, ali je (više) ne koriste kao razloge za to najčešće navode nedostatak vremena (25%) i okolnost da su već usmjereni na neke izvore informisanja o roditeljstvu koji nijesu na internetu (23%). Pored ovih prepreka, oko 10% ispitanika navodi probleme s telefonom ili samom aplikacijom, oslanjanje na druge onlajn izvore i irelevantnost sadržaja.

Podaci su u %

CILJ KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

- U okviru kvalitativnog istraživanja o aplikaciji Bebo sprovedene su onlajn fokus grupe sa starateljima djece uzrasta do šest godina, uključujući sadašnje i bivše korisnike aplikacije.
- Cilj fokus grupa bio je da se istraže roditeljske prakse i glavni izvori informacija o roditeljstvu, kao i da se od sadašnjih i bivših korisnika dobiju povratne informacije o uspješnosti aplikacije. Konkretno, istraženo je kakva su iskustva korisnika u vezi s korisnošću i funkcijama aplikacije, te kako ocjenjuju njenu efikasnost kada je u pitanju roditeljstvo.
- Informacije prikupljene u fokus grupama poslužiće poboljšanju aplikacije Bebo i unapređenju njenog uticaja na roditelje i malu djecu.

METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

- Održane su dvije onlajn fokus grupe, jedna s korisnicama i jedna s bivšim korisnicama aplikacije Bebo u Crnoj Gori. Učestvovala su samo žene – majke i primarni staratelji djece uzrasta do šest godina. U svakoj grupi bilo je najmanje četiri učesnice. U tabeli je prikazana struktura grupa u pogledu korišćenja aplikacije Bebo, mjesta stanovanja staratelja, uzrasta i pola djeteta.

Država	Korišćenje aplikacije Bebo	Uzrast djeteta	Pol djeteta	Mjesto stanovanja primarnog staratelja
Crna Gora	Korisnice	Mješovite grupe po uzrastu djece (0–12 mjeseci, 1–3 godine i 3–6 godina)	Mješovite grupe po polu djece (dječaci i djevojčice)	Mješovite grupe (sjever, centar, jug)
	Bivše korisnice (nekorisnici)	Mješovite grupe po uzrastu djece (0–12 mjeseci, 1–3 godine i 3–6 godina)	Mješovite grupe po polu djece (dječaci i djevojčice)	Mješovite grupe (sjever, centar, jug)

METODOLOGIJA – etika istraživanja

- Cjelokupno istraživanje sprovedeno je u skladu sa UNICEF-ovim standardima, a metodologiju i izvještaje istraživanja odobrio je Etički komitet kojeg je angažovalo Predstavništvo UNICEF-a u Crnoj Gori.
- Sprovedeno istraživanje nije ni na koji način nanijelo bol, patnju ili štetu ispitanicima – učesnici u istraživanju bili su isključivo punoljetni građani Crne Gore koji su dobrovoljno pristali da učestvuju u njemu.
- Sva pitanja u protokolu formulisana su tako da ni koji način nijesu nanijela štetu (fizičku ili psihološku) učesnicima – tokom fokus grupa nije zabilježen nijedan incident ili neočekivana situacija.
- Sprovedeno istraživanje je u potpunosti poštovalo anonimnost, privatnost i povjerljivost svih ispitanika – sumarni prikaz podataka bez davanja ličnih informacija drugim stranama, skladištenje baze podataka na serveru koji je zaštićen šifrom i kome pristup ima isključivo istraživački tim ovog projekta.
- Konflikt interesa je, prilikom ovog istraživanja, u potpunosti izbjegnuto.
- Učesnici fokus grupa dobili su nadoknadu za odvojeno vrijeme u vidu poklon vaučera.

Većina učesnica kombinuje informacije iz različitih izvora. Ipak, glavni izvori su pedijatri, a zatim internet.

- Većina učesnica fokus grupa **kombinuje različite izvore informacija** o trudnoći, roditeljstvu i odgajanju djece. **Glavni izvori informacija su pedijatri i drugi zdravstveni radnici, onlajn izvori, prijatelji i rodbina, kao i specijalizovani kol-centri.** Nekoliko učesnica takođe pominje **knjige o roditeljstvu i odgajanju djece kao značajan izvor informacija,** dok su **kursevi i škole roditeljstva** i dalje mnogo rjeđi način sticanja dodatnih znanja u vezi s roditeljstvom.
- Iako **preferirani kanali informacija variraju u zavisnosti od trenutnih potreba i okolnosti,** većina učesnica, **očekivano,** najprije se obraća **stručnjacima iz oblasti pedijatrije i zdravstvenim radnicima** kad su im potrebni **stručni savjeti i odgovori na pitanja u vezi sa zdravljem djece.** Učesnice se takođe u značajnoj mjeri oslanjaju na internet i **onlajn izvore** poput društvenih mreža, specijalizovanih veb-portala i aplikacija, naročito kad im je neka **informacija hitno potrebna.** Dodatnu prednost aplikacija u odnosu na druge izvore informacija predstavlja njihov **interaktivni aspekt, kao i mogućnost personalizacije sadržaja** i dobijanja **informacija koje su relevantne za specifičnu situaciju korisnika** (poput stadijuma trudnoće ili uzrasta djeteta).
- Korisnice i bivše korisnice aplikacije Bebbi, očekivano, **najviše povjerenja imaju u zdravstvene radnike,** prije svega u pedijatre. Kad imaju nedoumice u vezi s tačnošću informacija koje nalaze u različitim izvorima, uglavnom se odlučuju da vjeruju onom iza koga stoji **autoritet stručnjaka** ili pak u kome nailaze na **informacije koje su u skladu s njihovim stavovima.** Nerijetko se kao tačne prihvataju one **informacije koje se ponavljaju u različitim izvorima, kao i one koje potvrde bliske osobe.** **Većina učesnica ima naviku da provjerava više onlajn izvora informacija ili da se konsultuje s ljekarom, prijateljima ili članovima porodice,** pa da se tek nakon toga odluči koju će informaciju prihvatiti kao tačnu.
- Nije u potpunosti jasno kako učesnice biraju **onlajn izvore o roditeljstvu** (veb-portale, društvene mreže i aplikacije) kojima će pokloniti povjerenje, no **većina se odlučuje za one koje prepoznaju kao stručne jer, po njihovom mišljenju, prenose informacije potekle od stručnjaka u datoj oblasti.**

Najviše vjerujem pedijatru, slično kao što su druge učesnice rekly, slušam ljude iz mog okruženja i njihove savjete, naravno, tu je i internet i aplikacija Bebbo. To je nešto što mi bude prvo pri ruci, pa kasnije provjerim da li to da primijenim, provjerim s pedijatrom. Dosta koristim internet, to su neke zvanične stranice i aplikacija Bebbo, tj. ranije sam je koristila, ali u zadnje vrijeme ne.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Pa, uglavnom je to u toku trudnoće bila aplikacija Bebac, tu sam pratila razvoj trudnoće po mjesecima, neke korisne savjete o porođaju. Nakon porođaja, Gugl pretraživač. Kad je krenula ishrana djeteta, kad je počela da se uvodi hrana, onda su to bile internet stranice o pripremi hrane, uvođenju obroka – šta, kad, koliko.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Ja imam par influensera koje pratim i u par situacija su mi bili od koristi. Vjerujem tim influencerima jer i oni imaju svoje razloge zašto iznose to. Nijesu to influenceri koji kažu 'to je moja intuicija', nego iznose ono što su provjerili sa svojim doktorima. U raznim situacijama su meni lično pomogli.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Pretežno je to internet, društvene mreže, dosta je izvora na Fejsbuku, Instagramu... Volim da saslušam savjete drugih mama, koje onako znaju da odrede ponešto. Ali kad naiđem na neku nedoumicu, uzmem telefon, pa pozovi pedijatra, pa pozovi majku, pa da vidim šta će oni reći.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Većina sadašnjih korisnica instalirala je aplikaciju Bebo pri kraju trudnoće ili neposredno po rođenju djeteta.

- Najviše korisnica je **za aplikaciju saznalo iz medija** (čule su u TV emisijama, u vijestima na veb-portalima i sl.), a pojedine su primijetile **reklamne postere u porodilištu** ili im je **pedijatar preporučio aplikaciju**. Kad je riječ o **bivšim korisnicama**, one **češće navode da su aplikaciju instalirale na preporuku prijateljica ili rođaka** koje su imale pozitivna iskustva s njom.
- Sadašnje korisnice aplikaciju koriste **jednom nedjeljno do nekoliko puta mjesečno**. Aplikacija se inače najčešće koristi **nakon redovnih ljekarskih pregleda i vakcinacija**, kao i **kada dijete dostigne određeni uzrast, npr. na prelazu iz jednog u drugi mjesec kod novorođenčadi**. To su situacije kad korisnice **češće pristupaju aplikaciji kako bi ažurirale podatke, pratile razvoj djeteta i dobile smjernice za dalje postupanje**.
- Sve korisnice, i sadašnje i bivše, **najviše su se oslanjale na aplikaciju neposredno po rođenju djeteta**. Ipak, neke od bivših korisnica instalirale su aplikaciju tek kad je dijete napunilo godinu dana i one često izvještavaju da nijesu koristile opcije poput bilježenja rasta i vakcina. Stiče se utisak da su **glavni razlozi za prestanak korišćenja aplikacije: uspostavljanje rutine** nakon određenog uzrasta djeteta, **sadržaj koji nije dovoljno aktuelan i relevantan** za datu porodičnu situaciju, **pronalazak druge aplikacije koja je više u skladu s njihovim potrebama** (nudi teme i funkcije koje su im važne), te načelni **nedostatak povjerenja u onlajn izvore informacija**. Ima, dakle, osnova za zaključak da su **funkcije i sadržaji aplikacije Bebo bili najkorisniji za prvorotke i majke djece uzrasta do dvije godine**.

Za aplikaciju Bebbo sam saznala preko portala *Vijesti*, a kad sam je instalirala, tu sam nastavila da pratim sve korisne savjete koji su mi bili potrebni, počevši od vakcinacija, tih nekih skokova u razvoju...”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Aplikaciju Bebbo smo instalirali kad smo našli drugog pedijatra, u privatnoj klinici, ona nam je preporučila aplikaciju. Nekako sam ja bila mirnija kad iščitam i vidim da neke stvari nijesu toliko strašne. I pretežno smo ishranu gledali na aplikaciji Bebbo, pa smo počeli kašice i drugo.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Ja je koristim par puta mjesečno, poslije pregleda jedva čekam da dođem kući da sve to apdejtujem. I kad beba napuni određeni mjesec, tad uđem da vidim šta me očekuje u sljedećem mjesecu, pregledam onaj video da vidim šta sve ima od motoričkih aktivnosti... A onda povremeno uđem u onaj dio za igre, to mi je zanimljivo, da vidim šta bismo mogli da probamo, kako da se igramo i tako.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Od kume sam saznala. Kad je ona dobila dijete, tad mi je preporučila da je obavezno koristim kad ja budem imala djecu.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Aplikaciju Bebbo koristim od prvog dana, instalirala sam je u porodilištu, pošto su tamo bili posterii. Instalirala sam je jer sam mislila da je korisna stvar. Za tu aplikaciju sam prvi put čula u jutarnjem programu, prije nego sam ostala u drugom stanju. I zainteresovalo me je, jer je bila dobro predstavljena.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Najviše je koristim na početku novog bebinog mjeseca, prvih tih dana, jer tad iščitam, pogledam video, te nove igrice, šta sve dolazi u obzir, bacim pogled ako ima nekih interesantnih članaka, to obavezno.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Vizuelni aspekt aplikacije Bebo uglavnom je dobio visoke ocjene učesnica. S druge strane, sadašnje korisnice lošije su ocijenile dizajn u domenu preglednosti aplikacije, što znači da postoji prostor za poboljšanje korisničkog interfejsa.

- Sadašnje korisnice aplikacije često iznose primjedbe da je **organizacija sadržaja na samom ekranu nedovoljno sistematična**, što rezultira **produženjem vremena potrebnog za pregledanje sadržaja**. Ova povratna informacija je posebno značajna imajući u vidu izjave učesnica da onlajn izvore najčešće koriste kad žele brzo da pronađu određenu informaciju („lakše je za konsultovanje od knjige“).
- Iako nijedna od korisnica nije imala poteškoća da u aplikaciji pronađe određenu funkciju koja joj je bila potrebna, one ističu da je u odnosu na neke druge, slične aplikacije potrebno više vremena da se sadržaj pronađe i pročita.
- S druge strane, **većini učesnica se sviđa što su teme organizovane prema uzrastima**. Kao pozitivan primjer navodi se i preglednost sadržaja u okviru sekcije „Savjeti“, tako da korisnice imaju utisak da su sadržaji koju su im potrebni uvijek pri vrhu stranice.
- **Korisnice aplikacije, i sadašnje i bivše, smatraju da je aplikacija načelno laka za korišćenje** – nijedna ne izvještava da je imala problem s preuzimanjem aplikacije, registrovanjem, inicijalnim podešavanjima, kreiranjem profila djeteta i unosom osnovnih podataka. **Ipak, bivše korisnice ovaj aspekt aplikacije, kao i preglednost, ocjenjuju bolje nego trenutne korisnice.**

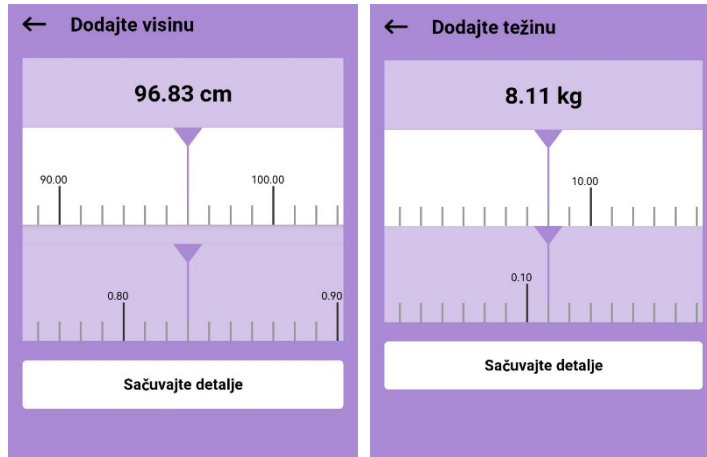
Sve bivše korisnice navode da im je bilo lako da se snađu u aplikaciji, da u njoj pretražuju sadržaje, te da nijesu imale problema u korišćenju funkcija aplikacije. Nasuprot tome, sadašnje korisnice češće ukazuju na načine na koje bi se korišćenje određenih funkcija moglo pojednostaviti.

- Kako navode majke koje trenutno koriste aplikaciju, upotreba slajdera za dodavanja mjera djeteta (težine i visine) u okviru alatke za praćenje rasta zna da bude **frustrirajuća i komplikovana, naročito pri preciznom unošenju vrijednosti manjih jedinica** (poput milimetara i grama). Pojedine korisnice zato predlažu da se omogući direktno upisivanje mjera u odgovarajuća polja.
- Takođe, korisnice navode da **unos dostignutih prekretnica za određeni uzrast u okviru alatke za praćenje razvoja djeteta nije dovoljno pregledan**. One ističu da se **na ekranu ne prikazuje cijela lista prekretnica istovremeno**, pa ne mogu u svakom trenutku vidjeti koje su prekretnice označile. Korisnice zbunjuje to što izgleda kao da **dostignuća koja su označile/štriklirale nestaju s ekrana**, dok se ona zapravo pomjeraju na kraj liste.
- Dodatno, korisnica koja je **koristila četbot navodi da joj je oduzelo previše vremena** da na taj način pronađe odgovor na pitanje, te smatra da bi bilo jednostavnije da je odgovor potražila na internetu.
- Naposljetku, jedna korisnica pominje **probleme sa čuvanjem unijetih podataka, kao i s korišćenjem funkcije izvoza/uvoza podataka** prilikom instaliranja aplikacije na novi uređaj.

Unos težine i visine djeteta u aplikaciji Bebbo

Kada smo pomenuli unošenje ovih parametara za rast, težinu itd., ne sviđa mi se ona šema povlačenja prstom. Mislim da bi jednostavnije bilo kad bi se ukucala brojka. Dešava mi se da mi hiljadu puta pobjegne, to je baš nepraktično. Bolje bi bilo da se unese bukvalno cifra, a ne onako na gornjoj ljestvici vučem kilograme, na donjoj vučem grame... Čak ni u domu zdravlja ne mjere sa onoliko decimala koliko su oni postavili. Baš se uvijek tu iznerviram! Kad unosim visinu i treba da ukucam, na primjer, 74,5 cm, dok stigne do tih 0,5, prođe mi jako mnogo vremena. To je ono što me baš iznervira kad treba da unesem te parametre.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Unos dostignutih prekretnica za određeni uzrast

Left screenshot: Razvoj djeteta. 19-24 mjeseca. Osamostaljivanje. Na čekanju. Prekretnice dostignute u ovom uzrastu: 13%. Koje je prekretnice Vaše dijete već dostiglo? Sve više se osamostaljuje, Imitira ponašanje odraslih osoba i starije djece, Igra se pored druge djece, Razumije i prati jednostavna uputstva s jednim ili više zahtjeva.

Right screenshot: Razvoj djeteta. 19-24 mjeseca. Igra se jedinstvenim igara pretvaranja, Svrshodno koristi igračke, Počinje da sortira i sparuje predmete, Šara samostalno po papiru, Više koristi jednu ruku, Može da stoji na prstima, trči, skače, šutira loptu i baca je preko glave, Može da ide uz stepenice i niz stepenice, uz pridržavanje, Pokazuje širi spektar različitih osjećanja.

Postoji problem kod onih prekretnica, kad se jedna štriklira, ostalima se promijeni redosljed i onda dokle sam stigla ne znam, šta sam štriklirala... Kad mi onako lete slova ispred očiju, najradije bih zaključala telefon i napisala na papir.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Većina korisnica ocjenjuje aplikaciju kao vrlo funkcionalnu i korisnu. Kao najkorisnije funkcije izdvajaju se pregled vakcinacija i praćenje rasta i razvoja, dok je sekcija sa igrama ocijenjena kao najzanimljivija.

- **Sadržaji koji su najviše interesovali učesnice odnose se na ishranu, motorički razvoj, igre i informacije o vakcinaciji.**
- Većina učesnica dijeli utisak da su **sadržaje kreirali stručnjaci**, što im **uliva povjerenje** u informacije koje saznaju putem aplikacije. Iako **načelno vjeruju informacijama koje nalaze u aplikaciji**, neke učesnice naglašavaju da sadržaji aplikacije za njih imaju prvenstveno **informativni karakter**. One, naime, koriste ili su koristile aplikaciju kao **početni izvor za sticanje novih informacija**, koji će potom provjeriti konsultujući druge izvore – najčešće u razgovoru s ljekarom ili pretraživanjem drugih onlajn izvora.
- **Korisnicama se načelno dopada sadržaj aplikacije, smatraju ga zanimljivim i relevantnim.** Postoji opšta saglasnost da **naslovi privlače pažnju**, te da su **tekstovi kvalitetno napisani, jasni, koncizni, da sadrže optimalnu količinu informacija** o nekoj temi.
- Kod korisnica aplikacije **preovladava utisak da su sadržaji koje im aplikacija nudi relevantni za fazu u kojoj se njihovo dijete nalazi, dok su bivše korisnice nešto kritičnije u tom pogledu.** Ipak, jedna korisnica se žali da **norme za rast inkorporirane u aplikaciju nijesu adekvatne.** Ona ističe da je prema tim normama njeno dijete izvan tipičnih vrijednosti težine i visine za svoj uzrast, iako ona smatra da to nije slučaj.
- **Većina korisnica i bivših korisnica nije imala iskustvo da je neka informacija koju je tražila bila nedostupna na aplikaciji.** Neke navode da inače nijesu mogle da nađu informacije **o zakonima u određenoj oblasti**, te da bi bilo dobro da aplikacija obuhvata i takve teme. Pored toga, jedna bivša korisnica napominje da aplikacija ne nudi **kalendar uvođenja pojedinih namirnica u ishranu novorođenčeta** i da su joj te informacije nedostajale.

Vidim da je to baš onako... da je to savjet stručnjaka, da su to profesionalni ljudi koji stoje iza tih članaka. Pretežno pedijatri, logopedi... I onda se trudim dosta da se oslonim na te informacije.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Meni je najkorisniji onaj dio sa savjetima stručnjaka, obično najviše onamo ulazim i čitam savjete. Kad me nešto interesuje, uđem na Bebbo aplikaciju, pa kasnije na Gugl pretraživač, čisto da provjerim ili potvrdim ono što sam našla. Aplikacija mi je na telefonu, pa mi je najlakše da prvo uđem da vidim.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Ono za šta mi je bila korisna jeste isključivo praćenje rasta i razvoja kod djeteta. Ono što me je uvijek vraćalo toj aplikaciji jesu one prekretnice koje su jako bitne u razvoju bebe, da vidim da li je moja beba dostigla te prekretnice, ukoliko nije, na šta da obratim pažnju itd.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Za motoriku mi je bilo važno, da nađem te igre koje će pratiti motoriku, da vidim svojim očima na video-snimku šta sve treba da se savlada, to mi je bilo najkorisnije.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Pa to što je mene zanimalo je ok, 100% sam bila sigurna da je ok. A što se tiče zdravlja, kažem vam, tu nijesam mogla da vjerujem ni mojoj mami da mi kaže da nije ništa sve dok mi pedijatar ne kaže da nije ništa... tako da mi tu aplikacija nije apsolutno pomogla.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Većina korisnica, i sadašnjih i bivših, uvjereni su da je aplikacija unaprijedila njihovo znanje i da su im nove informacije koje su saznale pomogle da imaju više samopouzdanja u postupanju s bebom.

- Aplikacija Bebo se pokazala kao podržavajuća platforma za korisnice, jer je kroz pružanje relevantnih informacija, stručnih savjeta i smjernica doprinijela **da se osjećaju sigurnije kad donose odluke u vezi s pravilnom brigom o bebi**. Aplikacija je najčešće imala ključnu ulogu u prvim mjesecima nakon rođenja djeteta, u periodu kad se roditelji suočavaju s brojnim izazovima i nerijetko **osjećaju zabrinutost i anksioznost zbog novih odgovornosti i nepoznatih situacija**. U skladu s tim, treba primijetiti da je među **bivšim korisnicama**, u poređenju sa korisnicama koje trenutno koriste aplikaciju, **više majki čija su djeca starija i onih koje imaju više djece**.
- **Najčešći pozitivni primjeri uticaja aplikacije na korisnice odnose se na ishranu beba i djece – uvođenje nemliječne ishrane i pojedinih namirnica, kao i rješavanje problema s ishranom.**
- Dodatno, pojedine učesnice navode da im je korišćenje aplikacije Bebo pomoglo da **bolje razumiju ponašanje i potrebe svog djeteta, te da preispitaju neke prakse kojima su ranije pribjegavale, najčešće one koje se tiču ishrane djeteta i razvoja motorike**.
- Većina učesnica oslanja se na pedijatra kada je u pitanju redovna imunizacija, pa nijedna od njih nije navela da je zahvaljujući aplikaciji Bebo postala ažurnija u pogledu vakcinacije djeteta.

Najviše je to kod nas bilo u vezi s ishranom. Mi smo bili u tom periodu kad nijesmo vjerovali pedijatru... Beba je imala pet mjeseci, vi treba da uvedete kašice... Nijesam znala šta da dam bebi, rekoh ona će se meni udaviti, kako ću ja tako malom djetetu dati. I onda sam pozvala majku, a majka, kao starija žena, rekla 'daj ti njoj jabuku, ispeci i daj joj jabuku, pošećeri ti to slobodno, neće joj ništa biti'. I ja sam to onda tako. Kasnije, kad sam u aplikaciji tražila, vidjela sam da smo napravili veliku grešku i onda smo se vratili, počeli sve ispočetka..."

- Korisnica aplikacije Bebbo

Meni su ovi savjeti stručnjaka baš super jer su onako fino i detaljno objašnjeni. Lično, na primjer, kad smo imali problema sa hranom, kad je ona postala izbirljiva, kad nije htjela da jede, jedan tekst mi je dosta pomogao kako da to malo dovedemo u red. Ne samo taj, nego svi tekstovi su onako detaljno objašnjeni, imam povjerenja u to jer mislim da su to savjeti stručnjaka, da su informacije koje su tu napisane vrlo pouzdane."

- Korisnica aplikacije Bebbo

Kad pročitam, napravim paralelu s tim kako se ja ponašam, pa kažem sebi – možda ovo ne može tako, možda može bolje. Pa pokušavam... u svakom slučaju je korisno, vidim pomak."

- Korisnica aplikacije Bebbo

Kad je riječ o ishrani, to mi je jako pomoglo, baš u tom dijelu našla sam dosta korisnih stvari, kako pospješiti ishranu kod djece i kako ih na neki način malo animirati da se hrane bolje."

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Bebbo aplikacija nam je dosta značila u prvim danima, pošto smo suprug i ja bili sami, nesnađeni. Svako malo smo tu nešto pretraživali. Bukvalno svakodnevno i za svaku sitnicu. Definitivno, kao prva pomoć mi je ok, da se posavjetujem i to, ali nijesam sigurna bez pedijatra."

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Očekivanja od aplikacije i zadovoljstvo korišćenjem aplikacije

- Na osnovu fokus grupa sa sadašnjim i bivšim korisnicama aplikacije Bebo može se izvesti zaključak da se od **aplikacija o roditeljstvu očekuje da ispune tri kriterijuma:**
  1. **Pouzdanost informacija.** Učesnicama je veoma važno da aplikacija pruža pouzdane informacije, da je sadržaj temeljno provjeren i podržan od stručnjaka. Pouzdanost informacija o ishrani, vakcinaciji, motoričkim vještinama i drugim aspektima njege djeteta od izuzetnog je značaja.
  2. **Zanimljiv sadržaj koji je prilagođen ličnim potrebama korisnika.** Učesnicama je važno da aplikacije o roditeljstvu pružaju sadržaj koji je relevantan s aspekta njihovih trenutnih potreba. Takođe se očekuje da informacije budu koncizne i lako razumljive.
  3. **Intuitivno korisničko iskustvo.** Učesnice ističu da im je važno da aplikacija bude jednostavna za korišćenje, s intuitivnim navigacijskim opcijama. Preglednost i mogućnost brzog pronalaženja traženih informacija takođe su istaknuti kao bitni.
- **Korisnice su u najvećem broju zadovoljne korišćenjem aplikacije i navode da je Bebo uglavnom ispunio njihova očekivanja.** Slično je i s bivšim korisnicama, **no one ipak nešto češće navode da aplikacija nije ispunila njihova očekivanja u pogledu sadržaja** (sadržaj nije bio dovoljno relevantan ili nijesu obuhvaćene sve teme koje su im bile bitne).

Prema ocjeni učesnica koje su imale iskustva s drugim aplikacijama namijenjenim praćenju trudnoće i pitanjima roditeljstva, Bebo je, posmatrano u cjelini, podjednako dobra ili bolja od ostalih aplikacija koje su koristili.

- Većina učesnica koje su koristile aplikaciju Bebac navodi da su se na nju oslanjale prije svega u toku trudnoće. **U poređenju s aplikacijom Bebac, Bebo se nešto lošije ocjenjuje u pogledu preglednosti sadržaja, dok je vizuelni izgled aplikacije i kvalitet sadržaja ocijenjen kao znatno bolji.**
- S druge strane, jedna bivša korisnica aplikacije Bebo trenutno koristi aplikaciju **Klub beba, trudnica i mama**, za koju smatra da je **inovativnija i da sadrži detaljnije informacije o uvođenju nemliječne ishrane** (poput kalendara uvođenja pojedinih namirnica i recepata za pripremu kašica). Kao dodatne prednosti te aplikacije, ona navodi **mogućnost personalizacije profila u vidu postavljanja slika i čuvanja uspomena**, te **mogućnost bilježenja raznovrsnih aktivnosti** (osim vakcinacija i redovnih ljezerskih pregleda), poput vremena kada je beba nahranjena i sl. Još jedna prednost ove aplikacije jeste to što **omogućava korisnicama da međusobno komuniciraju putem četa.**

Pa, ima dosta različitih aplikacija koje su slične. Na aplikaciji Bebbo mi je sve bilo na jednom mjestu, različite stvari, različite teme koje su me interesovale, bile su mnogo pristupačnije i relevantnije nego ostale.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Meni je ključno da je zanimljiva, da mi nudi sadržaje koji su mi u tom momentu potrebni, da nije preopširno, da se ja tu sad nešto ne zamaram nego da ukratko imam... To što mi treba da nađem za kratko vrijeme, da pronađem taj odgovor, da su informacije pouzdane.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Pa, prije nego što sam po preporuci instalirala tu aplikaciju imala sam neka manja očekivanja, tako da sam bila prijatno iznenađena, jer sadrži sve oblasti koje su nam bitne i mislim da ništa ne nedostaje. Prijatno sam iznenađena ovom aplikacijom, zaista.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Na aplikaciji Bebac je bilo dosta pravnih tema, što na aplikaciji Bebbo nijesam mogla da nađem, a trebalo mi je. Obračun, odsustvo, zarade... ono, roditelji smo prvi put, nijesmo mogli da nađemo ništa po pitanju prijave, treba to proširiti za mlade roditelje.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Ovamo [aplikacija Klub beba, trudnica i mama] ima i tabela kako se koja namirnica uvodi, što je dosta važno, posebno nama početnicama. Imamo slike bebe iz mjeseca u mjesec, kao, svaki mjesec da ubacimo sliku bebe, pa da se prisjetimo za godinu dana, da čuvamo uspomene. Takođe, ima sve da obilježimo kad smo nahranili bebu. Stvarno je malo inovativnija. Mala prednost ove aplikacije je i čet majki, jer tu imate slobodu da pitate nekoga ako imate neke nejasnoće. Ja sam Bebbo koristila do prošlog mjeseca, upravo zbog ove druge aplikacije (Klub beba, trudnica i mama). Zato što sam vidjela da tu imam sve kao u aplikaciji Bebbo, samo još nešto dodatno.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Dok se predlozi sadašnjih korisnica za unapređenje aplikacije prije svega odnose na poboljšanje preglednosti radi bržeg pronalaženja potrebnih informacija, bivše korisnice češće daju predloge za unapređenje sadržaja aplikacije.

- Kada je u pitanju sadržaj, **bivše korisnice češće od sadašnjih smatraju da ga je potrebno ažurirati, učiniti aktuelnijim i relevantnijim za različite porodične situacije.** Navode da je poželjno da se obrađuju neke **aktuelne teme (poput vršnjačkog nasilja), da se objavljuju podaci novijih istraživanja u ovoj oblasti i slično.** Jedna bivša korisnica smatra da bi bilo korisno da aplikacija sadrži **detaljnije informacije o uvođenju nemliječne ishrane i redosljedu uvođenja pojedinih namirnica u ishranu novorođenčeta.**
- Učesnice, bez obzira na to da li trenutno koriste aplikaciju ili ne, smatraju da bi bilo dobro da Bebo pokriva i **period trudnoće,** kako ne bi morale da koriste dvije različite aplikacije.
- Neke učesnice napominju da bi se mogle uključiti teme koje se tiču **regulatornog okvira u oblasti obavezne imunizacije, socijalne i dječje zaštite.**
- Pojedine učesnice takođe smatraju da bi bilo poželjno da aplikacija ima **opciju konsultacija s ekspertima ili s drugim korisnicama/majkama putem četa ili foruma.** Navode da bi direktna interakcija, mogućnost da korisnici postavljaju pitanja i dobiju odgovore od stručnjaka ili drugih korisnika, olakšala dobijanje relevantnih informacija i rješavanje konkretnih problema u kratkom roku.

Može taj sadržaj da se dopuni da bi bio korisniji. Eventualno, možda neke zakonske stvari iz oblasti socijalne i dječje zaštite, vezano za dodatak, vezano za porodijska odsustva.”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Oni stalno ponavljaju jedno te isto, nema nekih većih istraživanja, stalno su iste informacije. Možda bi trebalo, ne samo nju, nego inače te takve aplikacije ažurirati, malo bogatije informacije davati, malo šire. Da se malo i različita neka mišljenja daju. Desi se na 3–4 portala otvorimo i nađemo iste tekstove. Da se malo neka istraživanja rade.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

Mislim da bi trebalo samo ta preglednost da se poboljša, kad se traži nešto određeno, da možemo odmah da nađemo, da ima neka opcija kao čet, ne da ti odgovara aplikacija, nego da možeš s nekim da se konsultuješ, ako dijete ima temperaturu ili osip... Ja sam paničar, kad vidim ujed komarca, odmah mislim alergična na nešto...”

- Korisnica aplikacije Bebbo

Sad je ne koristim zato što, eto, prešli smo te neke nivoe sve. Mislim da je informativnog karaktera. Bila je oskudna što se tiče blizanaca, tog nekog razvoja. Među njima. Prestala sam da je koristim kako su oni počeli da rastu, kako je njihov odnos počeo da se kreira. Jednostavno, informacije u tom dijelu su malo oskudne... Možda bi više pažnje trebalo posvetiti blizanačkim trudnoćama. Malo se drugačije taj njihov razvoj odvija.”

- Bivša korisnica aplikacije Bebbo

OVO ISTRAŽIVANJE SPROVEO JE IPSOS UZ PODRŠKU UNICEF-a U CRNOJ GORI I EVROPSKE UNIJE, A U OKVIRU INICIJATIVE „EU I UNICEF ZA RANI RAZVOJ DJETETA U CRNOJ GORI“ (2020–2023).

Stavovi iznijeti u ovom izvjestaju isključiva su odgovornost autora i ne odražavaju nužno stavove UNICEF-a i EU.

O IPSOSU

Ipsos je treći po rangu u globalnoj istraživačkoj industriji. Prisutan je u 87 zemalja sa više od 16.000 zaposlenih, što nam omogućava da izvodimo projekte istraživanja u preko 100 zemalja. Ipsos je osnovan u Francuskoj, 1975. godine, a vode ga profesionalci specijalizovani za istraživanja. Oni su sagradili čvrstu grupaciju koja obuhvata različite oblasti: istraživanje medija i oglašavanja; istraživanje u marketingu; upravljanje odnosom s klijentima i zaposlenima; istraživanja javnog mnjenja; prikupljanje i isporuka podataka putem mobilnog telefona, onlajn i oflajn.

Ipsos se nalazi na listi Eurolist – NYSE-Euronext. Kompanija je dio SBF 120 i Mid-60 indeksa i kvalifikovana je za Deferred Settlement Service (SRD).

ISIN code FR0000073298, Reuters ISOS.PA,
Bloomberg IPS:FP
www.ipsos.com

MIJENJAMO IGRU

Mi u Ipsosu istinski smo zainteresovani za ljude, tržišta, brendove i društvo. Pružamo informacije i analize koje naš složeni svijet čine lakšim i bržim za snalaženje i inspirišu naše klijente da donose bolje odluke.

Vjerujemo da je naš rad važan. Sve što mi radimo sigurno je, jednostavno, brzo i suštinsko.

Našim klijentima nudimo jedinstveno dubinsko znanje i ekspertizu kroz specijalizaciju. Perspektivu stičemo učenjem iz različitih iskustava, koja nas inspirišu da hrabro preispitujemo stvari i da budemo kreativni.

Njegujući kulturu saradnje i radoznalosti, privlačimo najkvalitetnije ljude koji su sposobni i motivisani da oblikuju i mijenjaju budućnost.

Naš slogan *MIJENJAMO IGRU* u najkraćem opisuje našu ambiciju.

Kontakt:

ana.antic@ipsos.com

marija.vranjanac@ipsos.com